

Fredrikstad kommune

**Budsjett 2007
og
Handlingsplan 2007 - 2010**

Vedtatt av Kommunestyret 7. desember 2006

Budsjett 2007 og Handlingsplan 2007 - 2010 for Fredrikstad kommune

Vedtatt i Kommunestyrets møte 07.12.2006:

1. Med hjemmel i kommunelovens paragraf 44 og 45 vedtas Fredrikstad kommunes handlingsplan for perioden 2007-2010 og budsjett for 2007 med netto utgiftsrammer fordelt på de enkelte tjenesteområder slik det framkommer i kapittelet "Driftsrammer 2007-2010".
2. Investeringsbudsjettet med finansiering vedtas slik det framkommer i kapittelet "Investeringer - finansiering" for budsjett 2007/handlingsplan 2007-2010. Merinntekter ved salg av bolig- og næringseiendommer utover kostnadene til å opparbeide nye arealer avsettes til ubundet investeringsfond.
3. Rådmannen gis fullmakt til å foreta mindre justeringer i budsjetterte kalkulatoriske renter og avdrag og budsjetterte finansposter der avvik i framdriften av prosjektet fører til forsinket låneopptak.
4. Det godkjennes låneopptak på 521,0 millioner kroner. Ubrukte lånerammer videreføres til neste år.
5. De kommunale avgifter, egenbetaling og gebyrer fastsettes i samsvar med forslag i vedlegg "Egenbetalinger, gebyrer og betalingsbetingelser 2007", med unntak av endringer foretatt i formannskapetets tillegg av 23.11.06.
6. Det godkjennes låneopptak i Husbanken til videre utlån med inntil 100,0 millioner kroner for 2007.
7. Trekkrettigheter i bank på 50,0 millioner kroner kan benyttes for å overholde økonomiske forpliktelser i løpet av året.
8. Det godkjennes en ramme for leasingavtaler på inntil 14,0 millioner kroner for 2007.
9. Fredrikstad kommune viderefører bankgaranti på 75 000 kroner i forhold til løyve for persontransport med motorvogn
10. Det godkjennes en garantiramme på til sammen 5,0 millioner kroner til dekning av depositum og husleiegarantier ved sosialkontorene.
11. Formannskapet får fullmakt til å disponere 5,0 millioner kroner avsatt i investeringsbudsjettet.
12. Rådmannen gis fullmakt til å foreta endringer i de økonomiske rammene mellom tjenesteområdene som følge av flytting av oppgaver og årsverk, samt å tilpasse disse endringene i hovedoversikter i henhold til de formelle forskriftene.
13. For eiendomsskatt gjelder:
 - 13.1 Det innkreves eiendomsskatt for 2007. I henhold til skatteloven for byene av 15. august 1911, og lov om eiendomsskatt av 6. juni 1975, samt endringer i samme lov gjort av Stortinget den 16. juni 2006.
 - 13.2 Med hjemmel i Eiendomsskattelovens § 3 innføres eiendomsskatt i hele kommunen.
 - 13.3 Med de unntak som nevnt under vedtakets pkt. 13.4 skal skatteøre i Fredrikstad kommune være 7 ‰ kfr. Eiendomsskattelovens § 11, 1 ledd
 - 13.4 Med hjemmel i Eiendomsskattelovens § 12 litra a skal skatteøre for *bustaddelen i eieendommar med sjølvstendig bustaddelar og fritidseiendommer* være 3,0 ‰.

Det gis et bunnfradrag på 200 000 kroner per selvstendig boenhet i boliger, samt et bunnfradrag på 200 000 kroner per fritidseiendom.
 - 13.5 Med hjemmel i Eiendomsskattelovens § 7 kan følgende eiendommer fritas for eiendomsskatt:
litra a, *Eieendommar åt stiftingar og institusjonar som tek sikte på å gagne ein kommune, eit fylke eller staten.*
litra b, *Bygning som har historisk verdi.*
 - 13.6 Med hjemmel i eiendomsskattelovens § 5 litra a skal følgende eiendommer fritas for eiendomsskatt: "Eieendom som staten eig, så langt eiedommen har historisk bygg eller anlegg", gjennom fredningsvedtak jfr Lov om kulturminner.
 - 13.7 Med hjemmel i Eiendomsskattelovens § 7, litra e, skal eiendommer som blir drevet som gårdsbruk og skogsbruk svare eiendomsskatt for våningshuset og kårboligen med garasje og uthus og passende tomt. Eiendomsskatten svares etter samme satser som for boligeiendommer.

- 13.8 Med hjemmel i Eiendomsskattelovens § 28 kan helt eller delvis fritak for eiendomsskatt innvilges etter søknad i de tilfeller hvor skatteyter kan dokumentere at hans/hennes husstands brutto inntekt ved siste ligning ikke overstiger folketrygdens minimumsytelser med tillegg av 20 000 kroner per år, og for ektepar/samboere der brutto inntekt ved siste ligning ikke overstiger folketrygdens minimumsytelser med tillegg av 20 000 kroner.
14. Det utarbeides rekrutteringsplan for å legge til rette for funksjonshemmede arbeidstakere. Det utarbeides en tilsvarende plan for å rekruttere flerkulturelle arbeidstakere.
15. Rådmannen gis i oppdrag å forprosjekttere en oppgradering av Stortorget. Det må også gjøres vurderinger av parkeringskapasitet med spesiell vekt på funksjonshemmedes behov i området.
16. Endringer i formannskapetets tillegg av 23.11.06:
- 16.1 Under Innledning på side 2, 7. avsnitt skal følgende setning flettes inn som nest siste setning: *Det er også foretatt en styrking av budsjettet til kirken.*
- 16.2 Rammene til kirken styrkes med 170 000 kroner i hele perioden
- 16.3 Tilskuddet til Humanetisk forbund økes med 40 000 kroner.
- 16.4 Tilleggsbevilgningene på til sammen 210 000 kroner dekkes inn under netto internt driftsresultat i 2007 og 2008. Overføring til disposisjonsfond reduseres tilsvarende. Økningen salderes med økte skatteinntekter i 2009 og 2010.
- 16.5 Under Investeringer, formuleringer om biogassdrevne biler side 9 skal lyde: *Det legges inn midler til å finansiere kjøp av biogassdrevne biler i 2007. Det pekes blant annet på behovet for nye renovasjonsbiler. Kjøpet finansieres gjennom økt utbytte fra FREVAR på 1 million kroner i 2007.*
- 16.6 Under Bruk av overskudd på side 10 flettes inn: Det avsettes 200 000 kroner til til kjøp av lekeapparater i sentrum. Økningen dekkes inn under disponeringen av overskudd for 2006 mai 2007.
17. Som følge av forslaget til nye driftsrammer gjøres følgende justeringer i rådmannens dokument:
- a) Kommunens målekart side 10-11. Tabell: Økonomi: resultatmål: Ønsket resultat settes til 1,5%. Nedre settes til 0,5%.
- B) Mål for økonomistyringen side 12. Tabell: Aktiviteter/tiltak: tekst under Oppbygging av driftsfond og Oppbygging av investeringsfond strykes og erstattes med: Eventuelt fremtidige overskudd avsettes til drifts- og investeringsfond.

Verbalforslag:

Forslag vedrørende økonomiske konsekvenser av tiltak i alle saker som fremmes for alle utvalg, oversendes til Formannskapet for behandling.

INNHold

FORORD	7
INNLEDENDE KOMMENTAR.....	12
PLANFORUTSETNINGER.....	14
KOMMUNENS MÅLEKART	17
ØKONOMISTYRING - ØKONOMISKE RAMMEBETINGELSER	19
Mål for økonomistyringen	19
Driftsrammer 2007 - 2010	20
Investeringer - finansiering.....	24
FELLESOPPGAVER.....	30
PLAN- OG MILJØSEKSJONEN.....	32
KULTUR- OG NÆRINGSSEKSJONEN.....	39
TEKNISK DRIFT.....	45
OMSORG- OG OPPVEKSTSEKSJONEN.....	53
Fellesoppgaver og administrasjon	55
Barnehageetaten.....	57
Grunnskoleetaten.....	61
Sosial- og familieetaten.....	67
Omsorgsetaten.....	74
SENTRALADMINISTRASJONEN.....	79

VEDLEGG:

1. Detalj oversikt over investeringer
2. Investeringsplan - utleieboliger for vanskeligstilte
3. Beregningsgrunnlag for VARF - gebyrene

FORORD

Kommunestyret har lagt rådmannens kladd til grunn for arbeidet slik at politiske prioriteringer er synliggjort som endringer i forhold til rådmannens dokument.

Den økonomiske situasjonen i Fredrikstad kommune er i sterk bedring. Kommunen har fått kontroll med driftutgiftene og har blitt tilført betydelig mer gjennom den rød-grønne regjeringens statsbudsjetter for 2006 og 2007. Under den foregående regjeringen var kommuneøkonomien så trang at Fredrikstad kommune fikk det vanskelige valget mellom å kutte i tjenestene for 100,0 millioner kroner eller å øke eiendomsskatten tilsvarende.

Flertallet valgte det siste, men understreket at denne "dugnaden" for fellesskapet, for barn, unge og eldre ville trappes ned så snart det ville være økonomisk grunnlag for det. En ny regjering har gjort det mulig å følge opp nettopp det. I budsjett for 2006 reduserte Kommunestyret eiendomsskatten med 10 prosent fra 4 til 3,6 promille. I budsjettet for 2007 reduserer Kommunestyret eiendomsskatten ytterligere ned til 3 promille, samt at Kommunestyret innfører et bunnfradrag på 200 000 kroner per boligenhet som gir eiendomsskatten en betydelig mer sosial profil.

For en gjennomsnittsbolig vil eiendomsskatten gå ned fra 5 580 kroner per år til 4 050 kroner fra 2006 til 2007. Reduksjonen er på nærmere 30 prosent. Siden eiendomsskatten ble økt i 2005 har eiendomsskatten dermed gått ned fra 6 200 kroner per år til 4 050 kroner for en gjennomsnittsbolig. Det utgjør en samlet reduksjon på om lag 35 prosent over to år. Bunnfradrag gir de med middels og mindre boliger en forholdsmessig lavere eiendomsskatt enn de store og dyre boligene. Bunnfradrag gir størst reduksjon fra boliger med noe over gjennomsnittlig takst og nedover. Flertallspartiene sier seg tilfreds med det nivået og legger til grunn at det er viktigere å styrke tjenestene til barn, unge og eldre enn å få til en ytterligere reduksjon i eiendomsskatten nå.

Årets budsjett gir grunnlag for å styrke tjenestene. Hovedprofilen er en sterk satsning på fellesskapet gjennom å prioritere tilbudet til barn, unge og eldre. Kommunestyret ønsker å følge opp regjeringens satsning på flere varme hender i omsorgen og flere lærere i skolen. Det er videre foretatt en styrking av budsjettet til kirken. Budsjettet gis også en tydelig sosial profil gjennom at sosialhjelpssatsene økes og SFO-satsene reduseres.

I tillegg gjøres det tydelige satsninger på å forskjønne byen gjennom å øke grøntvedlikehold, gatefeiling, oppgradere sentrum og økt bygningsvedlikehold. Kommunestyret legger også inn en tydelig kollektivsatsning gjennom å avsette midler både til drift og investeringer, til sammen om lag 10,0 millioner kroner. Om lag 8,0 millioner kroner avsettes til investeringer i kollektivtilbud. 2,0 millioner kroner avsettes på drift. Midler kan brukes til felles prosjekt med Østfold fylkeskommune for å øke andelen kollektivreise i Nedre Glommaregionen. Det avsettes 1,0 million kroner til å få på plass fergeleie på Værste til Fredrikstad stadion åpner i april.

Kommunestyret legger også inn midler til forprosjektering av nytt sykehjem og Borge ungdomsskole i 2008. Det legges inn noe investeringsmidler i slutten av perioden for sistnevnte prosjekt.

Budsjettet gis også en miljøprofil gjennom at det satses på innkjøp av biogassdrevne biler. Det pekes blant annet på behov for nye renovasjonsbiler.

Det settes av et større investeringsbeløp for å oppgradere Stortorget som byens storstue. Det må gjennomføres et forprosjekt, men Kommunestyret ser for seg en oppgradering av flatene til gågatas standard. Det vurderes anlagt en plast-is på torgflaten. Gårdeiere rundt torget inviteres med på prosjektet. Det er et sterkt ønske å skape aktivitet og liv i byens sentrum. Skøyteis av plast eventuelt kombinert med sandvolleyball på sommeren kan være en slik løsning. Budsjettet inneholder i tillegg til dette en sterk satsning på idrett.

Inntekter

Budsjettets inntektsside er styrket med totalt 17,9 millioner kroner. Det er 3,9 millioner kroner mer enn det regjeringen/rådmannen legger opp til nå.

Det lå inne 43,8 millioner kroner som ikke var disponert av rådmannen. Til sammen utgjør det politiske handlingsrommet om lag 63,0 millioner kroner i 2007.

Inntektene fra eiendomsskatten reduseres total med 32 millioner kroner fra 2006 til 2007.

Kommunestyrets flertall er enige om å benytte både styrkingen som regjeringen signalisert i rammetilskuddet som følge av økt skattevekst på 15 millioner kroner, samt forventet overskudd til politiske prioriteringer. Inntektsanslaget er i tillegg oppjustert med 3,9 millioner kroner.

Inntekter på skatt og rammetilskudd økes med 8,0 millioner kroner i 2008, ytterligere 16,7 millioner kroner i 2009 og ytterligere 9,0 millioner kroner i 2010. Anslagene er basert på regjeringens signaler om fortsatt sterk satsing på offentlig velferd gjennom en bedre kommuneøkonomi.

Det er også lagt inn 1,0 million kroner i økt utbyttekrav fra FREVAR i 2007. Disse midlene overføres til investeringsregnskapet og benyttes til investeringer i biogassdrevne biler.

Inntekter 2007 (millioner kroner)

Økt rammetilskudd	17,9
Budsjettet overskudd	43,8
Økt utbytte FREVAR	1,0
Økte parkeringsinntekter	1,2
<hr/>	
Total disponibel ramme	63,9
Overføres investeringsbudsjettet	1,0
Redusert eiendomsskatt	18,0
<hr/>	
Til øvrige politiske prioriteringer	44,9

Utgifter 2007 (millioner kroner)

Omsorgs- og oppvekstseksjonen	34,8
Sentraladministrasjon	1,5
Kultur- og næringseksjonen	5,9
Kirken	0,65
Kollektivsatsning (legges sentralt)	2,0
<hr/>	
Samlet til politiske prioriteringer	44,9

Fordeling på etater/utvalg

Omsorgsetaten	15,3
Sosial- og familie	8,5
Grunnskolen	11,0
<hr/>	
Omsorgs- og oppvekst	34,8

Sosial- og omsorgsutvalgets budsjett blir totalt styrket med 23,4 millioner kroner. Oppvekstutvalgets budsjett blir styrket med 11,4 millioner kroner. (Utekontakten er en del av barnevernet som ligger administrativt under Sosial- og familieetaten, men politisk under oppvekstutvalget)

Kommunestyret har pekt på ulike tiltak for å styrke/opprette kommunens tjenestetilbud. Det må anses som signaler fra Kommunestyret til utvalgene, som fordeler styrkingen i egne budsjettbehandlinger.

Omsorgs- og oppvekstseksjonen

Seksjonen er til sammen styrket med 34,8 millioner kroner utover rådmannens forslag.

Kommunestyret vil fatte direkte vedtak om bruk av 1,5 millioner kroner som går til å redusere SFO-satsene med 100 kroner per måned i 2007 (hel plass). Til sammen en reduksjon på 1 100 kroner per år per hele plass.

Det er antydnet følgende bruk av de resterende midler:

Omsorgsetaten

Følgende poster styrkes:

Vikarbudsjet	3,0 millioner kroner
Boveiledning	2,0 millioner kroner
Dagsentra	3,7 millioner kroner
Økt bemanning	5,6 millioner kroner
Overdekningsmodell	1,0 millioner kroner

Sosial- og familieetaten

Følgende post styrkes:

ODA dagtilbud	2,8 millioner kroner
ODA avlastning	2,8 millioner kroner
Sosialhjelpssatsene justeres	2,0 millioner kroner
Kirkens Bymisjon	0,2 millioner kroner
VTA-plasser FASVO/Minneberg.	0,3 millioner kroner
Styrking av Utekontakten	0,4 millioner kroner

Det er lagt inn midler til kjøp av varige tilrettelagte arbeidsplasser.

Skole/oppvekst

Styrking av bemanning/ nye læremidler	9,0 millioner kroner
Styrking voksenopplæring	0,5 millioner kroner
Redusert SFO-satser	1,5 millioner kroner

Skolen styrkes med til sammen 11,0 millioner kroner. 1,8 millioner kroner av styrkingen til bemanning er lagt inn med virkning per 1. august 2007. Med helårs virkning gir det en styrking av etatens budsjett på 13,2 millioner kroner. Det gir først fullt utslag i 2008.

Kultur- og næringsseksjonen

Nettobudsjettet er styrket med om lag 6 millioner kroner. Det antydes følgende disponering:

Grøntvedlikehold	0,5 millioner kroner
Økt idrettsbudsjett	1,0 millioner kroner
Fritidsklubber	1,0 millioner kroner
Lag/foreninger/korps	1,0 millioner kroner
Kultur og næringsprosjekter (egenandeler)	1,0 millioner kroner
Fotballmuseet	0,4 millioner kroner
Profileringsmidler	1,0 millioner kroner

Kommunestyret ønsker å signalisere at det er et særlig behov for å se på hvordan man kan støtte opp om skolekorpene. En vesentlig del av midler til frivillige lag og foreninger bør derfor benyttes til det.

Sentraladministrasjonen

Sentraladministrasjonen er styrket med 1,5 millioner kroner i 2007. Det er lagt inn en ytterligere økning i 2008 for å finansiere at lærlinger har høyere kostnad andre året.

<i>Forslag til styrking:</i>	<i>2007</i>	<i>2008</i>
Nye lærlinger (5 stk)	0,46 millioner kroner	0,85 millioner kroner
Styrket skjenkekontroll	0,05 millioner kroner	
Merkantil stilling brukerombud	0,2 millioner kroner	
Inntektsbortfall kemner	0,8 millioner kroner	

I tillegg ønsker Kommunestyret en styrking av tilskudd til Humanetisk forbunds konfirmasjonsvirksomhet på 60 000 kroner (til sammen 90 000 kroner), hvorav 20 000 kroner dekkes innenfor Sentraladministrasjonens budsjett. Kommunestyret ønsker også å signalisere at det skal settes i gang et arbeid med å rullere den alkoholpolitiske planen.

Teknisk drift

Det settes av midler til økt satsing på kollektivtrafikk i Nedre Glomma. Midlene tenkes brukt til blant annet ferge drift. Midlene legges imidlertid foreløpig sentralt til det er avklart hvordan en slik kollektivpakke skal benyttes i sin helhet. Pakken er delvis finansiert gjennom økte parkeringsinntekter med til sammen 1,2 million kroner. Rammeoverføringen til Teknisk drift reduseres med 1,2 million kroner som balanseres med økte parkeringsinntekter. Bygningsvedlikeholdet vil bli styrket gjennom disponering av overskudd under regnskapsavslutning for 2006. Blant annet vil Kommunestyret fremskynde utbedringen av Villa Lykkeberg fra 2008 til 2007.

Investeringsbudsjettet

Kommunestyret styrker investeringsbudsjettet med flere nye tiltak.

Oppgradering av Stortorget med skøytebane

Kommunestyret ønsker å fjerne bilparkering fra Stortorget. Torget gis tilnærmet gågatestandard med anleggelse av en skøyteis i plast. Total investeringskostnad er anslått til cirka 8,0 millioner kroner. Forprosjektering beløper seg til 300 000 kroner. Det avsettes midler til dette i budsjett 2007 og dekkes inn under disponering av overskudd 2006 i mai.

Nytt sykehjem

Kommunestyret legger inn midler til forprosjekt for nytt sykehjem. Det settes av 1,0 million kroner til formålet i 2008 som dekkes inn ved regnskapsavslutningen for 2006.

Rehabilitering av Borge ungdomsskole

Det legges inn 1,0 million kroner til forprosjektering av rehabilitering av Borge ungdomsskole i 2008. Det avsettes 30,0 millioner kroner til å påbegynne rehabiliteringen i 2010. Midler til forprosjekteringen dekkes inn ved regnskapsavslutningen for 2006.

Biogassdrevne biler

Det legges inn midler til å finansiere kjøp av biogassdrevne biler i 2007. Det pekes blant annet på behovet for nye renovasjonsbiler. Kjøpet finansieres gjennom økt utbytte fra FREVAR på 1,0 million kroner i 2007.

Kollektivsatsing

Det avsettes inntil 8,0 millioner kroner til investeringer i kollektivfremmende tiltak i 2007. 1,0 million kroner forskutteres til formålet over driftsbudsjettet i 2007 til nytt fergeanløp på Værste første halvår 2007. Det dekkes inn under regnskapsavslutningen for 2006 våren 2007. Det bør utredes hvordan disse midlene kan gi best effekt.

Kunstgressbaner

Det avsettes 5,0 millioner kroner til å investere i 5 nye kunstgressbaner i 2007. Drift/vedlikehold og skattemessige forhold må avklares.

Sikring av friarealer

Det avsettes 5,0 millioner kroner til sikring og oppkjøp av friarealer i 2007. Planutvalget bes om å utrede hvilke områder som er mest aktuelle. Samlet økes investeringene med 29,3 millioner kroner i forhold til rådmannens kladd i 2007 og 2008. Det legges inn ytterligere 30,0 millioner kroner i 2010.

Bruk av overskudd

Fredrikstad kommune har gode prognoser for økonomien i inneværende driftsår. Det antydes et samlet overskudd på om lag 80 millioner kroner. Det er allerede avsatt 43,8 millioner kroner til å dekke inn tidligere års underskudd.

Kommunestyret velger å finansiere alle investeringene ovenfor med unntak av biogassbiler ved disponeringen av overskuddet for 2006 i mai 2007. Til sammen utgjør det 28,3 millioner kroner.

Kommunestyret ønsker også å følge opp regjeringens signaler om å bedre vedlikeholdet. Det avsettes derfor 10,0 millioner kroner til bygningsvedlikehold av prognostisert overskudd for 2006. 2,0 millioner kroner øremerkes til utvendig rehabilitering av Villa Lykkeberg. Arbeidet påbegynnes i 2007.

Det avsettes 200 000 kroner til kjøp av lekeapparater i sentrum.

Det avsettes 180 000 kroner til innkjøp av nytt telefonsystem til Kirken.

Det avsettes 0,5 millioner kroner til utsendelse av partilister ved valget.

Det avsettes 150 000 kroner til markering av brojubileene i 2007.

Samlet sett har da Kommunestyret forutsatt å disponere 39,2 millioner av overskuddet for inneværende år til innkjøp/investeringer og vedlikehold. Dette disponeres gjennom vedtak i mai 2007.

INNLEDENDE KOMMENTAR

I budsjettet for 2007 og handlingsplan 2007-2010 er det økonomiske handlingsrommet større enn for tidligere år. Ved inngangen til 2005 hadde kommunen et oppsamlet underskudd på 201,3 millioner kroner. I forrige handlingsplan var det forutsatt en inndekking av underskudd med 45,0 millioner kroner i 2007 og 34,8 millioner kroner i 2008. Etter disponering av overskuddet for 2005 og budsjettet inndekking i 2006, står det igjen 43,8 millioner kroner for inndekking i 2007 og 2008. Når regnskapet for 2006 avsluttes, vil resterende underskudd med stor sannsynlighet være nedbetalt. Dette ligger som en forutsetning i budsjettet, og 43,8 millioner kroner i 2007 kan frigjøres til annen disponering.

Det har vært gjennomført store innsparings- og effektiviseringstiltak som har gitt økonomiske resultater. I tillegg er kommunens egne inntektsmuligheter utnyttet gjennom eiendomsskatten, og de statlige økonomiske rammebetingelsene er økt i 2006. Summen av dette har på kort sikt rettet opp økonomien innenfor de gitte rammebetingelsene, men kommunen har ingen driftsreserver dersom dette ikke prioriteres. Som det vil framgå av kommentarene senere, er investeringsbehovene store, mens egenkapitalevnen er liten.

Statsbudsjettet for 2007 legger ikke opp til noen inntektsvekst gjennom de frie inntektene utover det som var forventet. Inntektsveksten vil være mindre enn økningen i kostnadene. Som regjeringen påpeker må opplegget for 2007 sees i sammenheng med inntektsutviklingen i 2006 som nasjonalt og lokalt er svært positiv. Merinntektene beholdes i 2006, men blir ikke videreført inn i 2007. Utgiftsøkning som følge av lønnsoppgjøret i 2006, blir ikke kompensert i 2007. Driftsresultatet for 2006 må derfor behandles med et langsiktig perspektiv og ikke benyttes til kortsiktige tiltak som øker driftsutgiftene.

Budsjettstyrkinger i 2006 gjennom disponering av årsoverskuddet for 2005 er videreført i 2007 med totalt 12,0 millioner kroner. Forrige handlingsplan forutsatte effektiviseringstiltak med i alt 13,0 millioner kroner for 2007 og økende behov for tiltak utover i planperioden. Med justerte rammebetingelser er disse innsparingskravene reversert. Driftsrammene er blant annet styrket for å kunne opprettholde prioriterte tjenester som sykehjemsplasser, brannberedskap, samfunnsutvikling, personalmessige tiltak og vedlikehold av grønt anlegg i sentrum.

I 2007 åpner kommunens nye kulturhus med plass til både lokale og nasjonale/internasjonale grupper og artister. Det satses på økt næringsutvikling blant annet gjennom samarbeidet med Fredrikstad Utvikling og Opplev Fredrikstad AS. I 2007 gjennomføres renhold av veier i boligområder for å bidra til renere luft, mindre svevestøv, færre trafikkuulykker (spesielt sykler) og reduksjon av risikoen for tette sluk. I planperioden tar kommunen skrittet mot den "døgnåpne kommune".

På skolesiden er budsjettet styrket for å dekke økte utgifter til tilrettelagte tiltak, og SFO-prisene er redusert med 100 kroner per måned i budsjettet for 2007. Det legges opp til full barnehagedekning i løpet av 2007 og 340 nye barnehageplasser opprettes i 2007. Av disse er 190 kommunale plasser. I handlingsplanperioden tas det i bruk 63 nye sykehjemsplasser ved Gressvik sykehjem.

Resterende disponibel driftsramme er satt av til fond for å øke egenkapitalevnen framover. Dette gjelder både i forhold til driftsreserver og egenkapital til investeringer.

Med den stramme økonomien som kommunen har hatt, er det akkumulert udekkede behov i tjenesteproduksjonen og i forhold til vedlikehold. I tillegg kommer nye krevende brukere. Kunnskapsløftet innenfor grunnskolesektoren er også en økonomisk utfordrende reform. For å kunne yte flere tjenester og dekke økte driftsutgifter, er det derfor fortsatt behov for effektiviseringstiltak. Disse tiltakene skal vedtas av de enkelte underutvalgene og er i dette dokumentet tatt med til orientering overfor Kommunestyret. Sistnevnte vedtar de overordnede rammene for de enkelte tjenesteområdene.

I budsjetttrammene er det funnet rom for noe økt vedlikehold for å ta igjen etterslepet i forhold til bygninger og grøntanlegg, samt en større satsing i forhold til kommunens rolle i samfunns- og næringsutviklingsarbeidet. Det er ikke funnet rom for økt oppfølging av ulovligheter avdekket gjennom strandsoneprojektet og boligprosjektet. Kompetansehevingstiltak i forbindelse med kunnskapsløftet må dekkes innenfor gitte rammer.

Promillesatsen for eiendomsskatt for boliger er redusert fra 3,6 promille til 3,0 promille. Fra 2007 er det mulig å ilegge eiendomsskatt i hele kommunen. Inntektsøkningen er beregnet til 3,0 millioner kroner

og er innarbeidet i inntektene fra 2007. Det gis et bunnfradrag på 200 000 kroner per boenhet, samt et bunnfradrag på 200 000 kroner per fritidseiendom.

Når det gjelder de kommunale eiendomsavgiftene, legges det opp til en vekst i vann- og avløpsgebyrene utover anslaget for den kommunale prisveksten på 3,5 prosent. Gebyrene øker med 4,3 prosent som en følge av investeringsvolumet og et økende rentenivå. Hovedplan for vann og avløp skal revideres i 2007 og investeringsbehov og framtidig avgiftsnivå vurderes på nytt i denne sammenheng.

Det har vært nødvendig med en streng prioritering av investeringsbehovene. Som nevnt tidligere, er egenkapitalevnen begrenset samtidig som lånevolumet er relativt stort. Økt lånevolum på kort sikt gir stor vekst i kapitalkostnadene i slutten av planperioden. Investeringsforslaget legges fram etter en stram prioritering i forhold til behov, og investeringsvolumet er økt i denne rulleringen. Totalt brutto investeringsvolum er på drøye 1,7 milliarder kroner sett over planperioden med høy andel lånefinansiering. Beløpet inkluderer selvfinansierende investeringer innen vann, avløp og renovasjon, barnehager, eiendomsutvikling og boliger for vanskeligstilte.

Høy lånefinansiering vil øke de framtidige kapitalkostnadene og vil være en utfordring inn i neste planperiode. Det er også viktig å ha fokus på at investeringer gir positive effekter på andre typer driftsutgifter. Rehabiliteringer og utvidelser av kommunens eiendommer reduserer behovet for midlertidige, dyre løsninger og framtidig vedlikehold. Gjennom satsing på inneløst klima i skolene bedrer læringsmiljøet samtidig som arbeidsmiljøet også bedres. Sikkerhetstiltak reduserer uønskede skader for å nevne noen eksempler. Det er imidlertid viktig at det legges til grunn en nøktern standard i forhold til behovet og at kostnader og nytte vurderes i sammenheng. Driftsmessige konsekvenser skal innarbeides i planene.

Bygging av Gressvik sykehjem og utbygging/rehabilitering av Cicignon skole videreføres i henhold til planene. I investeringsforslaget er det også innarbeidet foreløpige investeringsrammer til total rehabilitering av Onsøyheimen og bygging av ny skole på Østsiden. Torsnes skole foreslås utbygget/rehabilitert innenfor en økt kostnadsramme. Det er satt av investeringsmidler til rehabiliteringer/oppgraderinger i og rundt Stjernehallen, Kongstenhallen, Gaustadhallen og Lykkebergvillaen. Av andre prioriteringer kan nevnes økt satsing på it-utstyr i oppfølging av kunnskapsløftet og tilrettelegging for "døgnåpen kommune". Internt vil flere virksomheter få bedre og raskere datakommunikasjon. Anskaffelse og installasjon av aktive og passive brannforebyggende tiltak i Gamlebyen er et nytt tiltak i planperioden.

Den økonomiske situasjonen tilsier fortsatt stram økonomistyring. Økonomi skal imidlertid ikke ha ensidig fokus. Brukerfokus og medarbeiderfokus har ikke blitt fanget opp i samme grad som økonomien. Ønsket om å få inn perspektiver som brukere, kvalitet, medarbeidertilfredshet og samfunnsutvikling i tillegg til de mer tradisjonelle styrings- og kontrollsystemene er utgangspunktet for revideringen av kommunens eksisterende styringssystem. Det er utarbeidet og skal videreutvikles måleindikatorer for oppfølging og utvikling av disse prioriterte fokusområdene på alle nivåer i kommunen. Dette gjøres konkret gjennom arbeidet med utvikling av styringssystemet i retning av balansert målstyring. Målsettingene uttrykkes gjennom kommunens overordnede målekart som vedtas av Kommunestyret.

Målekartene til de enkelte seksjonene tas med i dokumentet, men er til informasjon for Kommunestyret. Disse skal vedtas av de enkelte underutvalgene. Utvikling av styringssystemet er fortsatt i en prosjektfase ut 2007 slik at innhold og framstilling kan endres.

Kommuneplanen er kommunens overordnede styringsdokument i forhold til utviklingen av Fredrikstad samfunnet og arealdisponering i et langsiktig perspektiv. Det er formannskapetets høringsdokument som ligger ute til offentlig høring, men strategiene kan foreløpig legges til grunn i budsjett og handlingsplan slik at dette forankres i kommunens drift.

PLANFORUTSETNINGER

Statsbudsjettet

I dette avsnittet omtales hovedpunktene i statsbudsjettet. De konkrete effektene for Fredrikstad kommune omtales i forbindelse med drifts- og investeringsrammer.

Målsettingen til regjeringen er å gjenreise sterke og handlekraftige kommuner og bidra til å skape optimisme i kommunesektoren. Målet er å videreutvikle et effektivt tjenestetilbud som bygger på aktivt lokaldemokrati og en betryggende rettssikkerhet.

Regjeringen legger opp til en reell vekst i de samlede inntektene på omtrent 5,4 milliarder kroner eller en realvekst på 2,2 prosent. Veksten er beregnet med utgangspunkt i anslått inntektsnivå for 2006 i revidert nasjonalbudsjett. Av den totale veksten er om lag 2,4 milliarder kroner frie inntekter eller en realvekst på 1,4 prosent. Dette er fordelt med 1,7 milliarder kroner til kommunene og 0,7 milliarder kroner til fylkeskommunene. Økningen i elevtallet i videregående skole innebærer at en større andel av veksten i inntektene fordeles til fylkeskommunene.

Tidligere øremerket tilskudd til særskilt språkopplæring for minoritetsspråklige elever innlemmes delvis i rammetilskuddet med 842,0 millioner kroner. Av dette tilføres 13,7 millioner kroner Fredrikstad kommune.

Innenfor veksten i de frie inntektene er det satt av omtrent 100,0 millioner kroner som kompensasjon for merutgifter i forbindelse med NAV-reformen og 160,0 millioner kroner er knyttet til økning i veiledende satser for økonomisk sosialhjelp.

Øremerkede tilskudd for barnehager øker reelt med omtrent 1,9 milliarder kroner og omfatter blant annet midler til 13 500 nye ordinære plasser i 2007. For øvrig styrkes psykisk helsearbeid i kommunene med en reel økning av det øremerkede tilskuddet med rundt 350,0 millioner kroner.

Regjeringen foreslår at arbeidsgiver medfinansierer sykelønnsordningen ved langvarig sykefravær noe som også inkluderer kommunene som arbeidsgiver. Eventuelle merutgifter vil avhenge av utviklingen i sykefraværet. Det er nedsatt et partssammensatt utvalg som innen 1. november 2006 skal foreslå alternative løsninger som gir samme effekt på sykefravær og i statens kostnader som i regjeringens forslag.

Regjeringen legger også til grunn at det er et effektiviseringspotensial i sektoren. En effektivisering på 0,25 prosent innebærer en reduksjon på 600,0 millioner kroner, men dette er ikke innarbeidet i inntektsrammene for 2007.

Det varsles om at det fra 2008 innføres et nytt investeringstilskudd til finansiering av omsorgsboliger og sykehjem.

Inntektsrammene for 2007 må sees i sammenheng med utviklingen i 2006. Ny informasjon om den løpende skatteinngangen tilsier en større vekst i skatteinntektene enn det som er lagt til grunn i revidert nasjonalbudsjett. Inntektsanslaget er oppjustert med om lag 3,0 milliarder kroner. Merinntektene beholdes i 2006, men vil ikke bli videreført inn i 2007. Maksimalt kommunalt skatteøren reduseres fra 13,3 prosent til 12,6 prosent. Økningen i skatteinntektene anslås til 2,1 prosent med utgangspunkt i anslag for reviderte skatteinntekter i 2006.

Ny regnskapsinformasjon om bevilgninger til ressurskrevende brukere viser et redusert bevilgningsbehov på omtrent 170,0 millioner kroner.

Som følge av høyere lønnstillegg ved årets lønnsoppgjør enn tidligere anslått og økte energipriser, kan prisveksten bli høyere enn anslått i revidert nasjonalbudsjett. Anslått prisvekst er oppjustert med 0,4 prosentpoeng til 3,4 prosent.

Sist høst la Borgeutvalget fram sine forslag til endringer i inntektssystemet. Utredningen har vært på en bred offentlig høring. Regjeringen legger opp til å fremme forslag til endringer i inntektssystemet for kommunene i kommuneproposisjonen for 2009 etter en bred politisk drøfting og forankring.
Kommuneplan

Høringsdokumentet til Kommuneplanen for 2006 – 2017 er ute til høring og ferdigstilles samtidig med den politiske behandlingen av Budsjett/Handlingsplan 2007 – 2010. Kommentarene her er derfor knyttet opp mot høringsdokumentet og kommuneplanens føringer inn i budsjett- og handlingsplanprosessen.

Kommuneplanen legger føringer for de forskjellige partene i Fredrikstad samfunnet og hva de kan bidra med for nå målene. Utfordringene er gruppert i fire fokusområder: *Deltakelse i samfunnsbyggingen, Bærekraftig samfunnsutvikling, Identitet og kultur og Verdiskapning og velferd.*

I forhold til den forrige kommuneplanen er det større fokus på behovet for nye næringsarealer, fremmedkulturell innflytting og integrasjon, folkehelse som et viktig element i samfunnsplanleggingen og infrastruktur med spesiell fokus på veier.

Kommuneplanens langsiktige målsettinger skal fanges opp i handlingsplanen slik at kommunen selv skal kunne oppfylle sine forpliktelser i forhold til samfunnsutviklingen. Det vises til *periodemålene* på tjenesteområdene som tar utgangspunkt i kommuneplanen.

Befolkningsutvikling

Forholdet mellom antall fødte og døde har utlignet hverandre de siste årene. Dette vil nok også være situasjonen framover. Dette betyr at en fortsatt befolkningsvekst vil være avhengig av netto tilflytting. Fortiden viser en klar sammenheng mellom høykonjunkturer og sentralisert flyttemønster mot storbyene og det sentrale Østlandet. Utsiktene til gode økonomiske konjunkturer, den sterke tiltrekningskraft på fremmedkulturelle og at Fredrikstad er attraktiv som bostedskommune for personer i etableringsfasen og som ønsker å bosette seg i Oslo-regionene, vil sannsynligvis bidra til en fortsatt høy befolkningsvekst i årene framover. Utsiktene i boligmarkedet tilsier også at boligbyggingen vil holde seg på minst samme nivå som de siste årene. I handlingsplanperioden anslås veksten totalt å være like i overkant av 1 500 personer. Dette tilsvarer en årlig vekst på rundt 400 personer.

Befolkningsprognose for Fredrikstad 2006-2012, hele befolkningen

Per 01.01	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Sum befolkning	70 791	71 185	71 570	71 960	72 355	72 742	73 142

Kilde: Kompasmodellen

Prognosen forutsetter at de sentrale beregningsforutsetningene i hovedsak vil holde samme nivå som i dag. For prognoser på kommunenivå gjelder dette nettotilflytting, fødselsnivå og dødelighet. Større endringer i disse forutsetningene vil gjøre det nødvendig å revidere framskrivningen.

Prognoser for sentrale aldersgrupper

Per 01.01	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
0-5 år	4 906	4 854	4 844	4 801	4 763	4 730	4 713
6-12 år	6 436	6 404	6 372	6 339	6 298	6 255	6 262
13-15 år	2 857	2 886	2 889	2 886	2 874	2 916	2 861
67-79 år	6 867	6 850	6 924	6 819	6 861	6 993	7 216
80 år og over	3 466	3 510	3 471	3 492	3 493	3 480	3 450

Kilde: Kompasmodellen

I følge framskrivningen vil antallet 0-5-åringene gå nedover i handlingsplanperioden med omlag 120 personer. Reduksjonen skyldes først og fremst at de generasjonene som føder barn i dag er små. Bli fødselsnivået og nettotilflyttingen til kommunen sterkere enn forutsatt i prognosen, vil dette påvirke aldersgruppen positivt.

Prognosen viser at elevtallet i barneskolen (6-12 år) har nådd toppen og vil i planperioden gå ned med cirka 150 personer. Lokale forskjeller i vekst vil fortsatt kunne føre til press på enkelte skoler. Det vil være en vekst med rundt 30 personer i handlingsplanperioden for aldersgruppen 13-15 år som representerer ungdomsskolen. Endrede forutsetninger i nettotilflytting vil i særlig grad kunne påvirke disse aldersgruppene.

Aldersgruppen 67-79 år er sakte på vei oppover i handlingsplanperioden med i underkant av 150 personer. Sett i en større sammenheng er antallet i aldersgruppen historisk lavt. Dette skyldes at de små fødselskullene fra 1930-årene dominerer denne gruppen. Utfordringene i forhold til denne

aldersgruppen kommer nok til å bli langt større senere når den "andre eldrebølgen" slår innover. I følge prognosen for aldersgruppen 80 år og over kan det se ut til at toppen av den "første eldrebølgen" nåes i 2007 med rundt 3 470 personer. Årsaken til dette er de små generasjonene som ble født i de "harde 30-åra", i stadig sterkere grad også influerer på denne aldersgruppen. Dette dekker over veksten på cirka 60 personer for gruppen 85 år og over i planperioden.

KOMMUNENS MÅLEKART

Balansert målstyring og benchmarking

Fredrikstad kommune har siden 1994 styrt etter prinsippet helhetsledelse som inkluderer verdistyring, brukermedvirkning, teamarbeid, i tillegg til mål og rammestyring. Dette er viktige styringsprinsipper som videreføres. Likevel har styrings-, rapporterings- og kontrollsystemene i stor grad fått fokus på økonomi. Brukerfokus og medarbeiderfokus har ikke blitt fanget opp i samme grad som økonomien. Ønsket om å få inn perspektiver som brukere, kvalitet, medarbeidere og samfunnsutvikling i tillegg til de mer tradisjonelle styrings- og kontrollsystemene er utgangspunktet for videreutviklingen av vårt eksisterende styringssystem. Dette skal bidra til:

- å fremme egenutvikling i virksomhetene.
- prosesser for læring og forbedring.
- mer helhetlig, tilgjengelig og dialogskapende styringsinformasjon.
- grunnlag for mer effektiv og riktig bruk av kommunens ressurser.
- bedre grunnlag for politiske prioriteringer og valg i kommunen.

Valg av modell for styringssystem

Det er valgt en kombinert modell som styringssystem for Fredrikstad kommune. Det medfører at Fredrikstad kommune skal, i tillegg til det vi har fra før, benytte både balansert målstyring og benchmarking (sammenligning) som styringsverktøy. Benchmarking er relatert til nøkkeltall og sammenligninger over tid og med andre kommuner. Hensikten er å kunne bruke denne kunnskapen til å lære av andre som har gode resultater, det vil si Beste Praksis.

Balansert målstyring betyr at organisasjonen skal ha flere fokusområder som viktige i forhold til styring, prioritering og ressursbruk, og det skal være en balanse mellom flere områder. Fredrikstad kommune valgte i 2005 fire fokusområder; økonomi, medarbeidere, brukere/kvalitet og samfunn. I 2006 har det vært utført et arbeid på tvers av seksjonene, for å kartlegge og beslutte kritiske (viktige) suksessfaktorer, fastsette indikatorer og sette resultatmål for fokusområdene på kommunenivå.

Det er utarbeidet et gjennomgående overordnet målekart for Fredrikstad kommune. Seksjonene og etatene har tatt utgangspunkt i dette for å utarbeide målekart på de ulike tjenesteområdene for 2007. Arbeidet er fortsatt i en prosjektfase og seksjonene og etatene er på ulike stasjoner i dette arbeidet per dato. Målekartene som fremstilles i handlingsplanen, er derfor ikke like, verken på spesifikke indikatorer eller resultatmål fordi utfordringene er forskjellige. Tjenesteområdene kan ha tjenestespesifikke indikatorer i tillegg til de gjennomgående indikatorene på de ulike tjenesteområdene. Det skal foregå en prosess på hvert tjenesteområde og i hver seksjon/virksomhet i 2007 for å finne gode indikatorer som sier noe om utvikling og måloppnåelse på de viktige og prioriterte områdene.

Målekartet skal vise indikatorer på kritiske suksessfaktorer innenfor de fire fokusområdene. Målekartet skal vise både status ved siste måling og ønsket mål og nedre mål i forhold til de valgte indikatorene. Mål *ønsket* er ambisjonsnivået, og skal være det som anses som et realistisk og oppnåelig måltall. Mål *nedre* er det som anses som laveste akseptabel grense. Målinger skal vise om resultatene utvikles i riktig retning. Årstall i parentes viser når siste måling er foretatt. For Samfunn er alle Kostratall og tall fra SSB fra 2005.

Indikatorene i fokusområde Samfunn er utledet av de viktigste områdene i Kommuneplanen. Kommuneorganisasjonen påvirker ofte indikatorene sammen med andre aktører. Fredrikstad kommune vil fortsette arbeidet med å utvikle samfunnsindikatorer sammen med flere andre kommuner og aktører i 2007.

Det er igangsatt et interregionalt prosjekt sammen med Uddevalla kommune, *Hållbar Medborgerdialog* hvor vår del er å kartlegge og foreslå en struktur for brukerundersøkelse og -dialog sett i sammenheng med Balansert målstyring og benchmarking, samt å teste ut verktøy og metode.

Strategiske fokus-områder	Kritiske suksessfaktorer	Måleindikatorer	Målemetode	Status siste måling	Resultatmål		Skala
					Ønsket	Nedre	
Brukere og kvalitet	B1 Tilpassede tjenester til brukerens behov	B1.1 Brukertilfredshet	B1.1 Brukerundersøkelser				
	B2 Brukermedvirkning	B2.1 Brukernes opplevelse av å bli hørt på	B2.3 Brukerundersøkelse				
	B3 Tydelig informasjon	B3.1 Innhold i Serviceerklæringer B3.2 Andel enheter med serviceerklæringer	B3.1 Brukerundersøkelser B3.2 Telling				
	B4 Serviceinnstilte medarbeidere	B4.1 Tilgjengelighet B4.2 Ventetid - måling telefon, saksbeh.tid	B4.1 Brukerundersøkelse B4.2 Målinger				
Medarbeidere	M1 Godt arbeidsmiljø	M1.1 Medarbeidertilfredshet M1.2 Sykefravær i %	M1.1 Medarbeiderundersøkelse (2006) M1.2 Registrert nivå i (prognose 2006)	3,91 9,8	3,95 9,2	3,83 9,3	1-5 %
	M2 Medarbeiderne vet hva som forventes av dem	M2.1 Medarbeidernes opplevelse av hva som forventes av dem	M2.1 Medarbeiderundersøkelse (2006)	4,52	4,60	4,52	1-5
	M3 Medarbeiderne lærer og utvikler seg gjennom utfordrende oppgaver.	M3.1 Medarbeidernes opplevelse av læring og utvikling gjennom utfordrende oppgaver.	M3.1 Medarbeiderundersøkelse (2006)	3,97	4,05	3,90	1-5
Økonomi	Ø1 God økonomistyring	Ø1.1 Netto resultatgrad i % (kommune) Ø1.2 Avvik ift budsjett i % (seksjon/virksomhet)	Ø1.1 Beregning av resultat (2005) Ø1.2 Avviksrapportering (2005)	5,4 2,2	1,5 +0,5	0,5 0	% %
	Ø2 Effektiv ressursbruk	Ø 2.1 Kostnad pr enhet (på tjeneste)	Ø2.1 Kostra-tall (årlig)		<-5% ASSS	= ASSS	Kr
Samfunn	S1 Generell verdiskapning	S1.1 Skattnivå S1.2 Inntekt	S1.1 Skatt pr. innb. ift landsgj.sn. i % S1.2 Brto innt pr. innb. +17 år, ift landsgj.sn i %	91 92	92 93	90 90	% %
	S2 Samlet energibruk i kommunen	S2.1 KWt pr innbygger fordelt på fossilt brensel, biobr., avfall, strøm	S2.1 SSB + lokal registrering		38 000	40 500	kWt
	S3 Effektiv ressursvennlig arealbruk'	S3.1 Tettstedsareal pr. innbygger S3.2 Andel boligbygging - innen transportsonen (%) - innen lokalsentraene (%) S3.3 Forbruk av jordbruksareal (daa)	S3.1 SSB - årlig endring i m ² pr innb. (status 2005) S3.2 SSB - statistikk S3.3 SSB- statistikk	655 m ² 86 9 125	< -2 m ² ≥ 85 10 75	-2 til 0 m ² 80 5 150	m ² % % daa
	S4 Miljøvennlig transport	S4.1 Vekst i kollektivtrafikk i % S4.2 Vekst i biltrafikk i %	S4.1 Østf. kollektivtrafikk og NSB S4.2 Statens veivesen Østfold		<forrige år <forrige år	>forrige år >forrige år	% %
	S5 Ivaretagelse av biologisk mangfold	S5.1 Antall daa omdisp. fra LNF til vei-/byggeformål S5.2 Antall godkj. nybygg i LNF-område S5.3 Antall godkj. nybygg i 100-m beltet S5.4 Antall vernede områder (land og vann) S5.5 Areal vernede områder (land og vann)	S5.1 Kostra S5.2 Kostra S5.3 Kostra / egne tellinger S5.4 Egne tellinger, geodata S5.5 Egne beregninger, geodata	150 21 11 15 20 802	100 ≤ 21 ≤ 11 25 27 785	200 25 14 23 25 000	daa stk stk m ²
	S6 Aktivt og mangfoldig kunst- og kulturliv	S 6.1 Befolkningens opplevelse av kunst og kulturliv	S6.1 Spørreundersøkelse		Ikke utarb.	Ikke utarb.	
	S7 Valgdeltakelse	S7.1 Valgdeltakelse	S7.1 SSB- statistikk ift landsgj.sn. i %	88	100	95	%
	S8 Befolkningens helse	S8.1 Levekårsindeksen S8.2 Uføretrygd 16-49 år, i % av landet	S8.1 SSB- statistikk S8.2 SSB- statistikk ift landsgj.sn. i %	7,3 119	7,0 105	7,3 110	% %
	S9 Kompetansekapital	S9.1 Utdanningsnivå	S9.1 Andel m høy utdan./landsgj.sn i %	87	100	92	%

Tegnforklaring: < er mindre enn, > er større enn, ≤ er lik eller mindre enn, ≥ er lik eller større enn.

ØKONOMISTYRING - ØKONOMISKE RAMMEBETINGELSER

Mål for økonomistyringen

Kommunens målsettinger fra tidligere handlingsplaner videreføres. På tross av en mer optimistisk vurdering av de framtidige rammebetingelsene vil fortsatt utfordringene være betydelig. Driftsrammene er stramme, og det er behov for å bygge opp reserver for framtidig økonomisk handlefrihet.

	Periodemål	Ønsket resultat	Aktiviteter/tiltak
1	Fredrikstad kommune skal ha en økonomisk handlefrihet som gjør det mulig med planmessig styring av kommunens tjenestetilbud.	Drift og investeringer skal holdes innenfor realistiske inntektsrammer. Egenkapital evnen skal økes i løpet av planperioden.	Årlig budsjettbalanse med minimum 0 i avvik i forhold til budsjett. - Eventuelle fremtidige overskudd avsettes til drifts- og investeringsfond. - Kritisk vurdering av investeringsbehov. - Kost / nytte vurderinger og dokumentasjon av driftskonsekvenser - Kritisk vurdering av "god nok" standard i forhold til mulige alternative løsninger. - Investeringsfond prioriteres til selvfinansierende investeringer med tilbakebetaling til fondet etter bruk. - Inntekter fra salg av bolig- og nærings- tomter avsettes til fritt investeringsfond el. finansierer nye tomtekjøp for framtidig salg.

Driftsrammer 2007 - 2010**Oversikt driftsbudsjett Fredrikstad kommune**

(nettorammer i mill kr)	Regn 2005	Bud 2006	Bud 2007	Bud 2008	Bud 2009	Bud 2010
Bud 2006 = vedtatt opprinnelig budsjett						
<i>Inntekter</i>						
Skatt	-1166,8	-1223,7	-1294,3	-1302,3	-1319,2	-1328,2
Eiendomsskatt	-189,1	-191,8	-160,0	-160,0	-160,0	-160,0
Rammetilskudd	-550,9	-597,4	-672,5	-706,0	-714,5	-723,0
Sum frie inntekter	-1906,8	-2012,9	-2126,8	-2168,3	-2193,7	-2211,2
<i>Bundne utgifter</i>						
Renteutgifter- lån vedtatt t.o.m. bud 2005	95,0	115,8	132,7	133,8	130,5	128,8
Renteinntekter	-61,9	-38,1	-48,9	-50,6	-51,1	-51,9
Avdrag - lån vedtatt t.o.m bud 2005	112,1	125,6	135,7	135,5	135,5	136,1
Kapitalutg. nye investeringer fra 2006		6,4	7,4	37,1	56,3	71,1
Kapitalutg. nye selvfinansierende inv.2006		2,4	3,7	12,9	21,0	26,1
Renter/avdrag - dekkess gj. bruker/stat ol.	-71,7	-87,4	-106,2	-128,0	-134,7	-140,2
Kompensasjonstilskudd - stat	-18,2	-19,6	-22,3	-25,8	-24,9	-24,1
Overføring fra FREVAR KF	-2,2	-7,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0
Utbytte	-27,4	-17,0	-20,0	-25,0	-25,0	-25,0
Sum netto kapitalkostnader	25,7	80,9	79,1	86,8	104,5	117,9
Diverse fellesut.	13,1	13,1	15,2	15,6	15,6	15,6
Mva-komp investeringer	-32,9	-39,1	-40,5	-40,5	-42,5	-45,0
Inndekking av tidligere års underskudd	50,8	60,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Til kirketjenester ink. kap.kostnader	24,0	30,8	34,4	35,6	36,5	36,8
Andre trossamfunn	2,0	1,6	1,9	1,9	1,9	1,9
Sum	57,0	66,9	11,0	12,6	11,4	9,2
Til disp. drift og investeringer	-1824,1	-1865,1	-2036,7	-2068,9	-2077,8	-2084,1
NETTO UTGIFTSRAMMER:						
Sentraladministrasjonen	103,9	116,0	128,7	124,8	126,9	124,8
Plan og miljø	30,6	23,0	24,8	24,8	24,8	24,8
Kultur og næring	45,9	71,4	86,9	88,6	88,6	88,6
Teknisk drift	174,5	181,3	190,3	192,7	192,7	192,7
Omsorg og oppvekst	1390,2	1470,8	1604,5	1636,4	1644,9	1653,3
Sum	1745,1	1862,7	2035,2	2067,3	2077,8	2084,2
Korr. Interne finans.tran.	35,8					
Netto internt driftsresultat	-114,8	-2,5	-1,5	-1,6	0,0	0,0
+ Bruk av disposisjonsfond	-3,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- Overføring til investeringsfond	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- Overføring til disposisjonsfond	8,9	0,0	0,5	1,6	0,0	0,0
- Overføring/bruk - bundne driftsfond	18,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- Egenkapital til investeringsbudsjett	9,4	2,5	1,0	0,0	0,0	0,0
Disp. netto internt driftsres.	-81,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Negative tall uttrykker i denne sammenheng inntekter/overskudd

Hovedelementer*Skatteinntekter*

Budsjetterte skatteinntekter tar utgangspunkt i statsbudsjettets anslag for skattevekst. Beregnet anslag på årets skatteinntekter som økes med 2,1 prosent. Den kommunale skatteøren reduseres fra 13,3 prosent til 12,6 prosent.

Inntektsanslaget for 2006 forutsetter en merinntekt per dato på 40,0 millioner kroner i år, og skatteinntektene anslås til 1 263,9 millioner kroner. Med en vekst på 2,1 prosent blir inntekten for 2007 beregnet til 1 290,4 millioner kroner. Skatteinntektene er styrket med 3,9 millioner kroner som videreføres i planperioden. Fra 2008 er skatteinntektene ytterligere økt med 8,0 millioner kroner, i 2009 med 24,9 millioner kroner og i 2010 med 33,9 millioner kroner.

Rammetilskudd

Rammetilskuddet for 2007 består av følgende elementer:

(Tall i millioner kroner)

Innbyggertilskudd	503,3
Skjønnstilskudd	7,7
Selskapsskatt	94,7
Inntekstutjevning	58,3
Rammetilskudd	664,0

Innbyggertilskuddet, skjønnstilskuddet og selskapsskatten er gitt gjennom statsbudsjettet, mens inntekstutjevningen er et resultat av beregnet skattevekst. Denne vil variere gjennom året avhengig av skatteutviklingen i forhold til landssnittet per innbygger.

Innbyggertilskuddet i statsbudsjettet er basert på innbyggertall per 1. januar 2006. Til sommeren vil dette bli oppdatert med befolkningstall per 1. januar 2007. I budsjettforutsetningen er den kronemessige veksten i de frie inntektene anslått til 8,5 millioner kroner. Dette beløpet er forskuttert i inntektsanslaget for 2007. En tilsvarende befolkningsvekst er innarbeidet for de øvrige årene i planperioden.

Det forutsettes en ytterligere realvekst i de frie inntektene på 25,0 millioner kroner fra 2008 som videreføres ut planperioden.

Eiendomsskatt

Forutsetningen i forrige handlingsplan videreføres ved at promillesatsen for boliger reduseres fra 3,6 promille til 3,0 promille og holdes på 7,0 promille for næringseiendommer. Det innføres et bunnfradrag på 200 000 kroner per boligenhet og per fritidseiendom. Det er lagt til grunn at eiendomsskatt innkreves i hele kommunen, og inntektene er anslått å øke med 3,0 millioner kroner.

Finansposter

Ved inngangen til 2006 hadde Fredrikstad kommune en låneportefølje på i underkant av 2,8 milliarder kroner. Lån med en fastrentetilknytning er i løpet av høsten 2006 økt fra 38,0 prosent til 58,5 prosent, mens andelen flytende er redusert fra 62,0 prosent til 41,5 prosent. Det har vært et gunstig rentenivå samtidig som det gir noe større sikkerhet i første del av handlingsplanperioden. Om fastrenteandelen skal økes ytterligere, er en løpende vurdering av renterisiko - og nivå.

Det har ikke vært tatt opp nye lån så langt i 2006 (medio oktober), men deler av lånerammene vedtatt i 2005 vil sannsynligvis bli tatt opp i november. Sistnevnte er innarbeidet med helårsvirkning i 2007. Lånerammer vedtatt i budsjettet for 2006 er beregnet med en tredjedelsvirkning i 2007.

De flytende rentene som fastsettes med utgangspunkt i beslutningene til Norges Bank, har vært stigende og vil klart øke utover i plan perioden. Spørsmålet er hvor fort og hvor høyt. De forskjellige fagmiljøene har noe forskjellig oppfatninger om dette. I budsjettet er det flytende rentenivået satt til 4,5 prosent for 2007 og 5,0 prosent resten av perioden. Dette må vurderes på nytt ved neste rullering av handlingsplanen.

Overskuddslikviditeten er plassert ut fra hensynet til brukshorisont. Kortsiktig likviditet plasseres i bank, mens den langsiktige likviditeten er plassert i papirer med utgangspunkt i en langsiktig plasseringshorisont – aksjer (Norge og utlandet), norske obligasjoner og sertifikater. Uansett plasseringsform legges det vekt på at plasseringene er likvide slik at midlene raskt kan frigjøres ved behov. Budsjettet er beregnet med utgangspunkt i et volum på 640,0 millioner kroner. Dette er noe lavere enn dagens markedsverdi.

Kommunens vedtatte finansreglement ligger til grunn for forvaltningen. Teoretisk er avkastningen beregnet til bankrente + 1,8 prosent slik at forvaltningen ikke legger opp til noen spesiell risiko i forhold til avkastning utover generell markedsrisiko. Alt plasseres i likvide papirer som raskt kan frigjøres ved behov. Forvaltningen følges tett og løpende gjennom året.

Statlige kompensasjonstilskudd følger Husbankens flytende renter.

Rentesatsen som benyttes i kalkylene for vann-, avløp- og renovasjonsgebyret skal følge "Norsk stat 3 år" med et tillegg på 1,0 prosent.

Budsjettert utbytte er basert på signaler fra ledelsen i Fredrikstad Energi AS. Utbytte fra Østfold Energi AS er et anslag med utgangspunkt i verdiene og en avkastningsforventning. Sistnevnte er anslått til 5,0 millioner kroner. Overføring på 2,0 millioner kroner fra FREVAR KF er videreført i planperioden.

Pensjon

Prognosen for pensjonskostnadene for 2006 er positiv i forhold til opprinnelig budsjettert. Det forutsettes at tilbakeført overskudd i 2007 fra KLP videreføres på samme nivå som for 2006, men dette er ennå ikke avklart. Beløpet fra virksomhetene for å dekke pensjonskostnadene, har vært for høyt i 2006, og det har derfor vært rom for å redusere dette for 2007. Seksjonens rammer er redusert for lavere pensjonsutgifter, og reduksjonen foreslås brukt til å finansiere andre innarbeidede styrkinger på seksjonene.

Fellesutgifter

Under fellesutgifter er det innarbeidet dekning og inntektsføring av premieavvik i forhold til pensjonsordningene fra 2002 til anslag for 2006, arbeidsgivers andel av OU-midler, disponibel avkastning av næringsfondet, meglerhonorar til ting- og skadeforsikring, yrkesskadeforsikring for hele kommunen og tilskudd til borgelig konfirmasjon.

Kirketjenester

Fredrikstad kirkelige fellesråd har søkt om å få økt rammen med 1,0 million kroner for å dekke helårsvirkning av økte utgifter til ny kremasjonsordning med 220 000 kroner (styrket med halvårsvirkning i 2006), kapitalkostnader i Opplysningsvesenets fond med 200 000 kroner og styrking av kirkens utadrettede arbeid i forhold til barn og ungdom og innenfor diakon med 580 000 kroner. Det bør bemerkes at økt kostnader til kremasjon gjennom avtalen med Sarpsborg er vesentlig lavere enn om kommunen selv skulle investert i ny renseteknologi.

Rammene er styrket med 820 000 kroner i hele planperioden.

Siden all kremasjon foregår ved Sarpsborg krematorium, foreslår Fredrikstad kirkelige fellesråd å øke kremasjonsavgiften for utenbys boende med 730 kroner (fra 2 900 kroner til 3 630 kroner) i forhold til 2006. Begravelsesavgiften for den samme gruppen økes tilsvarende for at prisene skal være like, enten det velges kremasjon eller begravelse. Antall utenbys kremasjoner vil reduseres ettersom kremasjoner fra Hvaler og Råde vil gå direkte til Sarpsborg.

Øvrige tjenesteområder

Det vises til kommentarer på de enkelte tjenesteområdene.

Hver seksjon må gjennomføre effektiviseringstiltak for å tilpasse driften til gitte driftsrammer. En oversikt over mulige tiltak følger på de enkelte tjenesteområdene. Dette legges fram til orientering for Kommunestyret. Det er de enkelte utvalgene som må fatte vedtak for å tilpasse tjenestenivået til Kommunestyrets vedtatte driftsrammer.

Lønnsoppgjøret for 2006 har gitt merutgifter utover det som er forutsatt i driftsrammene for 2006. Det er ikke kompensert for disse merutgiftene i 2007. De enkelte seksjonene har beregnet og synliggjort dette noe forskjellige i økonomitabellene. Lønnsoppgjøret for 2007 er relativt oversiktlig og lettere å følge opp siden det er gitt et tillegg på 7 500 kroner med virkning per 1. mai 2007.

Endring i betalingssatser og gebyrer

Egenbetalingssatsene for full barnehageplass foreslås økt med 80 kroner til 2 330 kroner per måned. Satsen er justert etter generell lønns- og prisvekst slik det framgår av statsbudsjettet.

For en normal bolig på 120 kvadratmeter uten vannmåler er økningen i vann og avløpsgebyrene beregnet til 4,4 prosent neste år.

Gebyrene for husholdningsabonnenter på renovasjon foreslås økt i tråd med pris og lønnsvekst med 3,5 prosent. Gebyrene for hytterrenovasjon er redusert med 12 prosent (gjelder ikke Hankø renovasjon). For slamtømming øker gebyrene med 2,6 prosent i forhold til prisene for 2006. Det gis 35 prosent reduksjon på ordinært renovasjonsgebyrer ved kompostering.

Årsavgift for faste plasser i parkeringshus har økt utover pris og lønnsvekst for at prisene skal nærme seg markedspris. Det er innført progressive priser i parkeringshus ved Værste (stadion) på lik linje med annen korttidsparkering. Prisene for langtidsparkering har økt med 10 per time til 50 kroner per dag, bortsett fra langtidsparkering på Trosvikstranda ved NTP som er redusert fra 40 kroner til 20 kroner per dag.

Fergeprisene fastsettes til 10 kroner alle ruter hele døgnet. Det er innført en firmaavtale for bruk av fergen hvor det er mulighet for å kjøpe kvartalskort, halvårskort eller årskort. Avtalen kom i gang i 2006 og videreføres i 2007.

Investeringer - finansiering

	2007	2008	2009	2010
Rammefinansierte investeringer				
Felles investeringer	10,9	10,4	5,9	5,9
Kultur tjenester	15,0	46,8	0,9	2,1
Tekniske tjenester	91,9	31,8	30,7	26,3
Pleie og omsorg	72,7	41,0	36,0	6,0
Oppvekst	143,9	129,3	72,4	116,4
Kirke tjenester	13,7	9,6	10,8	15,3
FSK disp.inv.ramme	5,0	5,0	5,0	5,0
Sum netto investeringer	353,0	273,9	161,7	177,0
Fra investeringsfond/bolignær.fond	23,0	47,5	2,0	2,0
Andre salgsinntekter	0,0	0,0	0,0	0,0
Overføring fra drift	0,0	0,0	0,0	0,0
Lånebehov	330,0	226,4	159,7	175,0
Selvfinansierte investeringer				
VAR	115,8	104,0	94,0	94,0
Barnehager	44,8	0,0	0,0	0,0
Kultur	2,0	0,0	0,0	0,0
Teknisk drift	3,0	10,5	7,5	7,5
Eiendomsutvikling	48,1	33,4	20,7	31,7
Boligstrategi	32,4	32,8	33,8	31,6
Sum netto selvfinans	246,1	180,7	156,0	164,8
Fra investeringsfond	3,0	10,5	7,5	7,5
Andre salgsinntekter	48,1	33,4	20,7	31,7
Fra driftsbudsjett	1,0			
Bolig/næringsfond	0,0	0,0	0,0	0,0
Salg av boliger(boligstrategi)	3,0	0,0	0,0	0,0
Lånebehov	191,0	136,8	127,8	125,6
KLP egenkapitalinnskudd	7,5			
Bruk av investeringsfond	7,5			

Detaljert investeringsplan følger som vedlegg 1.

Generell kommentar

Investeringene som føres opp i investeringsbudsjettet for 2007 er bindende i forhold til rammer og finansiering. Det forutsettes at eventuelle økte driftsutgifter som følger av investeringsforslaget, kan dekkes innenfor driftsrammene som er gitt i handlingsplanen. Dette gjelder både for økte utgifter til tjenesteproduksjonen og utgifter til forvaltning, drift og vedlikehold av eiendommene/bygningene.

I utgangspunktet er investeringsrammene for perioden 2008 - 2010 mer retningsgivende, men oppstart av utbygging/rehabilitering/ombygging av skolebygg og sykehjem vil binde og forplikte framtidige investeringsbudsjetter hvis framdriften/budsjettrammen spres over flere år. Alternativt kan det igangsettes etappevis utbygging som gjennomføres uavhengig av hverandre.

Praktisering av regnskapsforskriftene i forhold til skillet mellom drift og investeringer er strammet inn. Investeringsbudsjettet er redusert med prosjekter som vurderes som vedlikehold.

Ingen investeringer i 2007 kan igangsettes før fylkesmannen har godkjent budsjettet og låneopptak. Regnskapet for 2006 må først vedtas av Kommunestyret og oversendes fylkesmannen for videre saksbehandling før kommunen strykes fra ROBEK registeret.

Kommentarer til investeringsforslaget

Hovedsakelig videreføres investeringsrammene fra forrige handlingsplan, men med noen prioriterte økninger og rammejusteringer. Det er uttrykt behov for et økt investeringsvolum fra enkelte tjenesteområder som det ikke er funnet rom for i denne handlingsplanen. De største nye investeringsbehovene og ikke prioriterte behov kommenteres nedenfor.

Sentrale investeringer

Nye investeringer gjelder etablering av teknologisk plattform for tilrettelegging til døgnåpen kommune. Dette omfatter nye elektroniske tjenester og løsninger for å imøtekomme innbyggernes og næringslivets økende behov for elektroniske kommunale tjenester. Dette vil også være et effektiviseringstiltak for kommunen. Det er satt av en kostnadsramme på 4,5 millioner kroner fordelt over planperioden.

Investering "Eget nett III" vil knytte opp de resterende virksomheter direkte til kommunens fibernett eller med trådløs forbindelse. Dette vil gi nødvendig båndbredde til de aktuelle virksomhetene og leide linjer kan sies opp. Kostnadsrammen er på 5,0 millioner kroner fordelt over planperioden.

Kultur

Kuldeanlegget i Stjernehallen er fra 1970 og er et ammoniakkanlegg. En del av komponentene er utrangerte, og det er vanskelig å få tak i reservedeler. En røntgenundersøkelse av rørene i banedekket medførte at det kun ville bli gitt garanti for holdbarhet til og med 2006. Investeringsforslaget innebærer at kjølemiddelet skiftes fra ammoniakk til saltlake som er mer miljøvennlig innenfor en bruttokostnadsramme på 7,2 millioner kroner.

Parkeringsplassen ved Stjernehallen er ikke asfaltert og ved regnvær tettes sluk på naboeiendommene. For å slippe dette problemet foreslås det å asfaltere plassen. Arbeidene er fordelt over 2008 og 2010 med 0,7 millioner kroner.

Friluftsbadet og garderobene i den eldste delen av Kongstenhallen forfaller. Konkret foreligger det pålegg fra helsevernmyndighetene om utbedringer av utebassengene som følge av økt problemer med bakterier i bassengene. Dersom rehabiliteringen ikke kan starte opp i 2007, bør friluftsbadet stenges inntil driften kan gjøres forsvarlig. I 2008 inkluderer investeringen også oppgradering av dammen og vannfontene ved inngangspartiet. I garderobene og tolettene er det behov for rehabilitering av flis-, sanitær- og elektrikkarbeider i tillegg til utskifting av interiør. Det er satt av en kostnadsramme på brutto 12,8 millioner kroner fordelt over 2007 og 2008 i forhold til uteanlegget. Kostnadsrammen for oppgradering av garderobene er brutto 4,5 millioner kroner i 2007.

I løpet av planperioden vil det være behov for å skifte ut gulvbelegget i den nye delen av Kongstenhallen. Belegget er fra 2002, men på grunn av fuktighet i betongen har belegget ikke vært bra. Det er satt av en bruttoramme på 0,9 millioner kroner i 2009.

I Kongstenhallen er det registrert lekkasjer fra innebassengene. Vann drypper ned på det tekniske anlegget i kjelleren og medfører skader. I løpet av planperioden, blir det gjennomført en utredning for å vurdere nødvendige tiltak.

Ventilasjons- og varmegjenvinningsanlegget i Gaustadhallen er nedslitt og bør skiftes for å slippe kostbare reparasjoner og driftsstans. Anlegget må flyttes fra loftet til eget hus ved ytterveggen på hallen. Gulvbelegget i hallen er fra 1986 og må skiftes ut. Dette er innarbeidet i 2007 med en brutto kostnadsramme på 0,4 millioner kroner.

Vindebrua i Gamlebyen må totalrestaureres. Kostnaden er anslått til 1,5 millioner kroner og planlegges gjennomført i 2007.

Merkurbanen ble anlagt i 2002, men utvikling på kunstgress skjer så raskt at det er nødvendig å skifte ut gresset i slutten av planperioden. I 2010 er det anslått en ramme på 1,8 millioner kroner.

Det er meldt inn behov for rehabilitering av bibliotekets aula. Dette er ikke innarbeidet i forslaget. Kinoen varsler at det blir nødvendig å investere i digitale kinomaskiner, men kostnaden for dette er ikke klar.

I forslaget er det ikke innarbeidet investeringsmidler for innredning av 3. etasje på Blå Grotte (400 m²).

Fredrikstad idrettsråd (FRID) har fremmet søknad om kommunen kan investere i 5 kunstgressbaner finansiert med 1,0 millioner kroner i kommunalt bidrag til hver bane i tillegg til spillemiddeltilskudd og bidrag fra fotballklubbene. Det er avsatt 5 millioner kroner i 2007 til dette formålet. Drift, vedlikehold og skattemessige forhold må avklares.

Teknisk drift

Hovedsakelig videreføres investeringsvolumet fra forrige handlingsplan med noen omprioriteringer og justering mellom årene. Det er økt noe i forhold til brannpålegg.

I 2007 er budsjettposten til større rehabiliteringer økt med 2,0 millioner kroner hovedsakelig knyttet opp mot Lykkeberg villaen.

Det er lagt inn midler til å finansiere kjøp av biogassdrevne biler i 2007. Det pekes på blant annet behov for nye renovasjonsbiler.

Kommunen er i forhandlinger for å overta forsvarets eiendommer på Østsiden. Beløpet som er innarbeidet i investeringsoversikten, er en mulig rammebevilgning for å få innarbeidet kapitalkostnader i kommunens framtidige planer. I løpet av november vil forhandlingsresultatet med finansieringsbehov bli lagt fram til behandling i Kommunestyret.

Omsorg

Gressvik sykehjem er videreført i henhold til tidligere handlingsplan med en bruttoramme fra 131,9 millioner kroner fordelt over årene fra 2006 - 2008. Statlige tilskudd kommer til fradrag på summen.

I budsjett for 2006 er det avsatt midler til utredning av rehabiliteringsbehovet på den eldste delen av Onsøyheimen sykehjem som ble bygget i 1969. En arbeidsgruppe har konkludert med at en generell oppussing ikke vil være tilstrekkelig. Sykehjemmet trenger en rekke bygningsmessige forbedringer for å oppfylle kravene i gjeldende forskrifter. De fysiske forholdene i avdelingene utgjør en risiko for både pasienter og ansatte. På en langtidsavdeling i et sykehjem er over 80 prosent av beboerne avhengig av hjelpemidler som rullestol og gåstol. Mange bad og toaletter på Onsøyheimen er konstruert med tanke på at brukerne selv kan gå. Rommene er trange innvendig og døråpningene er 60 cm brede, hvilket ikke gir plass til noen hjelpemidler, verken rullator, rullestol eller heis. Det er ikke plass til hjelpere ved siden av toalettene. Tilsvarende problemer er det også i en del av beboernes rom. Ventilasjonssystemet er svært dårlig og bygningen er ellers veldig nedslitt.

Onsøyheimen sykehjem må rehabiliteres på det nivå som tidligere har blitt gjennomført på Glemmen sykehjem. Det vil ikke kunne bo noen i bygget i rehabiliteringsperioden. Det er i dag 55 beboerrom og 60 beboere i dette bygget. Skal 60 beboere flyttes på kort tid så anbefales det at Gressvik sykehjem benyttes til dette når 63 nye plasser står ferdig i februar 2008.

En rehabilitering av Onsøyheimen sykehjem med en oppgradering til dagens standard gir 31 beboerrom. Et mulig tilbygg på taket av den ene fløyen vil kunne gi et tillegg på 11 beboerrom. Samlet vil rehabilitering og tilbygg gi 42 beboerrom som er en reduksjon på 13 rom i forhold til i dag. I handlingsplanen er det innarbeidet et foreløpig anslag på finansieringsbehovet med 70,0 millioner kroner. Dette må utredes nærmere. Statsbudsjettet for 2007 signaliserer i tillegg at det vil komme investeringstilskudd i forhold til sykehjem og omsorgsboliger. Det er ikke kjent hva dette konkret betyr, men tilskudd kan være aktuelle i forhold til denne investeringen. Justerte kostnadsrammer inkludert tilskudd innarbeides i budsjettet for 2008.

Videre forslås det å sette av 5,0 millioner kroner årlig i handlingsplanperioden til mindre rehabilitering og vedlikehold av øvrige sykehjem og omsorgsboliger. Rehabilitering og vedlikeholdsarbeide på Emil Mørchs Minne har startet opp i år. Det er videre behov ved Solliheimen sykehjem og Borge sykehjem samt at det er rehabiliterings-/ombyggingsbehov ved to bofellesskap for utviklingshemmede. Videre ses et behov for flere boliger til funksjons-/ utviklingshemmede de nærmeste årene. Omsorgsetaten foreslår at det i handlingsperioden avsettes midler til forprosjektering av 20 boliger fordelt på to bofellesskap. Eventuelle forprosjekteringsmidler må dekkes innefor denne rammen. Det

er ikke satt av investeringsmidler til nye omsorgsboliger i handlingsplanen. Drifts- og investeringsmidler må vurderes i neste rullering.

Det er tillegg lagt inn 1 million kroner til forprosjekt for nytt sykehjem i 2008.

Oppvekst

Utbygging og rehabilitering av Cicignon skole er satt til 205,0 millioner kroner. Anlegget er videreført som forutsatt i tidligere handlingsplan. Byggestart er satt til februar 2007.

Utbygging av ny skole på østsiden (1. til 10. klasse) som erstatning for Nabbetorp skole og kapasitetsutvidelse for forventet elevtallsvekst er 2009. Boligutbyggingen på østsiden og eksisterende kapasitet ved tilstøtende skoler må vurderes løpende sett opp mot dimensjoneringen av denne skolen. Det bør vurderes etappevis utbygging av skolen i takt med boligutbyggingen. Planramme er foreløpig antydnet til 200,0 - 250,0 millioner kroner, men skal utredes nærmere. Det er inngått utbyggingsavtaler på rundt 60,0 millioner kroner i forhold til delfinansiering av skoleutbyggingen.

I forhold til utbygging og rehabilitering av Torsnes skole er det gjennom forrige handlingsplan satt av en ramme på 35,0 millioner kroner (32,0 millioner kroner i 2006 og 3,0 millioner kroner i 2007). Nye kalkyler tilsier at investeringsrammen bør økes til 58,0 millioner kroner. Årsaken til kostnadsveksten skyldes undervurdert arealrammeforslag i tillegg til kostnadsutviklingen i bygg- og anleggsnæringen. Ny lærerplan forutsetter et større arealbehov enn det som var lagt til grunn i tidligere planer. Det var også planlagt et større sambruk av arealer mellom skole og SFO, men denne forutsetningen er ikke lenger til stede.

Dersom investeringen strykes eller utsettes, kan det bli driftsmessige problemer i deler av bygget på grunn av behov for nødvendige inneklimateiltak, bygningsmessige pålegg og lignende. I tillegg har denne skolen vært svært nøktern når det gjelder plass i påvente av utbyggingen. En ytterligere utsettelse av dette prosjektet vil mest sannsynlig medføre krav om mer midlertidige lokaler. Skolen har i dag en paviljong. Dette er et prosjekt som har vært utsatt i snart 10 år. På grunn av den planlagte rehabiliteringen og utbyggingen har det vært iverksatt midlertidige og rimelige løsninger frem til forventet byggestart. I tillegg er nødvendige bygningsmessige utbedringer utsatt. Skolen har vært velvillig i forhold til å finne løsninger. På denne bakgrunnen bør investeringene gjennomføres som planlagt, og rammen økes til 58,0 millioner kroner.

Investeringsrammen for utvidelse av gymsalen ved Slevik barneskole foreslås økt fra 3,0 millioner til 6,6 millioner kroner. Dette skyldes økt prisstigning samtidig som det er behov for rehabilitering av dusj og garderober. Arbeidene koples opp mot inneklimateiltak som kommer i tillegg. Rådmannen anbefaler at kostnadsrammen økes.

Det er lagt inn 1,0 million kroner til forprosjektering av Borge ungdomsskole i 2008. Det avsettes 30,0 millioner kroner til å påbegynne rehabiliteringen i 2010.

Undergang under Rv110 er tidligere vedtatt for å utnytte skolekapasiteten ved Begby skole, Kjølberg skole og Borge barneskole. Opprinnelig kostnadsramme var satt til 3,0 millioner kroner. I tillegg kommer et tilskudd på 1,0 millioner kroner fra fylkeskommunen. Prisstigning og meget dårlige grunnforhold har medført et tilleggsbehov på 3,0 millioner kroner.

Følgende skoler er prioritert for inneklimateiltak i periode: Borge barneskole, Slevik skole, Gaustad ungdomsskole, Rødsmyra skole, Trara skole, Torp skole, Manstad skole og Rød skole (Kråkerøy).

Det er behov for flere paviljonger og investeringsrammen er derfor økt fra 2,0 millioner kroner til 7,0 millioner kroner i 2007. For tiden er det 6 000 kvm paviljonger i bruk.

Kommunen må årlig utføre mange mindre bygningsmessige tilpasninger for å imøtekomme krav om tilpassede og universelle arealer. Kommunen har i dag stor variasjon i bygningsmassens alder og struktur og mange skoler er ikke tilrettelagt til dagens krav. Dette gjelder spesielt tilpasning til funksjonshemmede. Det er satt av en årlig ramme på 3,0 millioner kroner til dette.

Behov for tilrettelegging av utearealer for barnehager og skoler er fortsatt stort. Videre satsing på dette området er nødvendig for å imøtekomme det fremtidige behov og krav.

Kunnskapsløftet krever økt innsats på IKT siden. I den nye lærerplanen er det å beherske informasjons- og kommunikasjonsverktøy definert som en av fem basisferdigheter. Over en to års periode er det derfor satt av 10,0 millioner kroner til anskaffelse av it-utstyr.

I denne handlingsplanen er det ikke funnet rom for følgende investeringsbehov:

- Begby skole – utvidelse av gymsal og lokaler til SFO – planramme 20,0 millioner kroner
- Fredrikstad internasjonale skole (FRIS) – nye permanente lokaler tilpasset behovet – planramme 75,0 millioner kroner
- Torp skole – kapasitetsproblemer – kan løses med midlertidige løsninger
- Ny Råkollen skole – løse kapasitetsproblemer og få tilpassede lokaler/Råkollens arealer kan overtas av Haugåsen u.skole som får løst sine kapasitetsproblemer – planramme (Råkollen) – 20, millioner kroner
- Borge skole/Rød skole – innmeldt behov men ikke per dato nærmere spesifisert
- Ny barneskole i sentrum – avsetning av planleggingsmidler

Kommunestyret har styrket investeringsbudsjettet med flere nye tiltak:

- Oppgradering av Stortorvet med skøytebane
- Forprosjektering av nytt sykehjem
- Rehabilitering av Borge ungdomsskole
- Biogassdrevne biler
- Kollektivsatsning
- Kunstgressbaner
- Sikring av friarealer

Samlet økes investeringene med 29,3 millioner kroner i forhold til rådmannens forslag. Det legges inn ytterligere 30,0 millioner kroner i 2010.

Kirketjenester

Det er innarbeidet ytterligere 2,0 millioner kroner til menighetssentrene på Rolvsøy, Kråkerøy og Onsøy i 2010 på grunn av betydelig kostnadsøkning innen bygg og anlegg.

Torsnes menighet solgte det gamle menighetshuset i bygda for i underkant av 1,3 millioner kroner. Kirkelig fellesting foreslår at det bygges kirkestue for bruk ved dåpsopplæring, konfirmantundervisning, kirkekaffe og andre formål knyttet til menighetsarbeid for tilvarende beløp i 2010.

Det foreslås å utsette innkjøp av ny traktorgraver til 2008. Rehabilitering av kapell framskyves til 2007 med 1,4 millioner kroner. Endingen vil gjøre at rehabiliteringen ved Glemmen gravlunds kapell kan gjennomføres mer effektivt.

Selvfinansierende investeringer

Vann, avløp og renovasjon

Investeringsvolumet fra forrige handlingsplaner videreført med et tillegg i forhold til anskaffelse av to renovasjonsbiler og containere. Utfordringen på dette området blir investeringsvolum, rente- og gebyrnivå. Dette omtales nærmere under tekniske tjenester.

Barnehager

Bygging av nye barnehager føres som selvfinansierende investeringer. Barnehagene finansieres med statlige tilskudd og lån. Kapitalkostnadene dekkes over driftsbudsjettet til barnehagene ved skjønntilskudd.

I budsjettet er det innarbeidet brutto finansiering av barnehagene slik at planlegging og bygging kan starte, men andelen statlige tilskudd og tidspunkt for oppstart er ikke klart. Rådmannen ber derfor om fullmakt til å gjøre de nødvendige budsjettjusteringer når dette blir avklart.

Eiendomsutvikling

Budsjettet inkluderer innløsning av festetomter med 20,0 millioner kroner.

Boligsosial handlingsplan

I budsjettet er det innarbeidet finansiering, men renter og avdrag pluss dekning av disse kostnadene er ikke innarbeidet. Dette gjøres når prosjektene begynner å bli realisert i forhold til kostnader og dekning av kostnadene gjennom husleier. Siden dette er selvfinansierende prosjekter, skal ikke

finansieringskostnaden belaste kommunebudsjettet/-regnskapet. Rådmannen ber om fullmakter til å gjøre de nødvendige budsjettjusteringer når framdriften blir klar.

Når det gjelder konkrete utbyggingsprosjekter fram til 2009 vises det til vedlegg 2. For 2010 er det satt opp en uspesifisert kostnadsramme. Behovet vil vurderes på et senere tidspunkt i perioden.

Annet finansieringsbehov

Kommunal Landspensjonskasse har varslet at det vil bli behov for egenkapitalinnskudd anslått til 7,5 millioner kroner i 2007. Dette må finansieres over kommunens frie investeringsfond.

Rådmannen foreslår at det settes av en ramme på 100,0 millioner kroner for opptak av Startlån i Husbanken i 2007. Det har ikke vært tatt opp lån i 2006 til dette formålet siden det har vært tilstrekkelige midler fra tidligere år. Startlån kommer i tillegg til finansieringsbehovet slik det framkommer i tabellen for investering og finansiering.

Finansiering

Det er et omfattende investeringsvolum som legges fram i handlingsplanen. Som det framgår av investerings- og finansieringsoversikten vil gjeldsvolumet øke i planperioden.

For 2007 er det budsjettert med 501,8 millioner kroner i nye lån. Av dette finansierer 35 prosent selvfinansierende investeringer. Kapitalkostnadene dekkes av gebyrer, husleier og over driftsrammer enten ved effektiviseringer eller ved omprioriteringer.

Økte kapitalkostnader (renter og avdrag) er innarbeidet i driftsrammene. Som det framgår av oversikten over driftsrammen på side 11, vil kapitalkostnaden inkludert lånerammer for 2006 vokse fra 7,4 til 71,4 millioner kroner. I tillegg kommer kapitalkostnader i forhold til selvfinansierende investeringer som øker fra 3,7 millioner kroner til 21,6 millioner kroner.

Ubrukte lånerammer videreføres til neste år.

Det frie investeringsfondet er på 50,0 millioner kroner. Det foreslås å benytte 23,5 millioner kroner av fondet til finansiering av investeringer og egenkapitaltilskudd til KLP i 2007 på 7,5 millioner kroner. Virksomheter som har lånt av fondet tidligere, betaler tilbake 5,1 millioner kroner neste år. Kommunen har tidligere forskuttert spillemiddeltilskudd for Gaustadhallen og Gressvikhallen. Disse vil bli tilbakebetalt i 2006/2007 med 10,6 millioner kroner.

Investeringsfondet bør styrkes i planperioden.

For 2007 er det behov for en leasingramme på 3,0 millioner kroner til finansiering av 7 service biler og en stor gressklipper til Teknisk drift.

Kommunestyret velger å finansiere investeringene med 28,3 millioner kroner ved disponering av overskudd fra 2006, samt 1,0 million kroner av utbytte fra FREVAR.

FELLESOPPGAVER

Dette kapitlet omhandler fellesoppgaver som er gjennomgående for hele organisasjonen og som alle nivåer i organisasjonen skal forholde seg aktivt til.

Mål i planperioden

For status, resultater og aktiviteter/tiltak omtalt her henvises det også til kapitlene som omhandler de enkelte tjenesteområdene, seksjonenes handlingsplaner og virksomhetsplaner.

Bærekraftarbeidet

	Periodemål	Ønsket resultat	Aktiviteter/tiltak
1	Øke bærekraftsarbeidet i Fredrikstad kommune og blant de andre samfunnsaktørene.	2007-2010: Miljøtiltak i alle handlings-/virksomhetsplaner. Tilstrekkelig god opplevd tilgjengelighet for alle.	- Konkretisere bærekraftsarbeidet i de enkelte seksjoner og virksomheter. - Samarbeide med andre personer og grupper i Fredrikstadsamfunnet om miljø- og utviklingstiltak. Prinsippene om universell utforming skal brukes og tiltak skal innarbeides i seksjonene der det er relevant.
2	Ha god og tilgjengelig miljøinformasjon.	Økt tilgjengelig miljøinformasjon på nett.	- Hver enkelt virksomhet skal ha oversikt over relevant miljøinformasjon for sin virksomhet. - Miljøinformasjon legges inn på Fredrikstad kommunes "Miljøstatus".
3	Fredrikstad kommune skal være en kommune med et aktivt internasjonalt arbeid.	Større bevissthet om internasjonale spørsmål i befolkningen.	Tiltak skal innarbeides i seksjonenes plandokumenter.
4	Redusert utslipp av klimagasser.	Reduksjon i utslipp av klimagasser i henhold til mål nedfelt i klima- og energiplanen.	Følge opp tiltak nedfelt i klima- og energiplanen, med spesielt fokus på områder hvor kommunen har virkemidler.
5	Bedret folkehelse i Fredrikstad.	Økt fysisk aktivitet i befolkningen.	- Øke fokus på folkehelsen og tydeliggjøre arbeidet i Fredrikstad kommune og blant de andre samfunnsaktørene. - Samarbeide med befolkningen om konkrete tiltak.

Administrasjon

	Periodemål	Ønsket resultat	Aktiviteter/tiltak
1	Arbeidsgiverpolitikken skal bidra til å skape utvikling i organisasjonen gjennom at menneskelige energier og ressurser frigjøres.	Ha en lønns- og rekrutteringspolitikk som gjør kommunen i stand til å rekruttere og beholde nødvendig og godt kvalifisert arbeidskraft.	- Alle virksomheter skal utarbeide en plan for opplæring og bemanning som skal være grunnlag for den sentrale opplærings- og bemanningsplanen. - Utarbeide plan for inntak av lærlinger på virksomhetsnivå.
2	Alle ansatte skal ha et godt arbeidsmiljø med sunne, trygge og stimulerende arbeidsplasser.	Ansatte skal ha tilfredsstillende og utviklende arbeidsoppgaver og inneha tilstrekkelig kompetanse til å utføre dem. Arbeidsmiljøet styrker ansattes helse og handlingskraft Medarbeidere er motivert for å utføre arbeidet i tråd med kommunens mål. Øke antallet tilfredse medarbeidere og redusere sykefraværet.	- Ha opplæringstiltak på alle nivåer i organisasjonen. - Helsefremmende tiltak gjøres kjent for alle HMS - grupper. - Fortsette utviklingsprosesser etter måling av medarbeidertilfredshet (OLI). - Lederutvikling i et løsningsfremmende perspektiv. - Bruke bedriftsintern atferd og inkluderende arbeidsliv som virkemiddel.

	Periodemål	Ønsket resultat	Aktiviteter/tiltak
		<i>Mål for sykefravær ihht IA-avtalen:</i> 2007: 9,2% 2008: 8,5% 2009: 7,8%	<ul style="list-style-type: none"> - Gjennomføre måling av medarbeider-tilfredshet. - Gjennomføre mål- og utviklings-samtaler på alle nivåer i organisasjonen. - Arbeide med Helsefremmende arbeidsplasser (HEFA). - Videreføre satsing på rusforebygging tiltak i arbeidsmiljøet, samt tiltak mot spillavhengighet.
3	Gi innbyggere og brukere god informasjon om kommunens tjenestetilbud.	Innbyggerne skal være fornøyd med kommunens informasjon.	<ul style="list-style-type: none"> - Alle seksjoner skal være aktive på www.fredrikstad.kommune.no - Opplæring og veiledning - Plankebæreren - Bruke tilgjengelige media som et virkemiddel for god og korrekt informasjon til innbyggere/brukere. - Informere i forkant av viktige saker.
3	Kunnskap om Fredrikstad kommune skal økes regionalt og nasjonalt.	Kommunens positive resultater skal synliggjøres i media.	Virksomhetene skal rapportere prosjekter og resultat til Informasjonsavdelingen som eventuelt bringer dette ut til befolkningen. (Plankebæreren/ lokal media).
4	Kommunens positive omdømme skal styrkes.	Kommunen skal oppfattes som åpen, imøtekommende og som en god partner.	Styrke rutiner og kompetanse på det kommunikasjonsfaglige området.
5	Innbyggerne skal oppleve en tilgjengelig og brukerorientert kommune.	Etablere en døgnåpen kommune med flere elektroniske tjenester. 2007: 2 nye elektroniske tjenester satt i drift 2010: 10 nye elektroniske tjenester satt i drift	<ul style="list-style-type: none"> - Innføre nye arbeidsrutiner ved innføring av elektroniske tjenester. - Opplæringstiltak ift prioriterte kundegrupper.
6	Tilrettelegge for en effektiv tjenesteproduksjon og god økonomistyring.	God styring og utvikling på tjenestene i virksomhetene gjennom fokus på <ul style="list-style-type: none"> - Brukere/kvalitet - Medarbeidere - Økonomi - Samfunn 	<ul style="list-style-type: none"> - Bygge opp økonomikompetanse. - Bygge opp kompetanse i praktisk bruk av balansert målstyring.

Kjerneoppgaver

Plan- og miljøseksjonen er kommunens "hovedverktøy" i arbeidet for en bærekraftig samfunnsutvikling. Samhandling, service og partnerskap er viktige stikkord i arbeidet med:

- forvaltning og myndighetsutøvelse etter areal-, bygnings-, helse-, miljø- og landbrukslovgivningen.
- ivaretagelse av lokale og nasjonale hensyn i forhold til friluftsliv/rekreasjon, spesielt i kystsonen og i markaområdene.
- en effektiv og økonomisk forvaltning av våre arealressurser.
- å bedre folkehelsen gjennom helsefremmende og forebyggende miljøtiltak.
- universell utforming (Informasjon, produkter, byggverk og uteområder som er i alminnelig bruk, skal utformes på en slik måte at alle mennesker skal kunne bruke dem på en likestilt måte så langt det er mulig uten spesielle tilpasninger eller hjelpemidler).
- samfunnsutviklingssaker.
- utvikling av 23 lokalsamfunn.
- stedfestet informasjon i form av digitale karttjenester og registre.
- kommunalt oppmålingsarbeid.
- å tilrettelegge for innkreving av eiendomsskatt.
- estetikk.

Organisering

Plan- og miljøseksjonen består av en felles stab og fire virksomheter. Seksjonen er også et stabsledd i kommunen med en faglig kompetanse i miljøpolitikken. Seksjonen rapporterer til Planutvalget i forhold til driftsoppgavene, men for oppgaver hvor seksjonen har en stabsfunksjon rapporteres det til Formannskapet.

Endrede styringssignaler/rammebetingelser

- Innføring av ny Plan- og bygningslov vil sannsynligvis skje i handlingsplanperioden. Det antas at endringene vil føre til økt kommunal innsats.
- Matrikkeloven vil i planperioden erstatte Delingsloven. Regjeringen har signalert endringer i loven slik at det ikke blir privatisering av tjenstedelen av kart- og delingsforretninger. Det er også signalert kompetansekrav til funksjonen matrikkelfører. Øvrig lovtekst blir sannsynligvis uendret. Loven blir trolig satt i kraft fra 1. januar 2008.
- 1. januar 2007 vil del 4, om avløp i forurensningsforskriften, tre i kraft, noe som gir nye arbeidsoppgaver.
- Ny forskrift om støy etter forurensningsloven i 2005 og nye retningslinjer for støy etter plan- og bygningsloven pålegger kommunen nye arbeidsoppgaver innenfor støyforvaltning i planperioden.
- Universell utforming er et nasjonalt satsingsområde som vil bli nedfelt i den nye plan- og bygningsloven. Det er derfor allerede nå viktig å ta skritt i retning av universell utforming skal bli synlig i hele kommunens arbeid i forbindelse med utvikling av nye arealer og i konkrete byggeprosjekter i offentlig og privat regi.
- Nye forskrifter som utvider bedriftenes meldeplikt og kommunens tilsyn med virksomheter som kan spre legionellasmitte.
- Statlige styringssignaler innenfor folkehelsearbeidet vektlegger bedring av folkehelse gjennom satsing på økt fysisk aktivitet, bedre kosthold og ernæring og ulykkesforebyggende arbeid.

Utviklingstrekk

	Historikk/Status					Prognose
	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Antall innkomne byggesaker (søknader og meldinger)	2 032	1 815	1 788	1 850	2 000	2 000
Antall innkomne delingssaker	175	167	168	180	190	190
Antall innkomne planforslag/KU	..	19	20	20	20	20
Antall innkomne klager på vedtak	..	66	81	85	90	90
Antall journalførte inngående dokumenter (Bygnings- og reguleringsavdelingen)	5 248	5 115	5 659	6 050	*6 600	6 600
<i>Kart og delingsforretninger</i>						
- antall innkomne søknader	488	506	513	554	550	550
- gjennomførte	462	645	450	372	500	600
- restanser	643	504	567	749	800	800
<i>Seksjonering</i>						
- antall innkomne søknader	56	54	61	52	54	54
- gjennomført	56	54	56	53	54	55
<i>Situasjonskart</i>						
- antall bestillinger	1 606	1 470	1 515	1 591	1 600	1 600
- gjennomført	1 634	1 452	1 538	1 591	1 600	1 600
Antall aktive bruk/søknader om produksjonstilskudd	322	301	290	272	275	270
Behandlede saker etter jord- og konsesjonslovene	106	103	** 38	47	50	50
Antall innkomne søknader om utslippstillatelse	36	33	48	66	80	100
Antall skattelagte objekter eiendomsskatt	20 500	21 200	21 600	22 000	27 000	27 350
Antall klager mottatt eiendomsskatt	2 000	365	35

Note : * Basert på tall for 1. halvår over innkomne journalførte dokumenter

** Endring i konsesjonsloven. Arealgrensen for konsesjonskrav ble endret.

Forholdet mellom kommunen som myndighetsorgan og borgeren/enkeltindividet er under endring. Tidsforbruk per sak øker grunnet økt kommunikasjon, blant annet ved hyppige henvendelser per e-post. Folk spør mer enn før og er bevisst sine rettigheter i svarfrister og krav til begrunnelser i svar. Antallet klager er økende uten at tallet som imøtekommes endrer seg tilsvarende. Om effektiviteten i realiteten øker kan de overstående forhold likevel bidra til økt tidsforbruk per sak.

Det er videre en tendens til økt omgåelse av lover og regler. Eksempelvis ved at flere ikke respekterer regelverket ved utslipp fra fritidsbebyggelse. Dette krever endret og mer ressurskrevende oppfølging fra kommunen. Økningen i antall innkomne søknader om utslippstillatelse er en direkte følge av økt ressursinnsats mot kontroll av ulovlige utslipp fra hytter. Dette arbeidet er planlagt videreført i handlingsplanperioden. Dette gjelder også saker etter plan- og bygningsloven. Det er avdekket et stort antall ulovligheter gjennom strandsoneprojektet og boligprosjektet. Dette krever oppfølging, og det er viktig å reagere raskt når nye forhold oppstår.

Sammenligninger/nøkkeltall

	Fr.stad 2003	Fr.stad 2004	Fr.stad 2005	Sarpsborg 2005	Drammen 2005	Kr.sand 2005	ASSS 2005
Antall søknader om tiltak mottatt pr. 10 000 innb.	93	94	117	180	135	165	139
Gj.sn. saksbehandlingstid (kalenderdager)							
- vedtatte reguleringsplaner	185	325	200	182	205	..	322
- byggesaker	52	43	42	39	55	70	46
- kartforretning	90	90	96	90	133	28	110
Andel vedtak (byggesak) omgjort/opphevet av Fylkesmannen	7%	20%	13%
Produerte vedtak (byggesak) per årsverk	150	155	154

På indikatorene andel administrative vedtak omgjort/opphevet av Fylkesmannen og produserte vedtak per årsverk er det per dags dato ikke sammenligningstall fra andre kommuner. Indikatorene er imidlertid foreslått som nye felles indikatorer for ASSS-kommunene (Aggregerte Styringsdata for Samarbeidende Storkommuner) fra 2006. Variasjonen i andel omgjorte/opphevede vedtak hos

Fylkesmannen skyldes delvis tilfeldige variasjoner og delvis usikkerhet i tallene da fylkesmannen ikke tar med de sakene som avgjøres av andre fylkesmenn. Tallene for Fredrikstad for 2003-2005 gjelder både administrative og politiske vedtak, mens den foreslåtte indikatoren kun gjelder administrative vedtak.

Antall behandlede byggesaker har økt de siste årene. Kommunen har likevel klart å redusere den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden. Saksbehandlingstiden i 2006 har gått opp i forhold til 2005.

For kart- og delingsforretninger er det en del restanse, men gjennomsnittlig saksbehandlingstid ligger likevel under gjennomsnittet for ASSS-kommunene. Nye saker gjennomføres godt under gjennomsnittet.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for reguleringsplaner ligger godt under gjennomsnittet for ASSS-kommunene i 2005. Tallene for Fredrikstad for 2003 er ufullstendig, men tallene for 2004 og 2005 viser den reelle saksbehandlingstiden. Det finnes ingen standard for hvordan dette skal beregnes og sammenligningstall kan være noe usikre.

Målekart

Fokus-område	Kritisk suksessfaktor	Indikator	Status siste måling	Mål		Måle-skala
				Ønsket	Nedre	
Brukere/ kvalitet	B1 Tilpassede tjenester til bruker behov	B1.1 Brukertilfredshet, byggesak (måling høsten 2005)	3,6	3,8	3,6	1-6
	B3 Tydelig informasjon	B3.2 Andel virksomheter med serviceerklæring	25	100	25	%
		B3.3 Informasjon, byggesak (måling høsten 2005 - saksgang, generelle retningslinjer og hvilke tjenester som kan ytes)	3,4	3,6	3,4	1-6
	B4 Serviceinnstilte medarbeidere	B4.1 Tilgjengelighet, byggesak (måling høsten 2005 - åpningstid for oppmøte, mulighet for timeavtale/ telefonkontakt)	3,6	3,8	3,6	1-6
		B4.2 Opplevd ventetid, byggesak (måling høsten 2005 - saksbehandlingstid/svartid)	3,1	3,3	3,1	1-6
		B4.3 Opplevd service, byggesak (måling høsten 2005 - høflig og respektfull behandling, vennlig mottakelse)	4,2	4,4	4,2	1-6
Medarbeidere	M1 Godt arbeidsmiljø	M1.1 Sykefravær i % (prognose 2006)	5,4	4,0	5,0	%
		M1.2 Medarbeidertilfredshet	3,75	3,91	3,75	1-5
	M2 Medarbeiderne vet hva som forventes av dem	M2.1 Medarbeidere opplevelse av hva som forventes av dem	4,44	4,50	4,44	1-5
	M3 Medarbeidere lærer og utvikler seg ved utfordrende oppgaver	M3.1 Opplevelse av læring og utvikling i jobben	3,79	3,90	3,79	1-5
Økonomi	Ø1 God økonomistyring	Ø1.1 Avvik budsjett i % (2005)	4,5	0,0	0,0	%

Fokus-område	Kritisk suksessfaktor	Indikator	Status siste måling	Mål		Måle-skala
				Ønsket	Nedre	
Samfunn	S3 Effektiv ressursvennlig arealbruk	S3.1 Tettstedareal pr. innbygger, årlig endring m ² pr innb.	655	< -2,0	-2,0 til 0	m ²
		S3.2 Andel boligbygging	86	≥ 85	80	%
		- innenfor transportsonen (ATP)	9	5-10	5	%
		S3.3 Forbruk av jordbruksareal	125	75	150	daa
	S5 Ivaretagelse av biologisk mangfold	S5.1 Antall daa omdisp. fra LNF til vei-/byggeformål	150	100	200	daa
		S5.2 Antall godkj. nybygg i LNF-område (andel)	21 (67,7%)	≤ 21	25	stk
		S5.3 Antall godkj nybygg i 100-m beltet (andel)	11 (52,4%)	≤ 11	14	stk
		S5.3 Antall vernede områder	15	25	23	stk
		S5.4 Areal vernede områder	20 802	27 285	25 000	m ²
		- totalareal (land og vann)	4 304	7 654	6 500	m ²
- landareal						

Note: Skala i forhold til undersøkelser er høyeste tall best.

I 2007 vil det arbeides med å utvikle og finne flere indikatorer på alle områder både på virksomhetsnivå og på seksjonsnivå. For mer informasjon om målemetode henvises det til kommunens gjennomgående målekart side 17.

Mål i planperioden

	Periodemål	Ønsket resultat	Aktiviteter/tiltak
1	Økt bærekraftsarbeid i Fredrikstad kommune og blant de andre samfunnsaktørene. <u>Dagens status:</u> Antall nye miljøfyrtårns-bedrifter 2005 var 8 stk + 3 kommunale virksomheter.	Alle virksomheter legger bærekraftig utvikling til grunn i sitt arbeid. Nye miljøfyrtårn 2007-2010: Ca 10 stk per år. Tilstrekkelig god opplevd tilgjengelighet for alle (universell utforming). Økt miljøprofilering ved ulike utbyggingsprosjekt.	- Bistå organisasjonen i arbeidet for en bærekraftig utvikling gjennom blant annet samarbeidsmøter med seksjonene/ virksomhetene. - Tilrettelegge stedfestet informasjon (digitale karttjenester) for å støtte arbeidet med bærekraftig utvikling. Initiere og sertifisere miljøfyrtårn. Prinsippene om universell utforming legges til grunn ved utarbeidelse av informasjon og godkjenning av produkter, byggverk og uteområder. - Samhandlingsprosesser med fokus på miljøprofilering. - Bruk av utbyggingsavtaler.
2	Ha god og tilgjengelig miljøinformasjon.	Økt tilgjengelig miljøinformasjon.	- Oppdatere miljøstatus på nett. - Videreutvikle kommunens nettsider om bærekraftig utvikling (både på internett og intranett). - Utarbeide skriftlige informasjonsark.
3	Fredrikstad kommune er en kommune med et aktivt internasjonalt arbeid.	Større bevissthet om internasjonale spørsmål internt i kommunen.	Videreføre ICLEI (Local Government for Sustainability) -medlemskap og kontakter.
4	Redusert utslipp av klimagasser.	Reduksjon i utslipp av klimagasser i henhold til mål nedfelt i klima- og energiplanen.	Følge opp tiltak nedfelt i klima- og energiplanen, med spesielt fokus på tiltak der kommunen har virkemidler.
5	Bedret folkehelse i Fredrikstad. <u>Dagens status:</u> Antall deltakere i "Sykle til jobben"-aksjonen 2006 –	Økt fysisk aktivitet som blant annet økt antall deltakere som sykler til jobben og økt antall aktive dager.	-Bistå organisasjonen i folkehelsearbeidet. -Vektlegge fysisk aktivitet i lokalsamfunnsarbeidet og folkehelsearbeidet. -Øke fokus på aktive skolebarn

	Periodemål	Ønsket resultat	Aktiviteter/tiltak
	470 registrerte deltakere i Fredrikstadsamfunnet med til sammen 9 386 aktive dager (i løpet av to mnd)		gjennom gåbuss og andre aktiviteter.
6	Redusert forurensning.	Redusert helseskadelig forurensning med tanke på blant annet luftforurensning, støyulempe, forsøpling og forurenset grunn.	Oppfølging av lovverk, holdnings- skapende tiltak og økt kontroll.
7	Bedre service og mer effektiv tjenesteproduksjon. <u>Dagens status:</u> Andel byggesaker som behandles innen 6 uker: Sept. 2006 – 62 %.	Redusert saksbehandlingstid. 2007: 75 % av byggesaker behandles innen 6 uker.	- Gi informasjon på nettsider, i skriv og møter som gir bedre søknadskvalitet. - Øke saksbehandlingskapasiteten. - Elektronisk byggesaksbehandling. - Byggesaksveiledning på Servicetorget.
8	Ha en rolle som aktiv part i samarbeid og samhandling med ulike aktører.	Samarbeidspartnere skal oppleve kommunen som kompetent, konstruktiv, løsningsorientert, men på en slik måte at de forstår hvilke rammeverk som gjelder.	- Evaluere og vurdere omfanget av samhandlingsfora. - Øke samhandlingskompetansen internt gjennom en kombinasjon av teoretisk og praktisk skoloring. - Informere om kommunens ulike roller som tjenesteleverandør, myndighetsutøver og samfunnsutvikler.
9	Ha en bærekraftig arealforvaltning.	Redusert omdisponering av LNF-områder. Redusert transportarbeid. Lavere energiforbruk. Bevare: - Biologisk mangfold, kulturminner og naturressurser. - Områder for lek og rekreasjon. - Viktige landbruksarealer. Øke: - Tilgjengelighet/Universell utforming. - Kvalitet i bebyggelse og uteområder.	Kommuneplanlegging. Utvikling av kollektivknutepunkt, kollektivtraséer, jernbane, ferge. Planlegging og tilrettelegge for sykkel. - Anvende kjerneområde landbruk som viktig beslutningsgrunnlag (ref kommende landbruksplan). - Drive landbruksforvaltning tilpasset nasjonale føringer (landbruk pluss) og tidens pressede økonomiske situasjon for næringen.
10	Ha en hensiktsmessig lokalsamfunnsmodell.	Sikre aktiv deltakelse, medansvar og medbestemmelse i saker som berører den enkelte og lokalsamfunnet.	- Høyne kunnskapsnivået. - Skape felles forståelse. - Fokuserer på verdier. - Synliggjøre og diskutere utfordringer. - Styrke områderettet planlegging. - Ta hensyn til de vedtatte 10 miljømålene.

Økonomiske betingelser

	Prisjusterte tall for 2007-2010 med 3,5 %				
Tall i tusen kroner	2006	2007	2008	2009	2010
Opprinnelig budsjett 2006	23 039	23 845	23 845	23 845	23 845
<i>Rammekompenserte endringer</i>					
Kompensasjon manglende rammer (økning i arbeid ifm eiendomsskatt)		124	124	124	124
Videreføring av samfunnsutviklingsarbeid		1 000	1 000	1 000	1 000
Reduserte pensjonsutgifter		-200	-200	-200	-200
<i>Ikke-kompenserte endringer</i>					
Merutgifter lønn		830	830	830	830
Lønnsmidler til vakante stillinger			1 000	1 000	1 000
<i>Effektiviserings- og innsparingstiltak</i>					
Tiltak for å holde ramme		- 830	- 1 830	- 1 830	- 1 830
Netto ramme Plan- og miljøseksjonen	23 039	24 770	24 770	24 770	24 770

I forrige handlingsplan og budsjett fikk seksjonen økt rammen med lønnsmidler til en ekstra stilling til oppfølging av arbeid i forbindelse med eiendomsskatten. Full årseffekt av stillingen er lagt inn for 2007 og resten av planperioden.

Budsjettet er dessuten styrket for å opprettholde kommunens satsing på samfunnsutviklingsarbeid slik at kommunen har mulighet til å gjennomføre de sentrale utfordringene. Fredrikstad kommune står ovenfor for å få ønsket vekst og endring. Høykonjunkturer med høy byggeaktivitet i kommunen fører til økt etterspørsel etter samhandlings- og katalysatortjenester. I tillegg vil lovverket innebære at strategisk planarbeid blir viktig i årene som kommer. En rekke større plan- og utredningsarbeider gjennomføres også i handlingsplanperioden. Seksjonen er også avhengig av å ha noen driftsmidler til kjøp av tjenester ad hoc da dette kan være avgjørende for å kunne opptre handlekraftig i mange saker.

Reduserte budsjettammer og innsparingsbehov de siste årene har til dels vært gjennomført ved at stillinger helt eller delvis har vært holdt vakante ved for eksempel permisjoner, oppsigelse av stillingsandeler eller ved å holde stillinger ubesatt en periode når ansatte slutter. Ikke alle disse vakansene kan videreføres i hele planperioden. Ansatte har krav på opprinnelig stillingsprosent etter lovfestede permisjoner, og det er umulig å planlegge at andre ansatte skal søke permisjoner på samme nivå. Dette varierer sterkt fra år til år og er ikke noe arbeidsgiver kan styre.

Det planlegges to nye stillinger i Bygnings- og reguleringsavdelingen, og ekstrautgifter i forbindelse med disse stillingene forventes å dekkes av merinntekter som stillingene genererer. Dette gjelder en stilling knyttet til oppfølging av ulovligheter etter kartlegging av strandsonen, gjennomgang av skiltingen i Gamlebyen og ulovlige skilt og utvendig lagring i Dikeveien og en stilling knyttet til reguleringsaksbehandling.

Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester regulerer brukerbetalingen for plan- og byggesaksbehandling og kart- og delingsforretninger. Brukerbetalingen kan maksimalt dekke selvkost for disse tjenestene. Dette innebærer at kommunen må foreta en etterkalkulasjon (selvkostregnskap) av de reelle kostnadene innenfor de aktuelle tjenesteområdene for å føre kontroll med at gebyrinntektene ikke overstiger kommunens selvkost. Det jobbes med detaljert dokumentasjon på beregning av brukerbetalingene, men foreløpige analyser viser at utgiftene er høyere enn gebyrinntektene for disse tjenestene. Det er derfor mulig å øke brukerbetalingene til selvkost, men det er ikke innarbeidet i budsjettet.

Effektiviserings- og innsparingstiltak

Nr	Tiltak	Kroner Tall i tusen	Endringer i årsverk	Kommentarer - konsekvenser
1	Økte inntekter gjennom: <ul style="list-style-type: none">- Å sette inn mer personellressurser på inntektsbringende arbeid.- Reduserte/differensierte kvalitetskrav og mer effektiv saksbehandling.- Økt antall saker.	- 500	+ 2,0 årsverk	<i>Brukere:</i> <ul style="list-style-type: none">- Økt saksbehandlerkapasitet på inntektsbringende arbeid.- Raskere saksbehandlingstid på enkelte saker. <i>Ansatte:</i> <ul style="list-style-type: none">- Endret stillingsinnhold.- Nye stillinger.
2	Redusere utgifter gjennom: <ul style="list-style-type: none">- Å holde stillinger og ledige stillingsbrøker som ikke er direkte knyttet til inntektsbringende arbeid midlertidige vakante.- Å minimere vikarbruk og overtid.- Generell reduksjon i driftsmidler og tilskuddsmidler.	- 330	Ingen endring i antall hjemler, men bruk av færre personellressurser enn antall hjemler kunne tilsagt	<i>Brukere:</i> <ul style="list-style-type: none">- Noe redusert service og kvalitet på tjenestene.- Redusert fremdrift og økt ventetid.- Prioritering av løpende driftsoppgaver fremfor utviklingsarbeid. <i>Ansatte:</i> <ul style="list-style-type: none">- Midlertidige vakanser kan føre til ytterligere økt press på de resterende ansatte.
	Sum tiltak	- 830	+2,0	

KULTUR- OG NÆRINGSSEKSJONEN

Kjerneoppgaver

Kultur- og næringsseksjonen arbeider innenfor følgende områder:

- plan- og utviklingsarbeid innen kunst/kultur og internasjonalt arbeid.
- samarbeid med råd, institusjoner og utvalg både lokalt, nasjonalt og internasjonalt.
- samarbeid om næringsutvikling med bedrifter, myndigheter, nettverk, organisasjoner og institusjoner lokalt, nasjonalt og internasjonalt.
- etableringsservice og bistand til næringslivet i utviklingsprosjekter.
- drift av idrettsanlegg og park- og grøntområder.
- drift av allaktivitetshuset St.Croix.
- drift av kino, fritidsklubber, kulturskole og bibliotek.
- ivareta de historiske ressursene i samarbeid med Stiftelsen Fredrikstad museum.

Organisering

Kultur- og næringsseksjonen er organisert med 7 virksomheter og en stabsfunksjon inkludert saksbehandling/utvikling og internasjonalt arbeid. Seksjonen rapporterer til Kultur- og næringsutvalget.

I 2006 ble stiftelsen Roald Amundsens Minne nedlagt, og anlegget ble overført tilbake til Fredrikstad kommune. Videre drift er under utredning og Kultur- og næringsseksjonen har inntil avklaring foreligger ansvaret for driften av senteret.

Endrede styringssignaler/rammebetingelser

Det vil i de neste årene være en utfordring å finne frem til optimal driftsform for Blå Grotte og samarbeidsavtale med SAS Radisson. Det må utvikles og markedsføres en profil for huset som gjør at det blir attraktivt å bruke for så vel lokale krefter som for grupper fra inn- og utland.

Vedtak om opprettelse av "Kystkultursenteret Viken", og ny avtale med Universitetet i Oslo (UiO) ved bruk av feltstasjonen på Isegran, gjør at kystkultursenteret kan utvikles i tråd med intensjonen i kulturmeldingen.

I forhold til *Aktivitetsbyen Gamle Fredrikstad* nærmer det seg avklaring om realisering. Kultur- og næringsseksjonen får en sentral rolle i arbeidet med etablering av aktivitetsbyen.

Investeringsmidler til Kulturbyen var i forrige handlingsplan innarbeidet i 2007, men er nå skjøvet til 2008. Opprettelse av en fylkes-scene, slik Kulturbyen er tenkt, vil medføre økt arbeidsinnsats i etablerings- og oppstartsfasen for seksjonen.

Utviklingstrekk

Per 31.12	Historikk/status			
	2002	2003	2004	2005
<i>Antall elever:</i>				
Kulturskolen	487	530	500	452
Venteliste kulturskolen	435	590	600	760
<i>Antall besøk:</i>				
Bibliotek	214 000	210 000	225 000	221 000
Kino	261 457	310 825	283 218	254 314
Fritidsklubber	37 808	31 859	17 770	12 600
<i>Antall arrangementer:</i>				
St.Croix-huset	193	194	214	234
<i>Næringsutvikling:</i>				
Næringsutviklingsprosjekter	18	20	20	12
Eksterne prosjektmidler (mill. kr)	2,5	2,7	3,2	1,7
Egne prosjektmidler (mill. kr)	2,0	2,6	1,3	1,6

Nedgangen i antall elever i Kulturskolen skyldes manglende lokaliteter til gruppetilbud som kulturmix og nysirkus. Det har også vært en nedgang i antallet elever som spiller strykeinstrumenter grunnet økonomisk innsparing.

Bibliotekets besøkstall for 2005 er høyere enn 2002 og 2003, men lavere enn i 2004. Sistnevnte var rekordår, blant annet fordi det var stor aktivitet fra Den kulturelle skolesekken og prosjekt BBB (Barn, bilder, bøker) som var et statlig initiert prosjekt som nå er avsluttet. I tillegg er det en generell nedgang i besøkstallene til bibliotekene fordi lånerne selv kan utføre en del av tjenestene via internett, for eksempel reservering og fornying. Dette vises ikke på besøksstatistikken.

Driftsbudsjettet for fritidsklubber ble halvert fra 2005, noe som tilsier færre åpningskvelder og nedgang i besøk totalt. Fra 2006 ble budsjettet styrket noe, og det foreslås ytterligere styrking i 2007.

Nedgangen i kinobesøket i 2005 skyldes generell publikumssvikt, noe som gjelder kinoer over hele landet. Dette kommer i hovedsak av mangel på store publikumsfilmer første halvår. I Fredrikstad forsterkes nedgangen ytterligere av at Animasjonsfilmfestivalen ikke ble arrangert i 2005, mens den i 2004 bidro med over 10 000 besøkende.

I perioden er det gjennomsnittlig vært opp mot 20 næringsutviklingsprosjekter under utføring. Tabellen viser et årlig eksternt tilskudd på over 2,5 millioner kroner. Kommunens tilskudd har vært under 2,0 millioner kroner per år. Enkelte prosjekter utløser en økonomisk aktivitet som er opp mot fem til ti ganger større enn utgiftene som er tatt inn i tabellen, for eksempel Interreg - prosjekter og reiseliv.

I perioden er det brukt vesentlig innsats på etablering av en felles næringsplan for Nedre Glomma og Regionrådet. Når aktiviteten i 2005 synes lavere enn tidligere år skyldes dette at prosjektene under den Regionale Utviklingsavtalen med fylkeskommunen først kunne startes opp etter 2006. Disse prosjektene er med i tabellen for tidligere år. Deltakelsen i Osloregionens utvalg har økt kraftig fra oppstart i 2004 og må ventes å kreve økt innsats fra kommunene i regionen.

Sammenligninger/nøkkeltall

	Fr.stad 2003	Fr. stad 2004	Fr. stad 2005	Sarpsborg 2005	Drammen 2005	Kr.sand 2005	ASSS 2005
Netto driftsutg. for kultursektoren pr. innb.	989	965	829	1 039	1 380	1 423	1 349
<i>Herav:</i>							
Netto driftsutg. til folkebibliotek pr. innb.	210	206	197	183	268	239	222
Netto driftsutg. til kulturskoler pr. innb.	51	69	52	64	143	150	157
Netto driftsutg. til idrett pr. innb.	275	262	247	453	395	268	398
Antall kinobesøk pr. innb.	4,4	4,0	3,6	1,4	5,7	4,9	4,5

Fredrikstad ligger under gjennomsnittet av ASSS-kommunene (samarbeid mellom de ti største kommunene i landet). Sammenlignet med Sarpsborg, Drammen og Kristiansand ligger Fredrikstad lavest på netto driftsutgifter til kultursektoren. Det er økende forskjell mellom Fredrikstad og de sammenlignbare kommunene.

Målekart

Fokus-område	Kritisk suksessfaktor	Indikator	Status siste måling	Mål		Måleskala
				Ønsket	Nedre	
Medarbeidere	M1 Godt arbeidsmiljø	M1.1 Sykefravær i % (prognose 2006) M1.2 Medarbeidertilfredshet	7,4 3,80	6,0 4,00	7,0 3,80	% 1-5
	M2 Medarbeiderne vet hva som forventes av dem	M2.1 Medarbeidere opplevelse av hva som forventes av dem	4,50	4,60	4,50	1-5
	M3 Medarbeidere lærer og utvikler seg ved utfordrende oppgaver	M3.1 Opplevelse av læring og utvikling i jobben	3,79	4,00	3,79	1-5
Økonomi	Ø1 God økonomistyring	Ø1.1 Avvik budsjett i %, (2005)	3,0	0,0	0,0	%

Note: Skala i forhold til undersøkelser er høyeste tall best.

I 2007 vil det arbeides med å utvikle og finne flere indikatorer på alle områder både på virksomhetsnivå og på seksjonsnivå. For mer informasjon om målemetode henvises det til kommunens gjennomgående målekart side 17.

Mål i planperioden

Kunst/kultur og internasjonalt arbeid

	Periodemål	Ønsket resultat	Aktiviteter/tiltak
1	Gi befolkningen mulighet til å oppleve og utøve kunst-/kulturuttrykk på egnede arenaer.	<p>Kunne tilby et allsidig kulturtilbud.</p> <p>Gjøre Blå Grotte til et kraftsenter i kunst- og kulturformidling.</p> <p>- Østfold teater får status som regionteater. - Teatergruppa Studium Actoris har fortsatt sin base i Gamlebyen, og mottar statlig støtte i tillegg til den kommunale.</p> <p>Kommunen skal være et attraktivt sted å bosette seg.</p> <p>Fredrikstad Animation Festival skal ha status som Nordens viktigste på feltet.</p>	<p>- Åpne Blå Grotte som lokalt kulturhus. - Inngå samarbeidsavtale med SAS Radisson. - Bruke områdene rundt rådhuset, kulturkvarartalet og Lykkebergparken som arenaer for kulturell utfoldelse. - Samarbeide med næringslivet og andre om å etablere en fylkes-scene.</p> <p>Økt markedsaktivitet gjennom: - Egne stillinger innen markedsføring og informasjon. - Produsere informasjonsmaterieill, websider etc.</p> <p>- Søke statlige myndigheter om status som regionteater. Som regionteater kommer man på Kulturdepartementets tilskuddsordning. - Lobbyvirksomhet.</p> <p>Profilere kommunens kulturelle mangfold gjennom samarbeid med Opplev Fredrikstad AS og via nettet.</p> <p>- Søke tilskudd over statsbudsjettet. - Lobbyvirksomhet.</p>
2	Gamlebyen fremstår som et bærekraftig og levende kulturminne.	"Festningsbyen" blir et nasjonalt og internasjonalt kulturminne.	<p>- Gamlebyen videreutvikles som kulturarena gjennom etablering av kunst- og kulturverksteder. - Tilrettelegge for 1700-tallsarrangementer. - Arbeide for å få staten til å påta seg sin del av ansvaret for å opprettholde/utvikle Gamlebyen.</p>
3	Befolkningen gis mulighet til å utfolde seg innen sine interesseområder.	Ha et bredt frivillig organisasjonsliv.	Stimulere det frivillige organisasjonslivet gjennom støtteordninger og praktisk bistand.
4	Helhetlig profil på Fredrikstads internasjonale engasjement.	Befeste Fredrikstad som internasjonal kommune.	Fremstå samlet utad i forhold til søknader om midler fra eksterne.
5	Aktivitetsbyen Gamle Fredrikstad fremstår som en nasjonal friluftssportsarena på Østsiden.	Et senter med attraksjonskraft både kulturmessig og næringsmessig relatert.	Arbeide frem planer og samarbeidsavtaler med private aktører og lag.

Næringsutvikling

	Periodemål	Ønsket resultat	Aktiviteter/tiltak
6	Økt etablering, utvikling og verdiskaping i næringslivet.	Sterkere regionalt samarbeid. Styrke mediebransjene. Økt nyskaping og innovasjon. Samarbeid om utviklingsprosjekter.	- Gjennomføre Interregprosjekter innenfor de strategiske satsingsområdene kulturbasert næringsutvikling, reiseliv, produksjon og medier. - Delta i større EU-finansierte prosjekter sammen med andre kommuner fra blant annet andre land. Flere medieproduksjoner og flere virksomheter gjennom å opprette Filmfond, Filmkommisjon og inkubator for etablerere innen kultur/medier. Delta i Ungt Entreprenørskap og First Lego League Etablererservice. - Etablere bedriftsnettverk og bransjenettverk. - Invitere reiselivsbransjene til å delta i utviklingsprosjekter. Skape finansieringsmuligheter.

Park og idrett

	Periodemål	Ønsket resultat	Aktiviteter/tiltak
7	Økt aktivitet og fornøyde brukere.	Gode arenaer for idrett og fysisk utfoldelse. Sikre god kvalitet på tjenester rettet mot idrettslag, idrettsråd og andre. Riktige valg og prioriteringer for idretten i Fredrikstad.	- Drift og vedlikehold av idrettsanlegg har et forsvarlig nivå. - Klippe klubbeide baner. Opprettholde tilskudd og fordele midler til anlegg etter vedtatte retningslinjer og etter godt skjønn. Samarbeid og dialog med Fredrikstad idrettsråd.
8	Vakre og sikre rekreasjonsmuligheter.	Kunne tilby gode, sikre og funksjonelle grøntanlegg og parker til hele befolkningen.	Park- og grøntanlegg i sentrum og Gamlebyen prioriteres fremfor andre grøntanlegg.

Kino, fritidsklubber, kulturskole og bibliotek

	Periodemål	Ønsket resultat	Aktiviteter/tiltak
9	Fredrikstad kino skal være en ledende og nyskapeende kino og markere Fredrikstad som en aktiv film- og kinoby nasjonalt og internasjonalt.	Være blant de best besøkte kinoene, ligge i forkant av utviklingen, både teknisk og repertoarmessig. Være en sentral arena for kurs og konferanser.	- Vise et bredt og aktuelt filmprogram. - Legge vekt på kvalitetsfilm og barne- og ungdomsfilm, og ha tilbud for ulike målgrupper. Fortsette med bl.a. Ute kino, Babykino, Pensjonistkino, feriefestivaler og Kinosjefens Utvalgte. - Drive aktiv videreutvikling av kinoproduktet gjennom nye aktiviteter og tilbud, oppmuntre lokale filmskapere, og være synlig i bybildet gjennom bl.a. utekinoer og arrangementer. Ha et samarbeid med SAS-hotellet og kulturhuset Blå Grotte om utleie av saler, økt aktivitet i byhallen, nye tiltak og felles arrangementer.
10	Sikre et kulturelt mangfold i Fredrikstad.	St. Croix-huset skal være en kulturell smeltedigel, uavhengig av alder, interesser og kulturaktivitet.	Leie ut, tilrettelegge, koordinere og arrangere konserter, teater, utstillinger og kurs i samspill med kulturutøvere og brukere.

	Periodemål	Ønsket resultat	Aktiviteter/tiltak
11	Fritidsklubbene skal være en arena for forebyggende arbeid for barn og unge.	Et spennende, stimulerende, trygt, rusfritt og holdningsskapende treffsted for barn og unge.	Arbeidsgrupper med ulike aktiviteter. Musikk, dans, konserter, kafé, data, spill og turer.
12	Kulturskolen skal fremstå som mangfoldig, viktig og interessant.	Gi undervisningstilbud innenfor flere fagområder innen kultur.	- Opprettholde aktivitet og volum innenfor dans, musikk, nysirkus, animasjon, afrikansk musikk/dans. - Arrangere forestillinger og konserter. - Synliggjøring av aktivitetene i infomateriell.
13	Biblioteket skal være en god formidler av ulike medier.	Gi publikum et godt og variert bibliotektilbud. Bedre integrering av minoritetsspråklige, kunnskapsnivå og leseferdigheter.	- Øke antall aktiviteter og arrangementer ved biblioteket gjennom forfatterarrangementer, arrangementer for barn, bokorienteringer. - Opprettholde og videreutvikle samlingene. - Utvikle bibliotektilbudet for minoritetsspråklige ved å tilpasse tilbudet og arrangementer. - Utvikle samarbeidet med skoler, barnehager og kulturell skolesekk gjennom arrangementer og besøk.

Økonomiske betingelser

Prisjusterte tall for 2007-2010 med 3,5%

Tall i tusen kroner	2006	2007	2008	2009	2010
Opprinnelig budsjett 2006	71 397	73 896	73 896	73 896	73 896
<i>Rammekompenserte endringer</i>					
Oppgaveendringer mellom seksjoner	-62	-64	-64	-64	-64
Politiske justeringer årsrapport 2005	1 300	2 691	2 691	2 691	2 691
Drift av ny kulturskole		621	2 261	2 261	2 261
Drift av Blå Grotte		2 300	2 300	2 300	2 300
Opplev Fredrikstad AS		500	500	500	500
Økt satsing på vedl. av grøntanlegg i sentrum		500	500	500	500
Egenandel prosjektmidler for seksjonen		1 000	1 000	1 000	1 000
Reduserte pensjonskostnader		-400	-400	-400	-400
Endringer vedtatt av Kommunestyret		5 900	5 900	5 900	5 900
Netto ramme Kultur- og næringsseksjonen	72 635	86 944	88 584	88 584	88 584

Driftstilskuddet til Fredrikstad Utvikling ble i 2006 finansiert av overført overskudd fra FREVAR KF. Driftstilskuddet videreføres i handlingsplanperioden 2007-2010, og er innarbeidet i budsjettrammene til seksjonen. Dette fremkommer ikke av tabellen ovenfor.

De politiske justeringene gjennom årsrapporten 2005 gjelder økt bevilgning til fritidsklubber, St. Croix og utvalgets konto.

Seksjonen er kompensert for manglende ramme fra forrige handlingsplan. For Kultur- og næringsseksjonen gjelder dette utgifter til Kulturskolen.

Blå Grotte er en ny virksomhet fra 2007, men drives som et prosjekt ut 2008 fordi man må erfare hvordan driften av denne virksomheten utvikler seg, både med hensyn til utgifter og inntekter. Driftsbudsjettet er satt opp på bakgrunn av undersøkelser med sammenlignbare kulturhus. Det er imidlertid ingen andre kulturhus som har samarbeidsavtale med et hotell slik Fredrikstad kommune eventuelt vil få. Drift av Blå Grotte er finansiert av overføring av Røde Mølles driftsbudsjett,

omdisponering av lønnsmidler fra kultur- og næringsseksjonens stab og midler til kultur- og næringsutvalgets disposisjon, samt at 2,3 millioner kroner er gitt som økt budsjetttramme til seksjonen.

Kommunestyrets vedtak fra 2005 om økt satsing på næringsutvikling i planperioden gjøres gjennom blant annet samarbeid med Fredrikstad Utvikling og Opplev Fredrikstad og ved:

- økt innsats overfor nettverk av private bedrifter.
- økt betaling for turistkontorets vertskapsfunksjon.
- økt innsats overfor internasjonale samarbeidspartnere, kanskje først og fremst i Sverige og Danmark.
- økt satsing på RUP prosjekter (Regionalt utviklingsprogram) og programmene for Kulturbasert næringsutvikling og Reiseliv.

Det er også behov for kommunale egenandeler til prosjekter eller tilskuddsordninger da dette som oftest er en forutsetning for å få tildelt eksterne midler. Dette gjelder blant annet EU-prosjekter, Interreg.-prosjekter, Fredskorpsprosjekter og Norad-prosjekter. I tillegg kreves det egenandeler i forhold til tilskuddsordninger fra Kulturråd og departementer. Andre lokale arrangører kan også søke eksterne midler dersom kommunen yter en egenandel. Rammen er derfor styrket.

Seksjonens budsjett er styrket med 0,5 millioner kroner til økt satsing på vedlikehold av grøntanlegg i sentrum. Det er på bakgrunn av behov for forskjønnelse av sentrumsområdet. De senere år er det gjennomført flere store byggeprosjekter med tilhørende grøntanlegg, eksempelvis Omsorgsboliger Kjølborg Øst, Smedbakken sykehjem og Torsnes Alders- og sykehjem. Virksomheten er ikke tilført nye driftsmidler for å kunne vedlikeholde disse anleggene, slik at det har vært nødvendig med omprioritering av de midler som har vært tilgjengelig, noe som har medført redusert vedlikehold på andre anlegg. Rammene er delvis styrket i forhold til behovet.

I planperioden forventes det også en overgang til digital kino. Full overgang til digital kino vil måtte skje over hele landet innenfor et relativt kort tidsrom dersom man ønsker å vise nye filmer. Dette kan medføre endrede økonomiske forutsetninger, men det er ennå ikke avklart hvor mye dette eventuelt utgjør i økte driftsutgifter.

I tillegg til rådmannen forslag til styrkninger har Kommunestyret økt rammene til Kultur- og næringsseksjonen med 5,9 millioner kroner. Kommunestyret antyder at dette bør benyttes til grøntvedlikehold, idrett, fritidsklubber, lag/foreninger/korps, kultur og næringsprosjekter, fotballmuseum og profileringsmidler. Kultur- og næringsutvalget vedtar endelig fordeling av midlene.

TEKNISK DRIFT

Kjerneoppgaver

Teknisk drift har drifts, myndighets- og forvaltningsoppgaver innenfor tjenesteområdene:

- brann, brannvern og feier
- vei
- parkering og transport
- bygg- og eiendom
- renovasjon, vann og avløp
- stabs- og støttefunksjoner innenfor områder prosjektadministrasjon, administrative tjenester og maskinforvaltning.

Organisering

Teknisk drift består av en fellesfaglig stab, prosjektadministrasjon og 6 virksomheter.

For 2007 er virksomhetene vei og vann og avløp slått sammen til én virksomhet. Maskinsentralen har også hatt en omorganisering hvor maskinførerne tilbakeføres til virksomhetene. Tilbake på Maskinsentralen ligger da ansvaret for materialforvaltning og investeringer i bil- og maskinparken.

Endrede styringssignaler/rammebetingelser

Endring i rammevilkårene i Forurensningsloven fra 1. juli 2004 medfører at kommunens plikter og rettigheter begrenses til kun å gjelde husholdningsavfall og ikke lenger næringsavfall.

Følgende lover og forskrifter er vedtatt nye eller endret, og regulerer tjenestene til Teknisk drift:

- Endringer i lov 20. desember 1996 nr 106 om tomtefeste mv.
- Endringer i lov 16. juli 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser.
- Endring i lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd ("offentlighetsloven").
- Endringer i jordskifteloven mv.
- Endring i forskrift om begrenning av forurensing ("Forurensingsforskriften"), endring med hensyn til påslipp til kommunalt nett.
- Forskrift om forbud mot vilkår om sosial infrastruktur i utbyggingsavtaler.

Utviklingstrekk

Tilveksten av renovasjonsbrukere er stor samtidig som lovverket får mer spesifiserte krav til avfallshåndtering/-behandling og er i stadig utvikling spesielt med tanke på implementering av EU direktiver. Krav til nye behandlingssløsninger og fraksjonssorteringer kan komme.

For vann- og avløpstjenestene vil rettsaken som blir gjennomført i Borgarting lagmannsrett i mai 2007 gi nye føringer på hvor langt kommunenes ansvar går. Blant annet vil forhold i normalreglementet, som er en avtale mellom kommunene og den enkelt abonnent bli klarlagt. Videre vil grensene for hva som anses som "force majeure" ved kjellerinnslag ved ekstrem nedbør, bli behandlet i rettsaken.

Siste målte utskiftingstakt (2005) ga en utskiftingstakt på avløpsnettet på 140 år og 142 år for vann. Det er viktig at det fortsatt jobbes kontinuerlig med å bedre ledningsnettets standard og for å redusere overløpsutslipp.

Fredrikstad kommune bruker lite midler til veivedlikehold. Det er derfor viktig at det prioriteres vedlikeholdstjenester relatert til *sikkerhet* for trafikkantene og oppgaver som bidrar til reduksjon av erstatningskrav mot kommunen som veiholder.

Ny nasjonal parkeringsforskrift er under utarbeidelse og vil være retningsgivende for utvikling av parkeringstjenestene fremover. Med den rådende trafikk situasjonen i Fredrikstad vil det på sikt vurderes mulighetene til å utvikle fergetjenesten.

Eierstrategi for kommunale boliger er politisk vedtatt i kommunestyret. Dette medfører bygging/kjøp av totalt cirka 225 boliger i perioden 2005-2010 for vanskeligstilte.

Med dagens priser på både strøm og olje og at disse også er varslet å øke utover vinteren, er det fortsatt viktig å fokusere på energioptimalisering (ENØK).

Aktivitetsbyen Gamle Fredrikstad er under oppstart og vil kreve kommunale ressurser og deltakelse i både organisering, planprosess og i driftsfase.

Generelt er det et behov for å få utviklet nye tomtearealer til næringsetablering da etterspørselen er stor. Det forventes en økning i salg av kommunale tomter til boligformål idet kommunen nå har ferdige tomter for salg.

Totaloversikt over areal i m ²	2002	2003	2004	2005	2006
Skoler	131 433	133 848	135 163	136 978	137 578
Barnehager	7 406	7 563	7 563	7 563	7 563
Sykehjem	58 145	65 935	65 935	65 935	65 935
Administrasjonsbygg	34 273	44 073	44 463	43 595	43 595
Boliger/leiligheter	61 207	63 993	73 785	68 116	69 624
Kulturbygg	23 398	26 398	26 398	26 398	26 398
Idrettshaller	29 829	29 829	29 929	29 929	32 085
Spesielle bygg	45 874	52 706	52 976	43 591	43 591
Sum	404 917	424 345	435 212	422 105	426 369

Note: Tallene er hentet fra intern oversikt utarbeidet i Teknisk drift og viser arealutviklingen på eiendomsmassen fram til og med 2006.

Økning skoler gjelder utvidelse av skolepaviljonger. Endring boliger gjelder salg av 8 leiligheter på totalt 456 m². I tillegg har vi bygd omsorgsboliger på til sammen 1 964 m². Dette gjelder Trollhettaveien og Lundheimkollektivet. Økning idrettshaller gjelder Gressvikhallen. Kommunen er også inne i en prosess for mulig kjøp av forsvarrets eiendommer på Østsiden (utenom Gamlebyen).

Sammenligninger/nøkkeltall

	Fr.stad 2003	Fr.stad 2004	Fr.stad 2005	Sarpsborg 2005	Drammen 2005	Kr.sand 2005	ASSS 2005
Kostra nøkkeltall							
Netto driftsutgifter pr innbygger:							
- Samferdsel, pr innbygger	448	344	306	281	389	381	393
- Kommunal eiendomsdrift	1 635	1 747	1 809	2 396	2 933	1 985	2 284
- Brannvern	427	432	442	418	548	419	452
Antall bygningsbranner pr. 1000 innbygger	0,47	0,75	0,69	0,36	0,45	0,46	0,47
Driftskostnader							
- pr. årsinnbygger Renovasjon	516	587	599	521	..	671	539
Brutto investeringsutgifter pr innbygger tilknyttet kommunalt nett:							
- Vann	329	380	559	281	465	164	359
- Avløp	492	605	1 090	231	798	349	443
- Renovasjon	99	12	51	11	..	37	46
Norvar benchmarkingsprosjekt							
Driftskostnader:							
- pr tilknyttet innbygger, Vann	477	441	432	419	322	319	..
- pr tilknyttet innbygger, Avløp	695	793	784	504	609	567	..

Note: Nye regler for merverdiavgiftskompensasjon fra 2004 påvirker nøkkeltallene fra 2003 til 2004.

Reduksjonen i netto driftsutgifter per innbygger på samferdsel skyldes blant annet økte parkeringsinntekter som følge av økte satser og innføring av progressive parkeringssatser. Ferjen hadde også økte inntekter i forbindelse med Tall Ships Races i 2005, og det var en økning i refusjonsinntekt knyttet til merverdiavgiftskompensasjon på investeringer.

At netto driftkostnader per innbygger brannvern er lavere enn ASSS-gjennomsnittet til tross for at antall bygningsbranner er høyere skyldes at Fredrikstad kommune har lav grunnbemanning og bruker mer ekstramannskaper ved utrykninger.

Det er i Fredrikstad gjort store investeringer, spesielt på vannsiden de siste år (ringledning og reservevannsledning), som slår positivt ut på kvalitetsindeks og gir økte brutto investeringsutgifter. Det er dessuten fra begynnelse til slutten av 90-tallet gjort store investeringer på utbygging av

avløpsspumpestasjonsnettet. Økningen fra 2004 til 2005 på brutto investeringsutgifter avløp skyldes investeringer i forbindelse med kulvert i Nygårdsgata. Drift, vedlikehold og fremtidige investeringer i gågata vil bli betydelig forenklet som følge av kulverten. Det er også lagt til rette for fremtidig infrastruktur, det være seg elektrisitet, gass eller lignende.

Driftskostnadene for vann og avløp viser tall fra sammenligningsprosjektet NORVAR (Norsk Vann og Avløp BA). I driftskostnadene ligger også kjøp av tjenester for et betydelig beløp fra FREVAR KF. I Fredrikstad kommune har vi en annen organisering av vann og avløpstjenestene enn Sarpsborg, Drammen og Kristiansand. Fredrikstad kommune har også andre tjenester (blant annet industrikontroll og eget rørinspeksjonsteam) enn noen av de sammenlignbare kommuner. Tilknytningstettheten og pumpestasjonstetthet er også forklaringsindikatorer i forhold til de sammenlignbare kommuner. I tillegg har Fredrikstad kommune hatt et mye høyere investeringsvolum, og dermed også en større andel kapitalkostnader enn kommunene vi sammenligner oss med.

Målekart

Fokus-område	Kritisk suksessfaktor	Indikator	Status siste måling	Mål		Skala
				Ønsket	Nedre	
Medarbeidere	M1 Godt arbeidsmiljø	M1.1 Sykefravær i % (prognoser 2005) M1.2 Medarbeidertilfredshet	10,5 4,00	8,0 4,20	10,0 4,00	% 1-5
	M2 Medarbeiderne vet hva som forventes av dem	M2.1 Medarbeidere opplevelse av hva som forventes av dem	4,62	4,70	4,62	1-5
	M3 Medarbeidere lærer og utvikler seg ved utfordrende oppgaver	M3.1 Opplevelse av læring og utvikling i jobben	3,81	4,00	3,81	1-5
Økonomi	Ø1 God økonomistyring	Ø1.1 Avvik budsjett i %, (2005)	5,0	0,5	0,0	%

Note: Skala i forhold til undersøkelser er høyeste tall best.

I 2007 vil det arbeides med å utvikle og finne flere indikatorer på alle områder både på virksomhetsnivå og på seksjonsnivå. For mer informasjon om målemetode henvises det til kommunens gjennomgående målekart side 17.

Mål i planperioden

Nr	Periodemål	Ønsket resultat	Aktiviteter/tiltak
1	Gjøre hverdagen <u>enklere</u> for kommunens innbyggere.	Økt antall parkeringsplasser.	- Bygge parkeringshus i sentrum. - Drift av nytt parkeringshus på Værste.
2	Gjøre hverdagen <u>vakrere</u> for kommunens innbyggere.	Sentrum fremstår som tiltrekkende for brukere, innbyggere og turister. Et sted hvor alle trives.	Samhandling mellom kommunen, handelsstand, gårdeiere og organisasjoner om utvikling og utbedring av det offentlige rom.
3	Gjøre hverdagen <u>tryggere</u> for kommunens innbyggere.	Redusert antall trafikkulykker. Best mulig sikkerhet for trafikkantene og maksimalt fem erkjente erstatningskrav per år på grunn av farlige hull i veien. - Sikre en akseptabel fremkommelighet for brukerne. - Ingen kommunale veier blir vinterstengt. Redusert risiko for brann på brannutsatte bygg.	Gjennomføre prioriterte trafikk-sikkerhetstiltak i henhold til trafikk-sikkerhetsplanen. - Reparere eller sikre farlige hull innen et døgn. - Prioritere jevnhet på faste veidekker. - Vintervedlikeholdet prioriteres på samlevei og gang- og sykkelveier. - Brøyting utføres fra 10 cm snødybde på kjøreveier og 5 cm på gang- og sykkelveier. - Tilsyn særskilte brannobjekter. - Få oversikt over risiko-objekter ut fra beredskapshensyn i forhold til brann. - Forebyggende tiltak ved

Nr	Periodemål	Ønsket resultat	Aktiviteter/tiltak
		<p>Redusere og forebygge risiko for brannulykker hos eldre og personer med nedsatt funksjonsevne.</p> <p>Redusert risiko for brannspredning i Gamlebyen.</p>	<p>serveringssteder.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Årlig tilbud om hjemmebesøk med kontroll, råd og veiledning til en utvalgt gruppe i samarbeid med seksjon Omsorg og oppvekst. (Prøveprosjekt i Åpen omsorg Glemmen 2006). - Brannalarmoverføring via trygghetsalarmer for mottakere av kommunale helse- og pleietilbud. - Sprinkleranlegg og direktevarsling i alle nybygg av omsorgsboliger. - Gi beboerne i Gamlebyen faglig veiledning og hjelp med planlegging av tiltak og hjelp til rabatterte innkjøp av materiell. - Anskaffelse og installasjon av brannforebyggende tiltak er lagt inn i investeringsbudsjettet i 2008.
4	Tydeliggjøre leveranse-kvalitet (effektivitet).	<p>Mer effektiv papirinnsamling.</p> <p>Økt kundeservice, kontroll og kvalitetssikring av renovasjonstjenesten.</p> <p>Sikrere vannforsyning, bedre vannkvalitet og leveringssikkerhet.</p> <p>Redusert tilførsel av fremmedvann, renere kloakk fram til renseanlegget, mindre volum å rense, 15 % reduksjon i kjelleroversvømmelser i planperioden.</p> <p>Optimalisert utnyttelse av kommunens boligmasse.</p> <p>Øke antall kommunalt disponerte boliger for vanskeligstilte for å:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oppnå hensiktsmessige boliger for ulike målgrupper. - Redusere sosialhjelpbetalinger til husleie. - Redusere kostnader til forvaltning, drift og vedlikehold av boliger. 	<p>Vurdere å innføre papirbeholdere i hele kommunen og si opp samarbeid med lag og foreninger. Det vil bli fremmet egen politisk sak.</p> <p>Elektronisk registrering av beholdere med brikke.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Etablering av ringledning og reservevannsledning. - Økt spyling og bedre vedlikehold. - Økt lekkasjesøk og derav redusert vannforbruk. <p>Utskifting/separering av ledningsnett.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utvikle tverrfaglig boligforvaltning med høy kompetanse. - Vurdere å samordne aktiviteter som omhandler boligforvaltning i en virksomhet. - Gjennomføre vedtatte utbyggingsprosjekter. - Kjøp av boliger. - Innleie (Offentlig Privat Samarbeid (OPS)). - Omdisponere boliger mellom etater. - Salg av uhenktsmessige boliger. - Rehabilitering/utvikle eksisterende boliger. - Gi bistand til sosialtjenesten ved vurdering av kontrakter og husleiekraav. - Forbedring av forvaltningsrutiner.
5	Ta <u>miljøhensyn</u> i oppbygging og utføring av tjenester.	<p>Alle lysarmaturer med PCB skal være skiftet ut innen 01.01.08.</p> <p>Bedre miljøet i området rundt pumpestasjoner i form av mindre lukt og mer estetiske omgivelser.</p>	<p>Gjennomføre PCB sanering i kommunale bygg og gatelys.</p> <p>Tiltak for arbeidet utarbeides ved behov.</p>

Revidering av hovedplan for vann- og avløp er i gang og vil ferdigstilles i løpet av 2007.

Økonomiske betingelser

Prisjusterte tall for 2007-2010 med 3,5 %

Tall i tusen kroner	2006	2007	2008	2009	2010
Opprinnelig budsjett 2006	181 349	187 696	187 696	187 696	187 696
Engangsbevilgning i 2006, Trafikksikkerhetstiltak	1 500	0	0	0	0
Politiske justeringer årsrapport 05, vedlikeh. engangsbev. 06		-2 070	-2 070	-2 070	-2 070
Endring tidligere hp vedrørende husleieinntekter og nedtrapping av omstillingsmidler		-3 960	-3 960	-3 960	-3 960
<i>Rammekompenserte endringer</i>					
Drift av økte arealer inkl. tidl. styrking drift av nytt sykehjem	62	4 731	7 132	7 132	7 132
Kompensasjon leieinntekter skoler	200	207	207	207	207
Økte driftsutgifter alarmsentralen		900	900	900	900
Feiing boligområder		1 000	0	0	1 000
Økt ramme Bygg og eiendom		4 000	5 000	5 000	4 000
Reduserte pensjonsutgifter		-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Endringer vedtatt av Kommunestyret		-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
<i>Ikke-kompenserte endringer</i>					
Økte forsikrings- og kapitalkostnader Bygg og eiendom		1 253	1 253	1 253	1 253
Netto økning festeavgifter grunneiendom		700	700	700	700
Reduserte parkeringsinntekter fra 2007		500	500	500	500
Merutgifter lønn 2006 utover budsjettforutsetninger		405	405	405	405
<i>Effektiviserings- og innsparingstiltak:</i>					
Tiltak for å holde ramme		-2 858	-2 858	-2 858	-2 858
Netto ramme Teknisk drift	183 111	190 305	192 706	192 706	192 706

Seksjonens budsjettramme er redusert i forhold til budsjettet for 2006 med de engangsbevilgninger knyttet til trafikksikkerhetstiltak og økt vedlikehold som ble bevilget gjennom budsjettvedtaket og årsrapporten 2005. I tillegg er budsjettrammen redusert med nedtrapping av de omstillingsmidler (opprinnelig 3,0 millioner kroner) som er gitt i tidligere handlingsplan og budsjett, samt en korrigering i forhold til husleieharmoniseringsprosjektet. Omstillingsmidlene var knyttet til etablering og sammenslåing av byggforvaltningen, og reduksjonen i midlene er forutsatt tatt ut gjennom effektivisering. Seksjonens ramme er redusert med 1,2 millioner kroner etter behandling i Kommunestyret, som kompenseres av økte parkeringsinntekter.

Styrkingen i forhold til nye arealer inkluderer også Gressvik sykehjem som har vært innarbeidet i budsjetttrammene i tidligere handlingsplaner. Det er også kompensert for økte arealer i skolepaviljonger, oppgaveendringer i forhold til andre seksjoner og kulturhuset Blå Grotte.

For brannvesenet utgjør økninger av utgiftene til Alarmsentral Brann Øst (ABØ) stadig større del av de faste utgiftene. Den økte utgiften er kompensert i rammene for å hindre reduksjon i aktiviteter knyttet til kjernevirksomheten.

Renhold av boligveier er ikke gjennomført på fire år. Bortfallet av denne tjenesten er synlig, og har medført en del klager fra innbyggerne. Renhold av boligveier fører til renere luft og helseplager med svevestøv blir redusert. Risikoen for trafikkkulykker (gjelder spesielt sykkel) blir også redusert ved at det ikke ligger sand og grus i veibanen. Feiing medfører redusert mengde sand i sluk som renner videre i avløpssystemet og gir besparelser i drift og vedlikehold av avløpssystemet og renseanlegg. Lokale overvannsproblemer på grunn av tette sluk vil også bli redusert. Det er derfor innarbeidet 1,0 millioner kroner til renhold av boligveier i budsjettet i 2007 og 2010, det vil si hvert tredje år.

Behovet for vedlikehold av veiene er større enn hva det har vært mulig å innarbeide budsjettet. Behovet for ressurser til vedlikehold av veier i form av lapping og dekkfornyelse er økende og påkrevd med den trafikkmengde og slitasje som registreres. Det er heller ikke funnet rom for midler til renhold

av sentrum på lørdager og renhold av den nye gågaten. Vintervedlikeholdet er på samme nivå som tidligere år, og en snørik vinter vil kunne medføre overskridelser.

Den økte rammen til Bygg og eiendom må ses opp mot blant annet merutgifter på strøm og brensel på 2,9 millioner kroner utover pris- og lønnsveksten. Økte utgifter som ikke er kompensert fremkommer av tabellen ovenfor. Det vil i 2007 være nødvendig å bemanne opp 5 vakante nøkkelstillinger. Det gjelder prosjektleder utbygging hvor det er store utfordringer med hensyn til gjennomføring av en rekke utbyggingsprosjekter i handlingsplanperioden. Stadig økende krav innenfor §13-bygg omsorgsboliger, samt brannsyn av alle kommunale bygg gjør det nødvendig å bemanne med en branningeniør. Etterslepet på vedlikeholdssiden gjør det viktig å besette 2 stillinger som snekkere og 1 maler. Det er lagt inn en reduksjon/effektivisering i renholdsavdelingen på ca 3,5 årsverk. Reduksjonen er fordelt likt mellom redusert vikarbruk og redusert rengjøringsfrekvens. Gjennomgang av festetomteporteføljen viser at prisøkningen på tomter der Fredrikstad kommune er fester ikke kan kompenseres med tilsvarende økte inntekter på de tomtene kommunen viderefester.

Det vil bli reduserte parkeringsarealer på grunn av utbygging, og samtidig vil inntektene bli redusert i forhold til tidligere år etter forhandling av leieavtalen med Høyskolen i Østfold. Det vil påløpe utgifter til leieavtalen med Værste som vil overstige parkeringsinntektene inntil det ligger til rette for full utnyttelse av disse parkeringsplassene. Det forutsettes at publikum benytter øvrige parkeringsplasser som følge av bortfall av plassene som nevnt ovenfor, men det har også vært nødvendig å øke årsleie av plass i parkeringshus fra 7 200 kroner til 11 000 kroner per plass.

I tillegg til de endringene som følger av omorganiseringen vil Maskinsentralen ha reduserte inntekter i 2007 som følge av mindre salg til andre virksomheter. Det jobbes aktivt med å redusere utgiftsnivået i forhold til inntektpotensialet.

Effektiviserings- og innsparingstiltak

Nr	Tiltak	Kroner Tall i tusen	Endringer i årsverk	Kommentarer - konsekvenser
1	Øke parkeringsinntektene i p-hus. Årsavgift faste plasser p-hus er økt til kr 11 000.	- 500		
2	Utsette inndekning av resterende underskudd på Bygg og eiendom til 2008.	- 1 228		
3	Reduserte kapitalkostnader som følge av reduserte Enøk-investeringer 2007 med 5 millioner kroner.	- 1 030		
4	Reduserte konsulent tjenester.	- 100		Annet: Planlagte konsulent tjenester for utarbeidelse av DAK -tegninger (digitale tegninger) for kommunens bygg reduseres med 100'. Dette medfører at slutføringen av dette arbeidet forskyves i tid.
	Sum tiltak	- 2 858		

Utfordringer på områdene vann, avløp, renovasjon og feier (VARF)

NORVARs benchmarkingsprosjekt (sammenligningsprosjekt) indikerer at Fredrikstad kommune er relativt dyre per innbygger på både avløpstransport og avløpsrensing. Forklaringen er dels at Fredrikstad kommune har en stor pumpestasjonstetthet, men også komplekse avløpsforhold på grunn av industri. Det må arbeides videre med rutiner og prioritering av det systematiske vedlikeholdet.

Saksbehandleroppgaver krever stadig mer tid i forhold til uttalelser i byggsaker, fradelingssaker, reguleringsaker og overvannshåndtering, noe som resulterer i mindre tid til oppfølging.

Omfanget av erstatningsutbetalinger knyttet til sterk nedbør vil ikke være avklart før ankesaken har vært til behandling i lagmannsretten. Ved forberedelse til rettssak er det behov for å ansette en jurist i engasjement for 2007. I kjølevannet av rettsakene vil det også være nødvendig med klargjøring og informasjon om hva som er krav til rørleggere og abonnenter i normalreglementet for sanitæranlegg. Dette for at abonnentene best skal kunne sikre seg mot vannskader og for å unngå regresskrav.

Forurensende bedrift vil i større grad bli fakturert for det merarbeidet som påføres i form av økt driftsinnsats og investeringer på pumpestasjoner og ledningsnett.

Innenfor renovasjon vil det bli ny hytterenovasjonsordning med færre tømmeponkter og større enheter, men samtidig vil det bli økt tømmefrekvens i høysesongen.

Økonomiske betingelser for de gebyrfinansierte tjenestene VARF og næring

Oversikt i henhold til forskrift om kommunale gebyrer

Tall i tusen kroner	2006	2007	2008	2009	2010
Vann					
Utgifter	71 507	74 756	82 566	85 962	89 336
Gebyrinntekter	58 905	59 817	62 389	65 072	67 870
Diverse salgsinntekter, refusjoner og renteinntekter fond	1 148	1 631	1 941	997	1 032
Bruk av fond	11 454	13 308	10 805	0	0
Salderingsbehov	0	0	-7 432	-19 893	-20 434
Salg av vann	9 500 m ³	10 000 m ³	10 000 m ³	10 000 m ³	10 000 m ³
Pris m ³	4,74	4,50	4,69	4,90	5,11
Fastpris	490	425	443	462	482
Avløp					
Utgifter	91 234	102 178	113 772	120 256	124 681
Gebyrinntekter	81 113	93 310	97 322	101 507	105 872
Diverse salgsinntekter, refusjoner og renteinntekter fond	1 940	1 204	1 076	818	847
Bruk av fond	8 181	7 664	2 175	0	0
Salderingsbehov	0	0	-13 199	-17 930	-17 962
Avløp	7 500 m ³	6 000 m ³	6 000 m ³	6 000 m ³	6 000 m ³
Pris m ³	9,50	11,60	12,10	12,62	13,16
Fastpris	820	720	751	783	817
Renovasjon - husholdning / hytte					
Utgifter	48 667	49 428	51 405	52 886	54 761
Gebyrinntekter	47 154	48 249	50 324	52 488	54 745
Diverse salgsinntekter, refusjoner og renteinntekter fond	1 223	1 104	1 125	1 170	1 216
-/+Avsetn./Bruk av fond	290	75	-43	-771	-1 200
Feier					
Utgifter	4 751	4 757	4 922	5 093	5 270
Gebyrinntekter	4 235	4 860	5 069	5 287	5 514
Diverse salgsinntekter, refusjoner og renteinntekter fond	185	170	176	182	188
-/+Avsetn./Bruk av fond	331	-273	-323	-376	-433

Utgiftene stiger i takt med renten da renter/avskrivninger er inkludert i de totale utgiftene. Det er benyttet følgende rentesatser:

2006:	4,1 prosent
2007:	5,0 prosent
2008-2010:	6,0 prosent

Gebyrintektene for vann og avløp har i 2007 en økning i utgiftene på 4,3 prosent. Forutsatt samme prisjustering for de andre årene i planperioden vil det bli et stort salderingsbehov for disse tjenestene fra 2008.

Bruk/avsetning av fond for de enkelte områdene er i tråd med "Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester", og har en frist for tilbakeføring til forbrukerne på 5 år. Dette ligger innarbeidet i kalkylene. Fondsbeholdningen utgjør per 1. januar 2006:

Vann	35 567 317
Avløp	18 019 956
Renovasjon	5 220 653
Feier	41 122

Samtlige av områdene, med unntak av feier har i 2007 budsjettert med bruk av fond. For 2008 er det bare vann og avløp som har budsjettert med bruk av fond. I løpet av 2008 vil fondene på vann og avløp være tømt. Det innebærer at det i planperioden ligger et salderingsbehov knyttet til disse områdene. Da rentesatsen i samme periode er forventet å øke, medfører dette et stort press mot avgiftene. For å imøtekomme dette må det vurderes en reduksjon av investeringsvolumet eller økte priser, eventuelt en kombinasjon av disse. I oversikten ovenfor er investeringsvolumet opprettholdt på samme nivå som i forrige handlingsplan. Salderingsbehovet er synliggjort på egen linje. Revideringen av hovedplan for vann og avløp skal ferdigstilles i 2007. Rådmannen vil i 2007 fremme en egen sak som belyser problematikken.

Som for vann og avløp stiger utgiftene for renovasjon i perioden 2008-2010 som følge av forventet renteøkning. Her er utfordringene imidlertid ikke like store, og det varsles ingen store økninger på gebyrene innen dette området. For renovasjon er også tallene for slamtømming inkludert, men dette holdes atskilt fra den gebyrfinansierte delen av renovasjonstjenesten ved beregning av gebyrer. Det er ikke pliktig for kommunen å skille ut hytterrenovasjon, men av hensyn til henvendelser fra hytteeiere som ønsker å få grunnlaget for hyttegebyret ønsker virksomheten å skille ut dette.

Næring

Tall i tusen kroner	2006	2007	2008	2009	2010
Utgifter	3 077	4 166	4 312	4 463	4 619
Inntekter	5 999	7 198	7 450	7 711	7 981
Netto budsjetttramme	-2 922	-3 032	-3 138	-3 248	-3 362

For næringsavfall er utgifter og inntekter justert med pris- og lønnsveksten på 3,5 prosent. Denne ordningen kommer ikke inn under regelverket for selvkosttjenester, og inntekten på virksomheten er en del av den totale budsjetttrammen til seksjonen.

OMSORG- OG OPPVEKSTSEKSJONEN

Kjerneoppgaver

Omsorgs- og oppvekstseksjonen yter tjenester innenfor følgende områder:

- barnehagetjenester.
- grunnskole tjenester til barn i skolepliktig alder og voksne med særskilt rett til voksenopplæring.
- barneverntjenester.
- generelle helsetjenester til hele befolkningen.
- sosialtjenester.
- pleie-, boveiledning- og omsorgstjenester.

Organisering

Seksjonen er organisert i fire etater; Barnehageetaten, Skoleetaten, Sosial- og familieetaten og Omsorgsetaten. Seksjonen har en felles stabsenhet som ivaretar plan-, drift- og saksbehandlingsoppgaver på etatsområdene, samt en avdeling for beregning og fakturering av egenbetalinger. Seksjonen rapporterer til oppvekstutvalget og sosial- og omsorgsutvalget, samt formannskapet for fellestjenester.

Styringssignaler/rammebetingelser

Tjenesteytingen i Omsorgs- og oppvekstseksjonen styres i stor grad av lover, forskrifter og politiske vedtak, samt meldinger og utredninger innenfor de statlige satsingsområdene. Dette er nærmere beskrevet under de enkelte tjenesteområdene.

Utviklingstrekk

Hovedutfordringene i seksjonen er relatert til:

- befolkningsvekst generelt
- flere brukere med rettigheter etter spesiallover, noe som kan føre til standardreduksjoner for øvrige brukere.
- statlige reformer og satsingsområder som NAV-reformen (Ny arbeids- og velferdsforvaltning), kunnskapsløftet, barnehagereformen, innføring av IPLOS (individrettet pleie- og omsorgsstatistikk).
- kvalitetssikring innenfor skole, barnehage og omsorg.

Målekart

Fokus-område	Kritisk suksessfaktor	Indikator	Status siste måling	Mål		Måle-skala
				Ønsket	Nedre	
Medarbeidere	M1 Godt arbeidsmiljø	M1.1 Sykefravær i % (prognose 2006) M1.2 Medarbeidertilfredshet	10,3 3,90	9,0 3,95	9,5 3,81	% 1-5
	M2 Medarbeiderne vet hva som forventes av dem	M2.1 Medarbeidere opplevelse av hva som forventes av dem	4,50	4,55	4,30	1-5
	M3 Medarbeidere lærer og utvikler seg ved utfordrende oppgaver	M3.1 Opplevelse av læring og utvikling i jobben	3,90	4,00	3,82	1-5
Økonomi	Ø1 God økonomistyring	Ø1.1 Avvik budsjett i % (2005)	1,6	0,5	0,0	%

Note: Skala i forhold til undersøkelser er høyeste tall best.

I 2007 vil det arbeides med å utvikle og finne flere indikatorer på flere områder. For mer informasjon om målemetode henvises det til kommunens gjennomgående målekart side 17.

Økonomiske betingelser

Tabellen nedenfor tar utgangspunkt i opprinnelig budsjett 2006 og viser hvilke endringer som er kompensert i nettorammene og hvilke endringer som må finansieres gjennom omprioriteringer, standardreduksjoner og effektiviseringstiltak. Tabellen tar også hensyn til endringer i inntektsnivå fra egenbetalinger og statlige tilskudd utover normal lønns- og prisvekst.

	Prisjusterte tall for 2007-2010 med 3,5 %				
Tall i tusen kroner	2006	2007	2008	2009	2010
Opprinnelig budsjett 2006	1 467 434	1 518 794	1 518 794	1 518 794	1 518 794
<i>Rammekompenserte endringer</i>					
Fellestjenester		2 700	2 700	2 700	2 700
Barnehageetaten		-800	-800	-800	-800
Skoleetaten	2 300	36 496	36 496	36 496	36 496
Sosial/familie	300	11 911	11 911	11 911	11 911
Omsorgsetaten	2 400	31 505	62 981	62 981	62 981
Avsatt befolkningsvekst og nye forhold	3 400	3 938	4 358	12 778	21 198
<i>Ikke kompenserte endringer</i>					
Sosial/familie		10 500	17 500	21 500	25 500
<i>Effektiviserings-/innsparingstiltak:</i>					
Tiltak for å holde ramme		-10 500	-17 500	-21 500	-25 500
Netto ramme Omsorg- og oppvekstseksjonen	1 475 834	1 604 544	1 636 440	1 644 860	1 653 280

Omsorgs- og oppvekstseksjonen har en netto budsjettramme på 1,6 milliarder kroner for 2007. Rammen er styrket i 2007 med 9,4 millioner kroner i forhold til vedtak fattet ved behandlingen av årsrapporten for 2005 og med 15,7 millioner kroner i forhold til omsorg generelt, ressurskrevende brukere og i forhold til utarbeidelse av planer innenfor områdene rus, flyktning, eldre og ny arbeids- og velferdsetat (NAV). Seksjonens ramme er redusert med 7,4 millioner kroner som følge av reduserte utgifter til pensjon (KLP).

Seksjonen er styrket med 12,0 millioner kroner i 2007 i forhold til forventet befolkningsvekst og med ytterligere 8 millioner kroner hvert år i resten av planperioden. I 2007 er 7,5 millioner kroner av disse fordelt innenfor Skole-, Sosial- og familie og Omsorgsetaten med 2,5 millioner til hver etat. De resterende 3,9 millioner er satt av som en reserve under fellesoppgaver og administrasjon. Det er foreslått omprioriteringer internt i seksjonen på bakgrunn av endringer i oppgaver og utsatt oppstart ved Gressvik sykehjem.

Videre er rammen til skole styrket med 13,7 millioner kroner som følge av innlemming av øremerket tilskudd til særskilt norsk og morsmålsundervisning.

Vekst i befolkningstall, nye brukere og utvidede rettigheter og behov for tjenester innebærer fortsatt krav til effektivisering, samt redusert standard og nivå på tjenestene. Det må gjennomføres effektiviserings- og innsparingstiltak på 37,2 millioner kroner i 2007 som må videreføres og trappes ytterligere opp i planperioden.

I tillegg til rådmannens styrkninger har Kommunestyret økt rammen til seksjonen med 34,8 millioner kroner, hvor det antydes følgende fordeling:

- Skoleetaten 11,0 millioner kroner
- Sosial- og familieetaten 8,5 millioner kroner
- Omsorgsetaten 15,3 millioner kroner

Utvalgene vedtar endelig fordeling av rammene. Endringene er innarbeidet i økonomitabellen ovenfor.

Fellesoppgaver og administrasjon

Kjerneoppgaver

Administrasjonen skal legge til rette for:

- utøvelse og utvikling av lederfunksjonene i seksjonen.
- plan- og utviklingsarbeid innenfor de ulike fagområdene.
- forvaltnings- og myndighetsutøvelse i henhold til lov og forskrift.
- saksbehandling i forhold til lovverk og politisk nivå.
- støtte- og veiledningsoppgaver i forhold til virksomhetene.
- rapporteringsoppgaver i forhold til statlig, politisk og kommunalt nivå.
- driftsoppgaver som opptak barnehage, inntak skole, inntak sykehjem og omsorgsbolig og egenbetaling.

Organisering

Administrasjonen er organisert som en sentral stabsfunksjon med primæroppgaver rettet mot en eller flere av etatene. I tillegg er det en egen avdeling som ivaretar fakturering og egenbetalingsoppgaver.

Endrede styringssignaler/rammebetingelser og utviklingstrekk

Gjennom lov og avtaleverk blir kommunen pålagt forvaltnings- og myndighetsoppgaver, samt plan-, utviklings- og rapporteringsoppgaver.

I planperioden vil mye av de administrative ressursene være knyttet til:

- full barnehagedekning og økonomisk likebehandling av kommunale og ikke-kommunale barnehager.
- gjennomføring av Kunnskapsløftet i skolen.
- innføring av individrettet pleie- og omsorgsstatistikk (IPLOS).
- innføring av ny arbeids- og velferdsetat (NAV).
- arbeid med planer for psykisk helse, rus og flyktninger.
- kvalitetsreformer innenfor grunnskolen og omsorgstjenesten.
- brukerundersøkelser og kvalitetsmålinger.

Målekart

Fokus-område	Kritisk suksessfaktor	Indikator	Status siste måling	Mål		Måle-skala
				Ønsket	Nedre	
Medarbeidere	M1 Godt arbeidsmiljø	M1.1 Sykefravær i % (prognose 2006) M1.2 Medarbeidertilfredshet	5,4 4,10	4,0 4,20	4,5 4,50	% 1-5
	M2 Medarbeiderne vet hva som forventes av dem	M2.1 Medarbeidere opplevelse av hva som forventes av dem	4,52	4,55	4,40	1-5
	M3 Medarbeidere lærer og utvikler seg ved utfordrende oppgaver	M3.1 Opplevelse av læring og utvikling i jobben	3,98	4,10	3,90	1-5
Økonomi	Ø1 God økonomistyring	Ø1.1 Avvik budsjett i % (2005)	39,9	0,5	0,0	%

Note: Skala i forhold til undersøkelser er høyeste tall best.

Avvik budsjett % for 2005 skyldes merinntekter ressurskrevende brukere.

I 2007 vil det arbeides med å utvikle og finne flere indikatorer på flere områder. For mer informasjon om målemetode henvises det til kommunens gjennomgående målekart side 17.

Mål i planperioden

	Periodemål	Ønsket resultat	Aktiviteter/tiltak
1	Opprettholde et helhetlig, koordinert og tilpasset tjenestetilbud til alle brukergruppene.	<ul style="list-style-type: none"> - Synlig samordning av tiltak. - Tydelig ansvarsfordeling. - Effektiv ressursutnyttelse. - Dokumentert brukermedvirkning. 	<ul style="list-style-type: none"> - Avklare ansvarsfordeling. - Bruke vedtatt, tverrfaglig system. - Bruke og utnytte verktøyet "individuell plan" for brukere som har rett til dette. - Implementere tverrfaglig system for voksne brukergrupper.
2	Ivareta helsefremmende arbeid på tjenestenivåene.	<ul style="list-style-type: none"> - Folkehelsearbeid forankret og implementert på alle nivåer i seksjonen. - Synlige tiltak innenfor tjenesteområdene, som fremmer fysisk aktivitet blant brukerne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Tilrettelegge for variert fysisk utfoldelse. - Sette kosthold tydelig på dagsorden overfor målgruppene. - Delta i gjennomføring av nasjonal konferanse om barn/unge og fysisk aktivitet (2007).
3	Tverrfaglig samarbeid til beste for brukerne.	<ul style="list-style-type: none"> - Rask og god tverrfaglig vurdering av alle aktuelle saker og god utnyttelse av kompetanse og ressurser. - Opplevd godt koordinerte tjenester fra brukernes side. 	<ul style="list-style-type: none"> - Etablere gode rutiner for samarbeid og ansvar ved "overganger" for brukere mellom kommunale og eksterne tjenester.
4	God utnyttelse av brukernes egne ressurser.	Opplevelse av reell medvirkning og mestring fra brukernes side.	Skolering av ansatte.
5	Fornøyde brukere.	God kompetanse blant ansatte til å møte, og kommunisere med brukerne.	Sette brukermedvirkning på dagsorden på virksomhetsledermøter og andre faglige og tverrfaglige møter.

Økonomiske betingelser

<i>Prisjusterte tall for 2007-2010 med 3,5 %</i>					
<i>Tall i tusen kroner</i>	2006	2007	2008	2009	2010
Opprinnelig budsjett 2006	28 350	29 342	29 342	29 342	29 342
<i>Rammekompenserte endringer</i>					
Utarbeidelse av planer; rus flyktning, eldre, NAV		1 700	1 700	1 700	1 700
Overført stilling kommunelege		700	700	700	700
Økte utgifter IT-linjer		500	500	500	500
Reduserte utgifter pensjon (KLP)		-200	-200	-200	-200
<i>Avsatt befolkningsvekst/nye tiltak</i>	3 400	3 938	4 358	12 778	21 198
Netto ramme fellestjenester	31 750	35 980	36 400	44 820	53 240

Fellestjenester er styrket med 1,2 millioner kroner som følge av økte utgifter til linje/dataleie for hele seksjonen, samt at stilling som kommunelege er overført til staben. I tillegg er det lagt inn midler til utarbeidelse av planer innenfor områdene rus, flyktning, eldre og NAV i tråd med statlige satsinger og politiske bestillinger.

For 2007 er 3,9 millioner kroner foreløpig holdt tilbake i seksjonen i forhold til nye utfordringer og tiltak. Det er innenfor områdene skole, sosial- og familie og omsorg midlene i hovedsak skal benyttes særlig med tanke på tiltak som må koordineres på tvers av etater og ressurskrevende brukere.

I 2007 er i tillegg 8,0 millioner kroner omprioritert i seksjonen på grunn av utsatt oppstart av nytt sykehjem. Midlene er lagt inn i rammen til omsorg fra 2008.

Barnehageetaten

Kjerneoppgaver

Kommunens kjerneoppgaver i forhold til barnehager er:

- forvaltnings- og myndighetsutøvelse overfor kommunale og private barnehager i forhold til godkjenning, veiledning og tilsyn.
- eierskap og drift av kommunale barnehager.
- økonomisk likebehandling av kommunale og private barnehager.
- samordnet opptak til kommunale og private barnehager.
- tilrettelagte tiltak og spesialpedagogisk hjelp for barn med spesielle behov.

Organisering

Barnehageetaten er tilsynsmyndighet for 67 godkjente barnehager i kommunen.

- 17 kommunale barnehager.
- 1 virksomhet for tilrettelagte tiltak i kommunale og private barnehager - Jonas.

Etaten er tilsynsmyndighet for alle barnehagene i kommunen hvorav:

- 15 er private familiebarnehager.
- 35 er private barnehager.

Endrede styringssignaler/rammebetingelser

Ny rammeplan fra 1. august 2006:

Rammeplanen skal gi ansatte og foreldre i barnehagen, tilsynsmyndigheter samt eiere og politikere en ramme å tenke ut fra når de skal arbeide med barnehagens innhold.

- Klar, ferdig, gå, Tyngre satsing på de små. En rapport utgitt av barne- og familiedepartementet, som beskriver kjennetegn ved kvalitet i barnehage og reviderte virkemidler i lys av endrede rammebetingelser.
- Sak 69/06: "Status barnehageplasser og videre framdrift." behandlet i kommunestyret 15. juni 2006.
- Kompetanseløft for barnehagene, Rapporter om kompetansekartlegging og erfaringsdeling fra Høgskolen i Vestfold/Barnehagesenteret (Pettersvold, 2006).

Utviklingstrekk

Befolkningsutvikling/tjenestedata

Per 01.01	Historikk/status				Prognose			
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Antall barn 1-2 år	1 642	1 612	1 607	1 611	1 595	1 572	1 553	1 543
Antall barn 3-5 år	2 577	2 574	2 553	2 520	2 497	2 518	2 498	2 472
Sum antall barn 1-5 år	4 219	4 186	4 160	4 131	4 092	4 090	4 051	4 015

Kilde: Kompasmodellen. Handlingsplanprognose 2007 - 2010

Prognosen viser en svak nedgang i barnetallet i begge aldersgrupper, men lavere enn tidligere prognoser. Dette skyldes tilflytting av innvandrere og flyktninger.

Antall plasser, søkere og barn på venteliste

Per telledato	Historikk/status				Prognose pr 31.12.		
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Antall plasser 1-2 år	595	689	675	835	835	835	835
Antall plasser 3-5 år	2 028	2 102	2 094	2 257	2 597	2 597	2 597
Sum antall plasser	2 623	2 792	2 769	3 092	3 432	3 432	3 432
Antall nye søkere 1-2 år	--	510	507	612	700	800	800
Antall nye søkere 3-5 år	--	639	647	680	750	850	850
Sum 1-5 år		1 149	1 154	1 292	1 450	1 650	1 650
Antall på venteliste 1-2 år	223	171	108	181	120	0	0
Antall på venteliste 3-5 år	550	129	41	44	80	0	0
Sum 1- 5 år	773	300	149	225	200	0	0

Note: Antall plasser telles 20.09.2006, antall søknader ble registrert pr. 1.2.2006 og antall på venteliste telles 20.09.2006.

Fredrikstad kommune har som mål å ha full barnehagedekning ved utgangen av 2007. Per 20. september 2006 er det 225 barn på venteliste. Behovet for barnehageplasser er størst i sentrum og på Kråkerøy. Det registreres større omfang av søknader gjennom hele året enn tidligere.

Ved hovedsøknadsfristen 1. februar 2006, var det 172 flere søkere enn i 2005. Søkere under 3 år har størst vekst, mens økning til familiebarnehager er synkende. Forhold som vil påvirke etterspørselen er:

- innføring av lavere foreldrebetaling.
- kontantstøtten opphører, eventuelt reduseres.

Det planlegges omlag 340 nye plasser i 2007, noe som kan vise seg å være i minste laget dersom alle barn søker barnehageplass. Barnehageopptaket 1. februar 2007 vil gi svar på antall søkere, og barnehageetaten følger disse tallene nøye i takt med utbyggingsprogrammet for barnehager.

Barn med nedsatt funksjonsevne og barn som har vedtak etter lov om barnevernstjenester har prioritet ved opptak. Kostra-tallene viser økt antall barn fra begge grupper. Barnehagene holder fokus på en best mulig organisering av tilbudet til barn med spesiell behov. Det satses på å styrke personalets kompetanse for å ivareta barnas utviklings- og aktivitetsmuligheter.

I Fredrikstad er det en lav andel av de minoritetsspråklige barna som går i barnehage og det vil være et satsingsområde å øke denne andel i planperioden. I barnehagen lærer barna det norske språket, leker med andre barn, får kunnskap om norsk kultur og tradisjon, noe som er med på å legge til rette for en god skolestart.

Sammenligninger/nøkkeltall

	Fr. stad 2003	Fr. stad 2004	Fr. stad 2005	Sarpsborg 2005	Drammen 2005	Kr. sand 2005	ASSS 2005
Netto driftsutgifter til barnehagesektoren per innbygger 1-5 år	9 711	8 586	6 889	7 380	10 849	11 275	11 352
Andel barn 1-5 år med barnehageplass i %	62,2	66,6	70,9	72,8	74,1	80,6	75,2
Andel barn fra språklige og kulturelle minoriteter som er i barnehage	30,6	26,7	30,5	48,7	52,6	53	41,8
Korrigert driftsutgifter per time til ordinær barnehagedrift (funksjon 201)	30	31	31	32	28	31	29

Fredrikstad kommune bruker minst per innbygger sammenlignet med de øvrige kommunene og dette har sammenheng med lav dekningsgrad (få plasser). I tillegg har sammensetning av kommunale og ikke-kommunale plasser innvirkning. Andel barn med barnehageplass øker. I inneværende år økte antallet barn fra språklige og kulturelle minoriteter med 70 barn i Fredrikstad kommune og etaten har en utfordring i å øke andelen som er i barnehage. Korrigerte driftsutgifter per time ligger noe over gjennomsnittet for ASSS-kommunene.

Målekart

Fokus-område	Kritisk suksessfaktor	Indikator	Status siste måling	Mål		Måle-skala
				Ønsket	Nedre	
Brukere/kvalitet	B1 Tilpassede tjenester til bruker behov	B1.1 Brukertilfredshet	5,1	5,4	5,0	1-6
	B2 Brukermedvirkning	B 2.1 Lytteevne/bli hørt på	5,0	5,2	4,9	1-6
	B3 Tydelig informasjon	B3.2 Andel enheter med serviceerklæring	94	100	94	%
	B4 Serviceinnstilte medarbeidere	B4.1 Tilgjengelighet B4.2 Antall på venteliste B4.3 Ventetid i ant. uker (ved full barnehagedekning)	5,2 225 ..	5,7 0 4	5,2 100 12	1-6 stk uker
Medarbeidere	M1 Godt arbeidsmiljø	M1.1 Sykefravær i % (prognose 2006) M1.2 Medarbeidertilfredshet	13,1 4,10	10,5 4,30	11,5 4,00	% 1-5
	M2 Medarbeiderne vet hva som forventes av dem	M2.1 Medarbeidere opplevelse av hva som forventes av dem	4,63	4,70	4,50	1-5
	M3 Medarbeidere lærer og utvikler seg ved utfordrende oppgaver	M3.1 Opplevelse av læring og utvikling i jobben	4,26	4,50	4,10	1-5
Økonomi	Ø1 God økonomistyring	Ø1.1 Avvik budsjett i % (2005)	26,0	1,0	0,0	%
	Ø2 Effektiv ressursbruk	Ø2.1 Kostnad per plass pr. time	31	31	33	kr
Samfunn	S10 Bærekraftig miljø	S10.1 Andel enheter med Miljøsertifisering	3	18	10	%
	S11 Identitet og kultur	S11.1 Andel av minoritetsspråklige barn med barnehageplass	32	50	40	%

Note: Avvik budsjett i % 2005 skyldes merinntekter på statlig skjønnstilskudd.

Skala i forhold til undersøkelser er høyeste tall best.

I 2007 vil det arbeides med å utvikle og finne flere indikatorer på flere områder. For mer informasjon om målemetode henvises det til kommunens gjennomgående målekart side 17.

Mål i planperioden

	Periodemål	Ønsket resultat	Aktiviteter/tiltak
1	Barnehage tilbud til alle barn som søker plass. <u>Dagens status:</u> Dekningsgrad ca 74 %	2007: Dekningsgrad 85-90 %	- Etablere 150 plasser i samarbeid med private. - Etablere 190 plasser i kommunale barnehager.
2	Alle barnehagene bruker informasjonskanalene aktivt.	Det er god informasjon og kommunikasjon mellom barnehagene og hjemmene.	- Barnehagene benytter programmet Dexter hvor man kan kobles videre til hjemmesider og annen barnehageinformasjon. - Lage felles avis for de kommunale barnehagene.
3	Barnehager med minoritetsspråklige barn har god kompetanse på området.	Minoritetsspråklige barn får god språkopplæring.	- Opplæring om ulike kulturer og språkstimulering. - Prosjekt minoritetsspråklig - kompetanseheving 2005-2008.
4	Alle barnehager i kommunen drives i tråd med lov og avtaleverk.	Det registreres få avvik ved tilsyn og få meldinger fra pårørende.	- Tilsynsbesøk i alle barnehager hvert annet år. - Oppfølging av avvik - Samarbeid med andre etater.
5	Barn med spesielle behov får et eget tilrettelagt tilbud.	Opprette to avdelinger tilpasset målgruppen.	- Utbygging av nye barnehager. - Gjennom virksomhet Jonas.
6	Alle 5 åringer skal	Alle barnehagene kan vise til planer	Barnehagen i samarbeid med foreldrene

	Periodemål	Ønsket resultat	Aktiviteter/tiltak
	være i stand til å mestre overgangen til skolehverdagen.	for gruppa jfr. Rammeplanen.	lager planer og aktiviteter for 5 åringene som gjenspeiles i barnehagens årsplan.
7	Tilfredsstille alle foreldrenes behov for barnehageplass.	Kartlegge behovet for kvelds- og nattåpne barnehager.	Kartlegge behovet i forbindelse med hovedsøknadene i 2007.

Økonomiske betingelser

Prisjusterte tall for 2007-2010 med 3,5 %.

Tall i tusen kroner	2006	2007	2008	2009	2010
Opprinnelig budsjett 2006	21 721	22 481	22 481	22 481	22 481
<i>Rammekompenserte endringer</i>					
Reversering av tiltak		4 100	4 100	4 100	4 100
Ny plasser/helårs effekt		3 700	3 700	3 700	3 700
Nye prosjekter/forebyggende tiltak		4 000	4 000	4 000	4 000
Innføring av rammeplan/kurs		900	900	900	900
Avsatt til uforutsette utgifter alle barnehager		5 000	5 000	5 000	5 000
Økt skjønnstilskudd nye plasser		-17 700	-17 700	-17 700	-17 700
Reduserte utgifter pensjon (KLP)		-800	-800	-800	-800
Netto ramme Barnehageetaten	21 721	21 681	21 681	21 681	21 681

Kommunen er gjennom barnehagereformen pålagt å opprettholde samlet finansiering av barnehagesektoren på minimum samme nivå som i 2003. Dette innebærer at all ny aktivitet, utbygging og økonomisk likebehandling kan finansieres gjennom økte skjønnstilskudd. Barnehagesatsene prisjusteres i tråd med statsbudsjettet.

Det er foreløpig beregnet at Fredrikstad kommune vil motta 34,0 millioner kroner i skjønnstilskudd for 2007 til kommunale og ikke-kommunale barnehager. Det settes i gang prosjekt for å ivareta det forebyggende arbeidet. Midlene foreslås brukt på følgende områder:

- prosjekter, forebyggende tiltak (4,0 millioner kroner).
- avsatt midler til kapitalutgifter etc. (5,0 millioner kroner).
- Jonas (2,0 millioner kroner).
- kommunalt driftstilskudd til ikke-kommunale barnehager (16,9 millioner kroner).
- dekke opp innsparingstiltak (4,1 millioner kroner).
- kurs til innføring av ny rammeplan i kommunale og private barnehager (1,0 million kroner).
- resterende midler (1,0 million kroner) er brukt til å saldere barnehageetatens rammer.

For 2007 vil det bli en økning med omlag 340 plasser hvorav 190 er i kommunal regi. Det må opprettes 1,37 plasser for hvert nytt barn i barnehage fordi stadig flere ønsker et heldagstilbud. Ved full barnehagedekning må den enkelte barnehage være fleksibel og brukervennlig ved tildeling av plasser over og under 3 år og i forhold til ulike deltidsløsninger.

Behovet for tilrettelagte tiltak og spesialpedagogisk hjelp til førskolebarn er økende. Forebyggende tiltak bør settes i gang. Det avsettes 2,0 millioner kroner til dette formål og dette dekkes opp av merinntekter fra staten.

Økonomisk likebehandling av kommunal- og ikke-kommunale barnehager ble innført 1. mai 2004 og er utvidet til en ordning der ikke-kommunale barnehager skal sikres minimum 85 prosent av hva tilsvarende kommunale barnehager mottar i offentlig støtte. I Fredrikstad er ordningen med stykkprismodell videreført i 2007.

Det er foreløpig gitt signaler om at statstilskudd og skjønnstilskudd vil bli innlemmet i rammetilskudd fra 2009.

Kjerneoppgaver

Kommunens kjernevirksomhet i forhold til grunnskole, voksenopplæring og skolefritidsordning er å gi:

- skoletilbud som oppfyller intensjonene i den til enhver tid gjeldende læreplan.
- skoletilbud som er i tråd med Lov om grunnskolen og videregående opplæring (Opplæringsloven).
- skoletilbud som ivaretar prinsippet om tilpasset opplæring.
- skoletilbud som gir spesialundervisning til de elever som har rett til det etter sakkyndig vurdering.
- skoletilbud som gir grunnskoleopplæring til voksne som har rett til det.
- tilbud til minoritetsspråklige voksne i henhold i tråd med gjeldende lovverk.
- frivillig skolefritidstilbud, til de som ønsker det, i tråd med Opplæringsloven og kommunale vedtekter.

Organisering

Etaten består av 29 grunnskoler, en skole for spesialundervisning, Fredrikstad internasjonale skole (FRIS), samt pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT) og Pedagogisk senter.

Endrede styringssignaler/rammebetingelser

Nye bestemmelser i Opplæringsloven

- § 9a-5: Vedrørende elevrepresentasjon i skolemiljøutvalg

Ny forskrift til Opplæringsloven (fastsatt 23. juni 2006)

- Korrigeringer som følger av innføring av Kunnskapsløftet.
- Nye elementer er de generelle bestemmelser om vurdering og at ansvar for muntlig eksamen overflyttes til kommunalt nivå.

Ny arbeidstidsavtale for undervisningspersonalet (SFS 2213)

- Nytt er at partene sammen skal utarbeide lokale avtaler. De lokale avtalene skal inneholde utviklingsmål for den enkelte skole.

Nye/sentrale bestemmelser gitt av Utdanningsdirektoratet

- Læreplanverket for Kunnskapsløftet er iverksatt fra 1. august 2006. Planen inneholder generell del, prinsipper for opplæringen inkludert læringsplakaten og læreplaner for fag.
- Nasjonale prøver gjeninnføres i 2007.

Kommunale prioriteringer

- "Realfagsprosjektet" - Vedtatt i Oppvekstutvalget 30. august 2006. Prosjektet starter i 2007 og har en varighet på 2 år.

Utviklingstrekk*Elevtallsutvikling – grunnskolen i Fredrikstad*

	Antall elever – historikk GSI-tall per 01.10.				Prognose Befolkningsutvikling pr 01.01.			
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
6-12 år	6 273	6 302	6 382	6 352	6 404	6 372	6 339	6 298
13-15 år	2 647	2 755	2 851	2 840	2 886	2 889	2 886	2 874
Sum	8 920	9 057	9 233	9 192	9 290	9 261	9 225	9 172

Prognose: Kompasmodellen - Handlingsplanprognose 2007-2010

Historikk: Elever som går i grunnskolen i Fredrikstad, inklusiv gjesteelever fra andre kommuner, eksklusiv elever i privatskoler og elever som går på skole utenfor kommunen. Utgifter til spesialundervisning og skyss for elever fra Fredrikstad som går i private skoler/andre kommuner betales av Fredrikstad kommune.

Etter flere år med sterk elevtallsvekst registreres det nå en nedgang i elevtallet i Fredrikstad på 41 elever fra oktober 2005 til oktober 2006. Nedgangen skyldes at antallet elever som gikk ut av 10. trinn er 65 høyere enn antallet nye elever på 1. trinn. Dette innebærer en nettotilflytting på 24 nye elever det siste året.

Språkopplæring for minoritetsspråklige barn i skolen

GSI-tall per 1.10.	Antall elever – historikk				Prognose
	2003	2004	2005	2006	2007
Særskilt norsk	569	616	681	631	650
Morsmålsopplæring	466	585	632	490	500
Antall språk	32	35	39	41	41

Antall elever som får særskilt norsk er redusert med 50 i løpet av det siste skoleåret. Skolene har fattet færre vedtak grunnet mindre kommunale midler til tiltaket. Den relativt store nedgangen vedrørende morsmålsopplæringen har noe av samme årsak. Fredrikstad internasjonale skole har igangsatt ny kartlegging av elevenes språkferdigheter for å få fram et reelt opplæringsbehov. I forslag til statsbudsjett er øremerket statstilskudd til særskilt norsk og morsmålsopplæring innlemmet i rammetilskuddet.

Spesialundervisning

GSI-tall per 1.10.	Antall elever – historikk				Prognose
	2003	2004	2005	2006	2007
Antall elever med 1 – 100 årstimer	19	11	28	25	25
Antall elever med 101 – 360 årstimer	228	270	267	277	275
Antall elever med > 361 årstimer	149	166	118	169	169
Sum antall elever	396	447	413	471	469

Antall elever med vedtak om spesialundervisning har økt. Dette gjelder særlig elever med stort hjelpebehov (vedtak over 270 årstimer) hvor antallet er nesten doblet. Av denne økningen er 21 nye elever på 1. trinn.

Deltakere i opplæringstiltak ved Fredrikstad Internasjonale Skole (FRIS)

Deltakere i "overgangsordningsordningen" GSI – tall per 1.10.	Antall elever – historikk				Prognose
	2003	2004	2005	2006	2007
Norsk med samfunnskunnskap - 800 timers ramme	151	163	103	135	120
Norsk med samfunnskunnskap – 3 000 timers ramme	169	175	200	138	120
Grunnskoleopplæring for voksne med særskilt rett	17	58	68	82	100

Opplæringstilbudet i norsk med samfunnsfag er på bakgrunn av statlige føringer i en omleggingsfase og vil i løpet av planperioden gå over til ny ordning hjemlet i introduksjonsloven. I denne perioden må gammel og ny ordning ses under ett og det er en økning på cirka 50 deltagere.

Deltakere i opplæringstiltak hjemlet i introduksjonsloven GSI-tall per 1.10.	Antall elever – historikk		Prognose
	2005	2006	2007
Antall deltakere registrert i NIR*	0	67	150

* Nasjonalt introduksjonsregister (NIR)

Fra 1. september 2004 ga introduksjonsloven rett og plikt til introduksjonsprogram for nyankomne innvandrere. Fra 1. september 2005 omfattet loven i tillegg rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Denne ordningen vil overta etter den gamle, med en overgangsperiode på 5 år. Dette innebærer at deltakere i overgangsordningen vil avta og deltakere i introduksjonsordningen vil øke. Det er knyttet noe usikkerhet til om asylsøkere kommer inn under ny ordning fra 2007, noe som eventuelt vil gi 100 nye deltakere dersom disse skal få tilbud etter ny ordning.

Sammenligninger/nøkkeltall

Kostra-tall	Fr.stad 2003	Fr.stad 2004	Fr.stad 2005	Sarpsborg 2005	Drammen 2005	Kr.sand 2005	ASSS* 2005
<u>Netto driftsutgifter per innbygger 6-15 år til:</u>							
- grunn- og spesialskoleundervisning	45 827	46 899	47 463	51 284	43 523	51 766	46 918
- skolelokaler og skyss	7 871	8 346	9 085	10 657	13 650	10 905	11 290
- skolefritidsordningen	1 086	999	754	3 989	-377	3 613	1 885
Antall elever per årsverk (lærer og assistent)	12,3	11,7	12,3	10,9	13	12	12,4
Andel elever med spesialundervisning %	4,1	4,5	4,5	4	6,4	5,1	4,8
<u>Korrigerte brutto driftsutgifter per elev til:</u>							
-grunn- og spesialskoleundervisning	49 301	49 971	50 627	54 671	49 495	58 139	..
-skolefritidsordning	20 360	20 832	20 947	20 573	14 617	23 697	19 382

* Aggregerte styringsdata for sammenlignbare storkommuner. (KOSTRA funksjonene 383 Kommunale musikk og kulturskoler og 213 Grunnskoleopplæring for voksne er ikke med i grunnlaget.)

Netto driftsutgifter per elev i Fredrikstad ligger litt over snittet for ASSS-kommunene. Lærertillegg er den viktigste kostnadsdriveren for denne styringsindikatoren og normalt er det samvariasjon mellom netto driftsutgifter og "voksnetthet". Sarpsborg ligger på nivå med de kommunene som bruker mest per elev, og har høyere lærertetthet enn Fredrikstad (lavere antall elever per årsverk).

Målekart

Fokus-område	Kritisk suksessfaktor	Indikator	Status siste måling	Mål		Måle-skala
				Ønsket	Nedre	
Brukere/kvalitet	B1 Tilpassede tjenester til brukerens behov	B1.1 Brukertilfredshet	3,3	3,5	3,3	1-4
		- Elevundersøkelse	3,0	3,2	3,0	1-4
		- Foreldreundersøkelse				
		B1.2 Andel spes.ped. elever*	4,5	4,0	4,5	%
		B1.3 Andel spes.ped timer av alle timer*	20	16	18	%
Medarbeidere	M3 Medarbeidere lærer og utvikler seg ved utfordrende oppgaver	B1.4 Antall elever pr. lærerårsverk	13,5	13,4	13,5	stk
		B1.5 Avgangskarakterer				
		- Norsk	3,3	3,7	3,4	1-6
		- Matematikk	3,0	3,4	3,1	1-6
		- Engelsk	3,7	4,0	3,8	1-6
Økonomi	Ø1 God økonomistyring	M1.1 Sykefravær i % (prognose 2006)	7,6	7,0	7,3	%
		M1.2 Medarbeidertilfredshet	3,80	3,85	3,70	1-5
		M2 Medarbeidene vet hva som forventes av dem	4,44	4,50	4,40	1-5
Økonomi	Ø2 Effektiv ressursbruk	M3.1 Opplevelse av læring og utvikling i jobben	4,04	4,10	3,90	1-5
		Ø1.1 Avvik budsjett i % (2005)	0,2	0,5	0	%
		Ø2.1 Netto driftsutgifter til grunn- og spesialskole per elev	47 463	48 500	48 000	kr

Note: Skala i forhold til undersøkelser er høyeste tall best.

* Siste måling er 2005.

I 2007 vil det arbeides med å utvikle og finne flere indikatorer på flere områder. For mer informasjon om målemetode henvises det til kommunens gjennomgående målekart side 17.

Indikatorene under fokusområde Brukere/kvalitet (B1) er utviklet i ASSS-nettverket. Indikatorene er en sammensetning av såkalte styringsindikatorer (B1.2, B1.3, B1.4, Ø2.1) og kvalitetsindikatorer. (B1.1. og B1.5)

Mål i planperioden

Læringsresultater

	Periodemål	Ønsket resultat	Aktiviteter/tiltak
1	Elevenes læring står i fokus i en inkluderende skole der flest mulig elever har tilhørighet ved sin hjemmeskole.	<ul style="list-style-type: none"> - Elevene har økt motivasjon for læring. - Grunnleggende ferdigheter og resultater fra avgangsprøven ligger på landsgjennomsnittet. 	<ul style="list-style-type: none"> - Analysere resultater av brukerundersøkelser og nasjonale prøver/avgangsprøve. - Gjennomføre tiltak basert på analysearbeidet. - Alle skoler skal gjennomføre "Skolebasert vurdering" innen minst ett område hvert år. - Skolene følger opp egen og overordnet IKT-plan.
2	Fredrikstad kommune gir et godt tilbud til elever med særskilte og sammensatte behov.	Tilbudet til barn/unge som har omfattende behov for individuell tilrettelegging koordineres i et forpliktende samarbeid mellom foresatte, hjelpetjenester, skoler og eksterne tjenesteytere. Opplæringen tilpasses slik at elevene gis økt motivasjon for læring.	<ul style="list-style-type: none"> - Benytte systemer og rutiner for tverrfaglig samarbeid. - Aktivisere atferdsteamet ved PPT. - Egne, forpliktende rutiner for arbeid rettet mot barn/unge med de mest omfattende behovene. - Utvikle alternative opplæringsarenaer både internt på skolene og som eksterne tiltak.
3	Elevene har bedre kunnskaper og ferdigheter i realfagene.	<ul style="list-style-type: none"> - Økt elevmotivasjon for realfag. - Lærerne har bedret kompetanse, spesielt i matematikk og naturfag. 	Gjennomføre "Prosjekt Realfag" i henhold til politisk vedtak.
4	Lærere og elever benytter gode og varierte læremidler og læringsmetoder.	<ul style="list-style-type: none"> - Variert og tilpasset opplæring der man gir rom for ulike læringsstrategier og læringsstiler. - Alle elever har mulighet for varierte arbeidsformer. 	<ul style="list-style-type: none"> - Alle elever skal ha en faglig utviklingsamtale minimum hvert halvår. - Læremidler og IKT-utstyr anskaffes og oppdateres. - Øke metodekompetanse hos lærerne. - Innføre mappevurdering. - Vurdere og eventuelt å gjennomføre organisering med aldersblanding.
5	Fredrikstad kommune har et godt opplæringstilbud til minoritetsspråklige elever.	Bedre resultater ved avgangsprøven for minoritetsspråklige elever.	<ul style="list-style-type: none"> - Gi kompetansehevingstiltak for lærere som arbeider med tospråklige barn. - Vurdere organiseringen av opplæringstilbudet.
6	Voksenopplæringen drives slik at individets rett og muligheter blir satt i fokus.	Helhetlig plan for Voksenopplæring ligger til grunn for voksenopplæringen i Fredrikstad.	<ul style="list-style-type: none"> - Informere om Kompetansereformen og ulike utdanningstilbud. - Voksne gis informasjon om tilbudene gjennom de enkelte aktørene. - Innenfor "Grunnskole for voksne" utvikles fleksible tilbud. - Utvikle kontaktutvalget for voksenopplæring
7	Oppnå bedre integrering av flyktninger og asylsøkere.	<ul style="list-style-type: none"> - Flyktninger og innvandrere får god opplæring i norsk og samfunnskunnskap. - Økt deltakelse i samfunns- og arbeidsliv for målgruppen. 	<ul style="list-style-type: none"> - Samarbeide med andre ansvarlige tjenester om individuelt tilpasset introduksjonsprogram. - Gjennomføre kompetansehevingstiltak.
8	Skolene har fokus på internasjonalt samarbeid.	Skoler i Fredrikstad har kunnskap om/samarbeid med/kommunikasjon med skoler/elever i andre land.	<ul style="list-style-type: none"> - Deltakelse i prosjekter. - Elektronisk kommunikasjon. - Kulturelle aktiviteter. - Utsveksling.

Læringsmiljø

	Periodemål	Ønsket resultat	Aktiviteter/tiltak
1	Nybygg/rehabiliterede bygg er basert på pedagogiske vurderinger av Kunnskapsløftets grunntanke om inkludering og tilpasset opplæring.	Skolene har tilpassede lokaler med mulighet for fleksibel organisering.	Det utarbeides programskisse for alle større rehabiliterings- og utbyggingsprosjekter.
2	Skolene har et godt innemiljø.	Elever og ansatte har fokus på tiltak som bedrer innemiljøet.	Skolemiljøutvalgene drøfter hvilke tiltak og rutiner som bør iverksettes på den enkelte skole.

	Periodemål	Ønsket resultat	Aktiviteter/tiltak
3	Alle skoler har et tilpasset læringsmiljø som fremmer trivsel og læring.	Alle elever skal oppleve mestring og glede i skolehverdagen.	- Variasjon i bruk av læringsarenaer. - Det utarbeides retningslinjer for kontaktlærerfunksjonen. - Utvikle rutiner for et godt psykososialt miljø.
4	Alle skoler arbeider for å fremme etiske holdninger, høflighet og god atferd.	- Redusert forekomst av vold, mobbing, kriminalitet, rus og rasisme. - Elevene har fått økt sosial kompetanse. - Elevenes empatiske evner utvikles.	- Skolene skal medvirke i SLT-modellen (Samordning av lokale rus og kriminalitetsforebyggende tiltak) - Skolene skal ha en plan for hvordan de arbeider med holdningsskapende arbeid. - Verdifulle og effektive metoder spres videre til nye skoler.
5	Den kulturelle og estetiske dimensjonen er en naturlig del av opplæringen.	Elevene skal få gode og varierte kulturopplevelser.	- Benytte kulturorganisasjonen Delta K. - Lokal kulturell skolesekk utvikles og benyttes av skolene.
6	Skolene er en arena for brukermedvirkning.	Skolene har aktive elevråd, foreldreråd, samarbeidsutvalg og skolemiljøutvalg.	- Brukerundersøkelsene legges til grunn for forbedringstiltak. - Inkludere foresatte, slik at de sammen med skolen samvirker om elevens utvikling. - Dele erfaringer fra prosjektet "Minoritetsspråklige foreldre - en ressurs" med andre skoler i kommunen.

Skolefritidsordning

	Periodemål	Ønsket resultat	Aktiviteter/tiltak
1	Skolefritidsordningene legger til rette for lek, kultur- og fritidsaktiviteter med utgangspunkt i barnas alder, interesser og funksjonsnivå.	Elever og foreldre opplever SFO som et godt tilbud utenom skoletid.	- Det legges til rette for et godt samarbeid mellom skole og SFO. - De enkelte skolefritidsordningene arbeider etter egne aktivitetsplaner.

Økonomiske betingelser

	<i>Prisjusterte tall for 2007-2010 med 3,5 %</i>				
<i>Tall i tusen kroner</i>	2006	2007	2008	2009	2010
Opprinnelig budsjett 2006	475 432	492 072	492 072	492 072	492 072
<i>Rammekompenserte endringer</i>					
Styrket vikarbudsjett - politisk vedtak årsrapport	2 300	4 761	4 761	4 761	4 761
Styrket tilrettelagt tilbud skole/SFO		6 500	6 500	6 500	6 500
SFO - reduserte priser		2 700	2 700	2 700	2 700
Reduserte utgifter pensjon (KLP)		-700	-700	-700	-700
Morsmål og særskilt norsk - fra øremerket til rammetilskudd		13 735	13 735	13 735	13 735
Voksenopplæring (studieorganisasjoner)		500	500	500	500
Styrking personell fra 1.8.2007		1 800	1 800	1 800	1 800
Merutgifter lønnsoppgjør, avtaleverk		4 700	4 700	4 700	4 700
Tiltak grupper (enkeltbrukere)		2 500	2 500	2 500	2 500
Netto ramme Skoleetaten	477 732	528 568	528 568	528 568	528 568

Skoleetaten er styrket med 36,5 millioner kroner i 2007, hvorav 13,7 millioner kroner er en vridning i framlagt forslag til statsbudsjettet vedrørende tilskudd til morsmål og særskilt norsk fra øremerket tilskudd til rammetilskudd. Forslag til statsbudsjett medfører en reduksjon på 0,6 millioner kroner i forhold til tidligere beregninger. Vikarbudsjettet er kompensert med helårsvirkningen som følge av politisk vedtak i årsrapporten for 2005. Etaten er styrket med 6,5 millioner kroner for å kunne dekke deler av behov innenfor skole og skolefritidsordningen i forhold til ressurskrevende brukere. Foreldrebetalingen for en SFO-plass er redusert med 100 kroner per måned.

I tillegg til rådmannens forslag til budsjett har Kommunestyret styrket skoleetaten med 11,0 millioner kroner og antyder følgende fordeling:

- Styrking bemanning/nye læremidler 9,0 millioner kroner
- Styrking voksenopplæring 0,5 millioner kroner
- Reduserte SFO-satser 1,5 millioner kroner

Strykningene er innarbeidet i økonomitabellen ovenfor.

1,8 millioner kroner av styrkning til bemanning er lagt inn med virkning fra 1. august 2007. Med helårsvirkning utgjør dette en styrkning på 13,2 millioner kroner fra 2008.

Behov for bemanningsøkning innenfor skolefritidsordningen er kun delvis kompensert i rammene. Ikke kompenserte utfordringer må dekkes innenfor de rammene som er gitt, i form av standardreduksjoner, omprioriteringer og effektiviseringstiltak.

Kjerneoppgaver

Kommunens kjernevirksomhet/kjerneoppgaver innenfor Sosial - og familieetaten er:

- Helsefremmende og forebyggende arbeid overfor befolkningen.
- Helsefremmende og sykdomsforebyggende arbeid i helsestasjon - og skolehelsetjeneste og svangerskapskontroll.
- Initierings- og oppfølgingsansvar i forhold til tverrfaglig samarbeid samt samarbeid med andre/ ikke-kommunale instanser og frivillige lag/foreninger.
- En barneverntjeneste som sikrer at barn og unge får en trygg oppvekst, og som sikrer at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse eller utvikling, får rett hjelp til rett tid.
- Et psykisk helseverntilbud som oppfyller nasjonale og kommunale krav.
- En sosialtjeneste som omfatter råd og veiledning, forebygging av sosiale problemer, økonomisk bistand, hjelpetiltak i forhold til rusmisbruk, bistand med å skaffe bolig, formidle husbankens låneordninger, tilbud til funksjonshemmede, støttekontakt- og avlastningsordninger, og ordninger for flyktninger og innvandrere.

Organisering

Etaten består av følgende syv virksomheter:

- Forebyggende og kurative helsetjenester
- Psykisk helsevern
- Helsevern for barn og unge
- Barneverntjenesten
- Sosiale fellestjenester
- Sosialtjenestens distriktskontor
- ODA (omsorgslønn, dag – og avlastningstilbud til funksjonshemmede)

Styringssignaler/rammebetingelser

- Lov om ny arbeids- og velferdsforvaltning (NAV).
- Rammeavtale mellom Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID) og KS vedrørende NAV.
- Rundskriv IS-1/2006: Nasjonale mål, hovedprioriteringer og tilskudd for 2006.
- Styrings- og informasjonshjulet for helse- og sosialtjenesten i kommunene.

Utviklingstrekk

Sosial- og familieetatens 7 virksomheter representerer hvert sitt tjenesteområde og gir tjenester til store deler av kommunens innbyggere. Felles utviklingstrekk for de fleste tjenesteområdene er at antall brukere øker. Tjenestebehovene blir mer omfattende og flere brukere har behov for sammensatte tjenester. De kommunale tjenestene som er lovfestet blir stadig flere og samtidig øker den enkeltes rettigheter. Utfordringen er å møte dette innenfor økonomiske stramme rammer. Det har ført og må videre føre til at standarden på tjenester må bli redusert.

Kun innenfor økonomisk sosialhjelp har antall brukere gått ned fra 2005 til 2006 og det forventes ytterligere nedgang. Fredrikstad har utviklet seg til å bli et flerkulturelt samfunn, og det er et behov for å utvikle bedre helhetlige og samordnede tjenester til flyktninger og innvandrere.

Økonomiske sosialhjelp

Tjenestedata sosialhjelp	Historikk			
	2002	2003	2004	2005
Antall klienter som har fått økonomisk sosialhjelp	2 747	2 900	2 865	2 666
Gjennomsnittlig antall måneder med økonomisk sosialhjelp	5,5	5,3	5,7	5,7

Se kommentarer under tabell i kapitel "Sammenligninger/nøkkeltall"

Flyktninger

	Historikk			
	2002	2003	2004	2005
Totalt antall bosatte flyktninger	457	651	733	805
Antall sekundærflyktninger	69	106	197	109
Antall bosatte flyktninger via Utlendingsdirektoratet	56	61	43	46
Antall flyktninger som mottar introduksjonsstønning	80	*159	*148	99
Antall flyktninger med full sosialhjelp	..	110	171	145

Note: * Av disse mottar henholdsvis 34 og 17 supplerende sosialhjelp

I 2007 er det planlagt bosetting av 75 flyktninger i samarbeid med Utlendingsdirektoratet (UDI). Omfanget av sekundærflyktninger har hatt en markant nedgang fra september 2005 til september 2006 og det er knyttet usikkerhet til utviklingen videre i planperioden. I de neste årene vil et stort antall flyktninger ha hatt opphold i Norge over 5 år og dette innebærer at det ikke lenger mottas integreringstilskudd for disse (per august 2006 er det 317 flyktninger i denne gruppen). Dette vil innebære overgang til full ordinær sosialhjelp for de som ikke har egen inntekt. Trenden er at færre kommer inn under introduksjonsordningen enn først antatt idet vilkårene for å motta dette er strenge.

Barnevern

Tjenestedata barnevern	Historikk			
	2002	2003	2004	2005
Antall nye meldinger i løpet av året	345	391	481	495
Antall undersøkelser som fører til tiltak	137	84	112	137
Antall barn med tiltak i opprinnelig familie	441	392	394	421
Antall barn med tiltak utenfor opprinnelig familie	187	213	249	242
Andel barn som omfattes av tiltak i forhold til innbyggerer 0-17 år	4,2%	3,9%	4,1%	4,2%

Note: 1) Tallene er fra "fylkesmannsrapporten". Tallene avviker noe fra KOSTRA og er definert og summert annerledes.

Se kommentarer under tabell i kapitel "Sammenligninger/nøkkeltall"

Avlastningstiltak og støttekontakter, samt botilbud, omsorgslønn og ny BPA-ordning

Tjenesteområde avlastning og støttekontakt	Historikk			
	2002	2003	2004	2005
Antall brukere med avlastning pr 31.12	137	133	154	148
Antall avlastningsdøgn pr 31.12	7 628	7 669	8 246	8 436
Antall brukere med støttekontakt pr 31.12	391	354	431	471
Antall timer støttekontakt totalt pr. 31.12*	74 897	73 682	81 900	89 006
Antall innvilgede saker omsorgslønn - barn under 18 år	--	--	58	87
Antall innvilgede saker brukerstyrt personlig assistanse (BPA) <18 år	--	--	--	1

Note: Støttekontakt er beregnet ut i fra antall brukere per 31.12 * antall timer gjennomsnitt per måned. Ikke alle brukere har helårseffekt og det faktiske antall timer er derfor lavere.

Det registreres et økende behov etter avlastnings - og støttekontaktjenester. Et større antall voksne psykisk utviklingshemmede bor fortsatt sammen med foreldre og disse familiene har på grunn av alder og sykdom behov for økt avlastningstjeneste. Ressursmessig er det ikke mulig å imøtekomme alle behov fullt ut og det vil være nødvendig med en standardreduksjon innenfor alle områdene. Behovet for aktivitetstilbud/dagsenterplasser er stort. Det er registrert over 40 potensielle brukere i løpet av de neste tre årene.

Det er en økning i innvilgede saker til omsorgslønn for barn under 18 år. Antall mottakere er økende på grunn av økt bevissthet rundt tjenesten. Samtidig har det også vært en økning av barn i barnebolig.

Ny ordning for brukerstyrt personlig assistanse (BPA) innebærer en utvidelse av målgruppen. Brukerstyrt personlig assistanse kan nå også anvendes for personer som ikke kan ivareta brukerstyringen selv. Det innebærer blant annet at personer med psykisk utviklingshemming og familier med barn med nedsatt funksjonsevne kan få tjenester organisert som brukerstyrt assistanse.

Sammenligninger/nøkkeltall

Barnevern

	Fr.stad 2003	Fr.stad 2004	Fr.stad 2005	Sarpsborg 2005	Drammen 2005	Kr.sand 2005	ASSS 2005
Netto driftsutgifter til barnevernstjenesten per innbygger 0-17 år	5 160	5 679	5 444	4 523	4 554	4 281	4 879
Andel barn med barnevernsvedtak 0-17 år	3,8	4,1	4,2	3,8	4,3	3,1	3,7
Netto driftsutg. pr barn i barnevernstjenesten	98 707	91 509	93 893	88 734	72 869	103 474	101 062
Brutto driftsutgifter per barn med hjelpetiltak i opprinnelig familie	26 602	28 291	33 078	27 833	33 413	31 722	33 628
Brutto driftsutgifter per barn med tiltak utenfor opprinnelig familie	206 995	213 291	194 161	194 622	206 392	163 918	210 755

Fredrikstad kommune har en høyere netto driftsutgift per innbygger 0-17 år til barnevernstjenester enn sammenlignbare kommuner. Dette skyldes en relativ høy andel barn med undersøkelse og tiltak i forhold til aldersgruppen 0 - 17 år, til tross for at kommunen har forholdsvis lik levekårsindeks og andel skilte/separert i forhold til sammenlignbare kommuner. Både Drammen og Kristiansand har større andel mennesker med innvandrerbakgrunn i befolkningen enn Fredrikstad.

Fra 2004 til 2005 er utgiftene per barn til omsorgstiltak utenfor opprinnelig familie i fosterhjem og institusjon redusert. Det satses i større grad på tiltak innenfor opprinnelig familie.

Økonomisk sosialhjelp

	Fr.stad 2003	Fr.stad 2004	Fr.stad 2005	Sarpsborg 2005	Drammen 2005	Kr.sand 2005	ASSS 2005
Netto driftsutg. sosialtjenesten pr innb. 20-66 år	4 325	4 156	3 770	3 158	3 385	3 328	2 871
Netto driftsutgifter økonomisk sosialhjelp per innbygger 20-66 år	2 832	2 675	2 457	2 277	1 990	1 927	1 778
Andel sosialhjelpsmottakere 20-66 år i forhold til innbygger 20-66 år	7,3	6,7	6,2	6,0	5,9	5,9	5,1
Brutto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp per mottaker	44 014	44 948	46 331	45 918	36 099	38 745	38 888
Gjennomsnittlig utbetaling per stønadsmåned per mottaker	7 873	8 220	8 518	8 245	7 577	7 283	7 125

Netto driftsutgifter per innbygger er redusert de siste årene og antall klienter som har mottatt sosialhjelp er redusert med 234 personer fra 2003 til 2005. Rapportering i 2006 viser også en nedgang i antall klienter og man ser klart resultater av den satsingen som gjøres i sosialtjenesten. Imidlertid er utgiftene til økonomisk sosialhjelp i Fredrikstad fortsatt blant de høyeste i gruppen "sammenlignbare kommuner".

Målekart

Fokus-område	Kritisk suksessfaktor	Indikator	Status siste måling	Mål		Måle-skala
				Ønsket	Nedre	
Medarbeidere	M1 Godt arbeidsmiljø	M1.1 Sykefravær i % (prognose 2006)	10,4	8,5	9,5	%
		M1.2 Medarbeidertilfredshet	3,80	3,85	3,80	1-5
	M2 Medarbeiderne vet hva som forventes av dem	M2.1 Medarbeidere opplevelse av hva som forventes av dem	4,29	4,30	4,25	1-5
	M3 Medarbeidere lærer og utvikler seg ved utfordrende oppgaver	M3.1 Opplevelse av læring og utvikling i jobben	4,06	4,10	4,06	1-5
Økonomi	Ø1 God økonomistyring	Ø1.1 Avvik budsjett i % (2005)	-0,9	0,0	0,0	%

Note: Skala i forhold til undersøkelser er høyeste tall best.

I 2007 vil det arbeides med å utvikle og finne flere indikatorer på flere områder. For mer informasjon om målemetode henvises det til kommunens gjennomgående målekart side 17.

Mål i planperioden

	Periodemål	Ønsket resultat	Aktiviteter/tiltak
1	Brukere med sammensatte behov mottar helhetlige tjenester.	<ul style="list-style-type: none"> - Effektiv ressursutnyttelse. - Tydelig ansvarsfordeling. - Samordning av tiltak. - Kontroll over ressursbruk. - Myndiggjorte brukere. - Kjennskap til hverandres tjenesteområder. 	<ul style="list-style-type: none"> - Implementere og bruke system for tverrfaglig samarbeid. - Drøfte i familierådene. - Utarbeide samarbeidsavtaler. - Gjennomføre dialogkonferanser.
2	Arbeidet med etablering av lokalt arbeids- og velferdskontor, i samarbeid med A - etat og trygdeetat/ny statlig etat er gjennomført.	<ul style="list-style-type: none"> - Planlegging fullført i 2007. - Etablering i løpet av 2008. - "En dør inn" for brukere med behov for samordnede tjenester. 	<ul style="list-style-type: none"> - Avklare kommunalt tjenestetilbud i NAV - kontor, hensiktsmessig organisering og ledelsesstruktur, antall NAV-kontor og hensiktsmessige lokaler. - Kompetanse og kulturbygging på tvers av stat og kommune. - Utarbeide samarbeidsavtale med den nye statlige etaten.
3	Barneverntjenesten ivaretar alle henvendelser i tråd med lovens bestemmelser. Brukere og samarbeidspartnere opplever en kompetent, åpen og tilgjengelig barneverntjeneste.	<ul style="list-style-type: none"> - Barn og unge får nødvendig omsorg. - Tilfredsstillende tilbakemeldinger fra brukere, samarbeidspartnere og tilsynsmyndighet. - Mangler i revisjonsrapport / kontrollutvalg er rettet opp. 	<ul style="list-style-type: none"> - Organisere ansvar og oppgavefordeling gjennom bruk av implementerte rutiner og samhandlingsformer. - Forebyggende arbeid.
4	God utvikling i psykisk helse for barn, unge og voksne. Mennesker med psykiske lidelser gis et hensiktsmessig tjenestetilbud.	<ul style="list-style-type: none"> - Gi omsorg på lavest mulig tjenestenivå (LEON). - Gi gode kommunale tjenester i nært samarbeid med spesialisthelsetjenesten. 	<ul style="list-style-type: none"> - Iverksette tiltak i tråd med psykiatriplan. - Videreutvikle miljøarbeidertjeneste. - Videreføre samarbeidsprosjekt med DPS (distrikt psykiatrisk sykepleier). - Etablere brukerforum.
5	Flere brukere uavhengige av sosialhjelp.	<p><u>Reduksjon antall sosialhjelpsmottakere:</u> Prognose 2006: 2 453 Mål 2007: 2 300</p>	<p>Videreføre tiltak som:</p> <ul style="list-style-type: none"> - "frontkontor" for målgruppen 18 – 24 år - "riktig" husleie - alternativ til sosial hjelp (ATS) - "ung-stasjon" - lavterskel arbeidstiltak for langtidsklienter. <p>Vurdere å innføre nye veiledende satser for økonomisk sosialhjelp i tråd med statens satser.</p>
6	Barn, ungdom og deres familier får tidligst mulig hjelp for å forebygge psykososiale problemer.	<ul style="list-style-type: none"> - Økt tilgjengelighet til foreldreveiledning og gruppetiltak. - Foreldre og barn/unge opplever reell medvirkning i spørsmål som angår dem. 	<ul style="list-style-type: none"> - Videreutvikle familiesenterkonseptet. - Inngå konkrete samarbeidsavtaler med spesialisthelsetjenesten. - Etablere ungdomsråd knyttet til Familiesenterordningen. - Etablere tiltak rettet mot barn og ungdom som er berørt av foreldrenes samlivskonflikter/brudd. - Kompetanseheving for de ansatte og utvikling av gruppetilbud.

	Periodemål	Ønsket resultat	Aktiviteter/tiltak
7	Rusmisbrukere har et kvalitativt godt tilpasset tjenestetilbud.	<ul style="list-style-type: none"> - Et tilbud som kan fange opp alle med behov for behandling - Mer individuell tilpassede omsorgs-, rehabiliterings- og behandlingstilbud til brukerne. - Færre personer utvikler rusproblemer. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kompetanseutvikling. - Videreutvikle miljøarbeidertjenesten for oppfølging i bolig. - Fortsette samarbeid med NAV-arbeid om arbeidstiltak for LAR - brukere (legemiddelassistert rehabilitering). - Økt samarbeid med frivillige organisasjoner. - Gi brukere av LAR og ettervernet et rehabiliteringstilbud. - Initiere samarbeid med spesialisthelsetjenesten.
8	Brukere med behov for tilpasset bolig er sikret et godt botilbud.	<ul style="list-style-type: none"> - Minimal bruk av eksterne botilbud - Egen bolig som base for et godt liv 	<ul style="list-style-type: none"> - Følge opp boligsosial handlingsplan. - Etablere flere hensiktsmessige boliger for brukere både med behov for akutt og permanent bolig. - Kostnadseffektivisere og kvalitetssikre arbeidet med leie/kjøp av bolig. - Videreføre samarbeidet med Blå Kors om llaveien bosenter. - Videreutvikle miljøarbeidertjenesten.
9	De lovpålagte helsetjenester er forsvarlige.	<p>Tjenestene skal være:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Virkningsfulle - Trygge - Samordnet - Preget av kontinuitet - Brukerne skal være involvert og ha innflytelse - Ressursene utnyttes på en god og rettferdig måte. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ha fokus på brukermedvirkning. - Utvikle samarbeidsrutiner mellom 1. og 2. linjetjenesten. - Videreutvikle koordinerende enhet for rehabilitering.
10	Flyktninger og innvandrere er integrert i Fredrikstad - samfunnet.	<ul style="list-style-type: none"> - Et samordnet tjenestetilbud. - Redusert bistandsbehov i gruppen flyktninger + 5 år. - Flere er selvhjulpne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Utarbeide helhetlig plan i arbeidet med fremmedkulturelle. - Individuelt tilpasset Introduksjonsprogram i samarbeid med andre ansvarlige tjenester. - Tilby boveiledning. - Videreutvikle samarbeidet med NAV-arbeid for å få flest mulig over i inntektsbringende arbeid. - Vurdere økning i kommunale tiltaksplasser for målgruppen.
11	Funksjonshemmede og psykisk utviklingshemmede har et hensiktsmessig og helhetlig tilbud.	<ul style="list-style-type: none"> - Redusert bruk av private avlastningsinstitusjoner. - Endret struktur på kommunale dagtilbud. - Tilpasset dagtilbud til eldre i brukerguppen. 	<ul style="list-style-type: none"> - Samordne avlastningstilbudet gjennom bygging/etablering av ny kommunal avlastningsenhet. - Utrede brukernes behov og fungering ved dagsentrene. - Utrede behov for tilrettelagte tilbud til eldre funksjonshemmede.

Økonomiske betingelser

	Prisjusterte tall for 2007-2010 med 3,5 %				
Tall i tusen kroner	2006	2007	2008	2009	2010
Opprinnelig budsjett 2006	347 281	359 436	359 436	359 436	359 436
<i>Rammekompenserte endringer</i>					
Norsk pasientskadeerstatning (overført fra fellespost)	300	311	311	311	311
Kompensert mindreinntekter ressurskrevende brukere		400	400	400	400
Tiltaksteam FRIS - 2 stillinger		1 000	1 000	1 000	1 000
Tiltak barn og unge		500	500	500	500
Reduserte utgifter pensjon (KLP)		-1 300	-1 300	-1 300	-1 300
Styrking nye brukere ODA		8 100	8 100	8 100	8 100
Utekontakten		400	400	400	400
Justering sosialhjelpssatser		2 000	2 000	2 000	2 000
Kirkens bymisjon		200	200	200	200
VTA-plasser FASVO/Mineberget		300	300	300	300
<i>Ikke-kompenserte endringer</i>					
Merkostnad pasientskadeerstatning, tiltak m.m.		450	450	450	450
Tiltak ikke gjennomførbart		450	450	450	450
Barnebolig		1 700	1 700	1 700	1 700
Reduksjon i integreringstilskudd		9 400	16 400	20 400	24 400
Færre brukere introduksjonsordning - mindreutgift		-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
<i>Effektiviserings- og innsparingstiltak:</i>					
Tiltak for å holde ramme *		-10 500	-17 500	-21 500	-25 500
Netto ramme Sosial- og familieetaten	357 581	371 347	371 347	371 347	371 347

Sosial- og familieetaten er netto styrket med 11,9 millioner kroner i 2007. Det er kompensert med 1,0 million kroner for å videreføre tiltaksteamet for flyktninger. Det er videre satt av 0,5 millioner kroner til tiltak for barn og unge.

Virksomhet ODA (dag, arbeid, avlastning) ble i 2006 gitt en ekstrabevilgning på 10,0 millioner kroner. Det har ikke vært mulig å kompensere dette fullt ut i rammene til seksjonen og etaten.

Sosial- og familieetaten må gjennomføre effektiviserings- og innsparingstiltak på 10,5 millioner kroner i 2007 og økende i planperioden. I tillegg forutsettes det at aktiviteten i barnevernet tilpasses med 8,5 millioner kroner.

Det legges opp til standardreduksjoner innenfor flere områder da tjenester til nye brukere og økt tjenesteomfang for enkeltbrukere må ivaretas innenfor tildelt budsjett. Dette er beregnet til omlag 16 millioner kroner. Videre i planperioden er det knyttet stor usikkerhet til nivået på integreringstilskuddet. Budsjettet er stramt og det er kun lagt inn en økning for de brukerne som man kjenner til i dag.

I tillegg til rådmannens forslag til styrkinger har Kommunestyret økt etatens rammer med 8,5 millioner kroner og antydte følgende fordeling:

- ODA (dag, arbeid, avlastning) 5,6 millioner kroner
- Sosialhjelpssatsene justeres 2,0 millioner kroner
- Kirkens bymisjon 0,2 millioner kroner
- VTA-plasser FASVO/Mineberget 0,3 millioner kroner
- Utekontakten 0,4 millioner kroner

Dette er innarbeidet i tabellen ovenfor.

Opptappingsplan for psykisk helsearbeid

Det er budsjettert med et tilskudd på 43,4 millioner kroner, en økning på 6,3 millioner kroner sett i forhold til 2006 og en ytterligere økning på 5,8 millioner kroner i 2008. Fylkesmannen signaliserer en tilsvarende økning i 2008. Det vil foreligge en revidert opptappingsplan for psykisk helsearbeid i løpet av inneværende år og det henvises til denne.

Effektiviserings- og innsparingstiltak

Nr	Tiltak	Kr Tall i tusen	Endringer i årsverk	Kommentarer – konsekvenser
1	Mål: Flere klienter selvhjulpne - reduksjon i sosialhjelp - færre klienter i aldergruppen 18- 24 år - redusere husleieutgiftene 8 prosent - færre langtidsklienter	-10 500		Dette tilsvarer en reduksjon i utbetalt sosialhjelp på 6,6 prosent. Dette er et positiv tiltak både for brukerne som blir selvhjulpne og for Fredrikstad kommune.
	SUM	-10 500		

Kjerneoppgaver

Kommunens kjernevirksomhet/kjerneoppgaver innenfor omsorgsetaten er:

- hjemmesykepleie, praktisk bistand og trygghetsalarmer
- institusjonstjenester
- boveiledningstjenester
- omsorgslønn
- brukerstyrt personlig assistanse
- dagtilbud til eldre og funksjonshemmede
- avlastningstjenester
- kjøkkentjenester

Organisering

Omsorgsetaten omfatter følgende 20 virksomheter:

- 6 virksomheter for hjemmetjenester (åpen omsorg).
- 2 virksomheter med integrerte tjenester - åpen omsorg og sykehjem.
- 4 virksomheter for boveiledning.
- 7 sykehjem (totalt 9 inkludert de to ovenfor som ikke er egne virksomheter).
- 1 kjøkkentjeneste.

Endrede styringssignaler/rammebetingelser

- stortingsmelding 25 (2005-2006) Mestring, muligheter og mening.
- nasjonal helseplan 2007-10.
- forskrift om innføring av IPLOS (individrettet pleie- og omsorgsstatistikk) 1. januar 2006.
- forskrift om smittevern fastsatt 17. juni 2005, ikrafttredelse 1. juli 2005.
- presisering til Rundskriv I-20/2000 BPA (brukerstyrt personlig assistanse).
- presisering til Ny toppfinansieringsordning for særlig ressurskrevende brukere (fra 2004).
- fra stykkevis til helt – en sammenhengende helsetjeneste, NOU 2005:3 (Wisløff-utvalget.)
- helhet og plan i sosial- og helsetjenestene – samordning og samhandling i kommunale sosial- og helsetjenester, NOU 2004:18 (Bernt-utvalget).

Utviklingstrekk

Per 01.01	Statistikk				Prognose			
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Over 67år	10 237	10 233	10 326	10 333	10 360	10 395	10 311	10 354
Over 80 år	3 354	3 384	3 473	3 466	3 510	3 471	3 492	3 493
Over 90 år	436	449	477	484	491	504	507	503

Befolkningsprognosene viser at behovet for tjenester øker gjennom hele planperioden spesielt de eldste gruppene. I gruppen over 90 år er behovet for tjenester størst og 75 prosent vil ha behov for en institusjonsplass. I tillegg er tendensen;

- flere brukere med dobbeltdiagnose - demens/psykiatri gir utfordringer både innenfor hjemmetjenesten og i institusjon.
- flere ressurskrevende brukere med behov for tverrfaglig innsats, som bo- og tjenestetilbud.
- mer omfattende behandlingstilbud til brukere i institusjon og hjemmetjeneste.
- behov for økt kompetanse innenfor de tre hovedområdene; hjemmetjeneste, boveiledningstjeneste og institusjon (inkl. legetjeneste i sykehjem).
- større fokus på lindrende behandling og omsorg ved livets slutt.
- flere fremmedkulturelle brukere med behov for kommunale tjenester med blant annet språkutfordringer.
- flere eldre utviklingshemmede i behov av bo- og dagtilbud.
- en sterk statlig fokusering på ordningene for omsorgslønn og brukerstyrt personlig assistanse.
- forventninger i forhold til deltakelse i tverrsektoriell innsats rundt folkehelsearbeid.
- udekket behov for rehabilitering ved 4 av kommunens sykehjem.

Antall institusjonsplasser og dekningsgraden for befolkningen over 80 år for Fredrikstad

Boform	Status per 01.09.2006		HP og årsbudsjett 2007		Handlingsplan 2008 (01.03)	
	Antall plasser	Dekningsgrad 80 år+	Antall plasser	Dekningsgrad 80 år+	Antall plasser	Dekningsgrad 80 år+
Institusjonsplasser 1)	538	15,5	538	15,3	583	16,8
Omsorgsboliger	253	7,3	253	7,2	253	7,3
Omsorgsbolig med døgnbemanning	12	0,35	12	0,34	12	0,35
- langtid	12	0,35	12	0,34	12	0,35
- demens						
Sum	815	23,5	815	23,2	860	24,8

1) Endringer i inst.pl.2005-08; 63 nye plasser (Gressvik), reduksjon av 18 midlertidige dobbeltrom

Dekningsgradene er utregnet etter gjeldende befolkningsprognose for de aktuelle årene (2006/2007/2008) og inkluderer alle boliger, også ubemannede.

Beregninger og erfaringstall fra landet for øvrig tilsier at Fredrikstad vil ha en underdekning av institusjonsplasser i årene som kommer. Med underdekning menes her at antall plasser er for lavt til å få til en sirkulasjon i plassene for å unngå kø. Resultatet er større press på både institusjons- og hjemmetjenester. Antall brukere som må få alternativt tilbud til institusjonsplass vil øke. Andelen beboere i dobbeltrom er en stor belastning for brukere og pårørende og en daglig utfordring for sykehjemmene.

Åpen omsorg og boveiledning

Bruker og kostnader	2002	2003	2004	2005
Antall brukere av hjemmetjenesten (ikke boveil.)	2 470	2 460	2 448	2 348
Antall brukere av boveiledningstjenesten (PU)	176	185	198	206
Antall brukere med mer enn 35 t/uke bistand	92	96	103	100
Antall mottakere av omsorgslønn (1)	73	86	86	41
Antall brukere med personlig assistent	17	17	20	23

(1) Omsorgslønn under 18 år (87 personer) er overført ODA, Sosial- og familieetaten

Omlag 20 prosent av Omsorgsetatens økonomiske ramme går med til å gi et tilbud til 4 prosent av brukerne. Dette har sammenheng med statlige reformer og økt rettighetslovgivning.

Antall brukere av hjemmetjenester eksklusiv boveiledningstjenester er redusert noe de siste fire årene. Årsaken til dette er i første rekke endringer i hjemmehjelpstjenesten der færre får kun praktisk bistand. Antallet som kun får hjemmesykepleie øker og dette betyr at brukerne har klart større hjelpebehov enn tidligere.

Tjenestetilbudet til et økende antall eldre utviklingshemmede og demensproblematikken i denne gruppen er under vurdering, og alternativer kan for eksempel være egne boliger, sykehjemsplass og/eller egne dagtilbud. Det er fortsatt et udekket behov for tilrettelagte boliger for utviklingshemmede. Trollhättaveien (10 boliger) ble tatt i bruk i 2006, men dette er ikke tilstrekkelig til å møte forventet behov i planperioden.

Den store nedgangen fra 2004 til 2005 i antall mottakere av omsorgslønn skyldes at de under 18 år er overført til Sosial- og familie etaten.

Sammenligninger/nøkkeltall

Kostratall	Fr.stad 2003	Fr.stad 2004	Fr.stad 2005	Sarpsborg 2005	Drammen 2005	Kr.sand 2005	ASSS 2005
Netto driftsutgifter til pleie og omsorg per innbygger over 80 år.	184 276	187 762	181 486	203 076	194 093	209 040	208 952
Andel innb. over 80 år med omsorgstjeneste i %	50,1	49,6	47,9	52,2	45,7	48,6	48,3
Institusjonsdekning per innbygger over 80 år	16,7	15,3	15,4	14,6	17,3	18,7	19,5
Korrigerte brutto driftsutgifter per bruker av pleie- og omsorgstjenesten totalt	208 087	232 452	236 457	233 458	242 260	216 166	242 168
Korrigerte brutto driftsutgifter per bruker av hjemmetjenesten	124 817	139 345	142 707	144 176	126 264	114 127	142 250
Korrigerte brutto driftsutgifter per bruker av institusjonstjenesten	597 512	602 262	589 245	624 849	610 100	612 894	625 809
Netto driftsutgifter per institusjonsplass	..	503 351	512 625	530 757	582 443	505 263	..

NOTE: Grunnlagsmaterialet er off. KOSTRA- tall for 2005. I tallene for Sarpsborg, Korrigerte brutto driftsutgifter per bruker av hjemmetjenesten er ureviderte tall brukt, da det er feil i de reviderte tallene.

Fredrikstad kommune har de laveste netto driftsutgiftene til pleie- og omsorgstjenesten av sammenligningskommunene når man ser hele området under ett. Kommunen har en høy andel eldre i befolkningen og en høy andel uførepensjonister og psykisk utviklingshemmede. Strukturen på omsorgstjenesten med institusjons- og omsorgsboligdekning og bruk av hjemmetjenesten er avgjørende for det totale utgiftsnivået.

Målekart

Fokus-område	Kritisk suksessfaktor	Indikator	Status siste måling	Mål		Måle-skala	
				Ønsket	Nedre		
Brukere/ kvalitet	B1 Tilpassede tjenester til bruker behov	B1.1 Brukertilfredshet	3,7	3,7	3,6	1-4	
		- Åpen omsorg	3,7	4,0	3,6	1-4	
	B2 Brukermedvirkning	B 2.1 Lytteevne/bli hørt på	3,8	3,8	3,6	1-4	
		- Åpen omsorg	3,4	3,7	3,4	1-4	
	B3 Tydelig informasjon	B3.1 Informasjon	- Åpen omsorg	3,6	3,7	3,4	1-4
			- Institusjon	3,5	4,0	3,5	1-4
		B3.2 Andel enheter m/serviceerklæring		100	100	100	%
B4 Serviceinnstilte medarbeidere	B4.1 Tilgjengelighet	- Åpen omsorg	3,1	3,4	3,3	1-4	
		- Institusjon	3,4	4,0	3,5	1-4	
Medarbeidere	M1 Godt arbeidsmiljø	M1.1 Sykefravær i % (prognose 2006)	12,1	10,8	11,8	%	
		M1.2 Medarbeidertilfredshet	3,90	3,95	3,82	1-5	
	M2 Medarbeiderne vet hva som forventes av dem	M2.1 Medarbeidere opplevelse av hva som forventes av dem	4,64	4,70	4,40	1-5	
Økonomi	M3 Medarbeidere lærer og utvikler seg ved utfordrende oppgaver	M3.1 Opplevelse av læring og utvikling i jobben	3,83	3,90	3,75	1-5	
	Ø1 God økonomistyring	Ø1.1 Avvik budsjett i % (2005)	2,6	0,5	0,0	%	
Økonomi	Ø2 Effektiv ressursbruk	Ø2.1 Netto driftsutgifter til pleie og omsorg per innbygger 80 år og over	181 486	198 504	208 952	Kr	
		Ø2.2 Korrigerte brutto driftsutgifter per bruker av hjemmetjenesten pr år	142 707	135 138	142 250	Kr	
		Ø2.3 Korrigerte brutto driftsutgifter per bruker av institusjonstjenesten pr år	589 245	594 519	625 809	Kr	

Note: Skala i forhold til undersøkelser er høyeste tall best.

I 2007 vil det arbeides med å utvikle og finne flere indikatorer på flere områder. For mer informasjon om målemetode henvises det til kommunens gjennomgående målekart side 17.

Mål i planperioden

Tjenesteområdet

	Periodemål	Ønsket resultat	Aktiviteter/tiltak
1	Tilbudet til brukerne holder god faglig standard.	<p><i>Handlingsplanperioden:</i> Alvorlig syke og døende har tilbud om et tilrettelagt tilbud hjemme eller i sykehjem.</p> <p>Personer med demens har tilbud om et tilrettelagt tilbud hjemme eller i sykehjem.</p>	<p><i>Handlingsplanperioden:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Prosjekt Lindrende behandling og omsorg ved livets slutt videreføres (samarbeid med HiØ). Det utarbeides egen plan for området. - Vurderer en egen behandlingssenhet. - Interreg-prosjektet videreføres i tråd med prosjektplan. I etterkant utarbeides det plan for demensomsorgen (skal også inkludere utviklingshemmede med demens). - Cicignon bosenter (10 pl.) utredes som botilbud for demente. - Demensteam og ambulerende dagtilbud for hjemmeboende demente utredes. Bruken av dagavdeling for demente på Glemmen utvides til å omfatte hele kommunen. - Vurderer avdeling for ressurskrevende demente. - Vurderer bruken av/ behovet for flere demensplasser i institusjon.
2	Utviklings-/ funksjons-hemmede får et individuelt og helhetlig tjenestetilbud.	Flere utviklingshemmede får et tilrettelagt bo- og dagtilbud i kommunen.	<ul style="list-style-type: none"> - Det implementeres nye rutiner for tildeling og bruk av dagtilbudene i samarbeid med botilbudet. - Utbyggingsbehov (bolig) kartlegges og innarbeides i planperioden.
3	<p>Fredrikstad kommune har boliger og institusjonsplasser med heldøgns omsorg og pleie, i tråd med vedtatte planer.</p> <p>Sykehjemmenes bygningsmessige standard er tilfredsstillende.</p>	<p><i>Handlingsplanperioden:</i> Brukere med behov for institusjonsplass kan tilbys dette.</p> <p>Brukere som er i behov av det kan tilbys omsorgsbolig.</p> <p>Alle sykehjemmene er rehabilitert iht. plan.</p>	<p><i>Handlingsplanperioden:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Tar i bruk 63 nye sykehjemsplasser (Gressvik) - ses i sammenheng med nødvendig rehabilitering (se nedenfor). - 18 midlertidige plasser i dobbeltrom avvikles. - Vurderer endringer i målgrupper/ bemanning. - Glemmengata 6 (15 bol.) vurderes brukt til unge funksjonshemmede. - Onsøyheimen, Borge, Solliheimen og Emil Mørchs Minne har fått utført nødvendige utbedringer.
4	Kvalitetsutvikling foregår på alle nivåer.	Fagutviklingsteamet – et samarbeid mellom HiØ og kommunen – er pådriver for gjensidig utviklingsarbeid.	<p>Samarbeidet med Høgskolen i Østfold (HiØ) om undervisnings- sykehjem/ studentposter videreføres og utvikles.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kompetansehevede tiltak i samarbeid med HiØ; - faglig nettverk. - fagutvikling og forskning.

Økonomiske betingelser

Prisjusterte tall for 2007-2010 med 3,5 %

Tall i tusen kroner	2006	2007	2008	2009	2010
Opprinnelig budsjett 2006	594 650	615 463	615 463	615 463	615 463
<i>Rammekompenserte endringer</i>					
Drift av nytt sykehjem		537	32 013	32 013	32 013
Politisk justering årsrapp. - Vikar	1 500	3 105	3 105	3 105	3 105
Politisk justering årsrapp. - Praktisk bistand	400	828	828	828	828
Politisk justering årsrapp. - Dagtilbud eldre	500	1 035	1 035	1 035	1 035
Komp. mindreinntekter ress.krevende brukere		1 600	1 600	1 600	1 600
Vedtak nye brukere		5 200	5 200	5 200	5 200
Trollhattaveien, nye brukere BPA		8 300	8 300	8 300	8 300
Reduserte utgifter pensjon (KLP)		-4 400	-4 400	-4 400	-4 400
Lønn utover prisvekst		4 000	4 000	4 000	4 000
Økt årsverksramme pga. omsorgslønn, BPA, Kjøp av tjenester		6 600	6 600	6 600	6 600
Dagtilbud eldre		1 300	1 300	1 300	1 300
Stilling vedrørende IPLOS		500	500	500	500
Leasing		400	400	400	400
Reduksjon av inntekter egenbetaling		500	500	500	500
Styrkning aktivitør og dagsenter		2 000	2 000	2 000	2 000
Netto ramme Omsorgsetaten	597 050	646 968	678 444	678 444	678 444

Omsorgsetaten har en netto budsjetttramme på 646,9 millioner kroner i 2007. Etaten er styrket med 7,0 millioner kroner som en videreføring av vedtak gjort i inneværende år. 6,0 millioner kroner i forhold til nye brukere og 5 millioner kroner for å opprettholde pleiefaktoren.

I budsjettet er det ikke satt av midler til inndekking av underskudd 8,4 millioner kroner.

Kommunestyret har styrket etaten med 15,3 millioner kroner i tillegg til rådmannens forslag og antyder følgende fordeling:

- Vikarbudsjett 3,0 millioner kroner
- Boveiledning 2,0 millioner kroner
- Dagsentra 3,7 millioner kroner
- Økt bemanning 5,6 millioner kroner
- Overdekningsmodell 1,0 millioner kroner

Styrkningene er innarbeidet i tabellen ovenfor.

Kjerneoppgaver

Den administrative kjernevirksomheten omfatter en rekke funksjoner som er nødvendige for at tjenesteytingen og organisasjonen skal fungere:

- lønn og personaladministrasjon, kommunearkiv, HMS og bedriftshelsetjeneste
- drift av IT-systemer/base.
- yte frontservice til brukere, innbyggere, næringsliv og tilreisende.
- eksterne og interne felles informasjonstiltak for hele kommunen, samt veiledning og produksjonsbistand
- kommuneovergripende innkjøpsavtaler
- innfordring av skatt og kommunale krav
- regnskap, finansforvaltning, budsjett og økonomistyring
- utredning og planarbeid, utarbeidelse av beslutningsgrunnlag for politisk nivå
- rapportering til politikere og rådmann lokalt og til sentrale myndigheter
- støtte til ledere og ansatte (rådgivning)
- pådrivere i forhold til kommuneovergripende utviklingsprosjekter
- administrasjon og sekretariat for politisk ledelse

Organisering

Sentraladministrasjonen består av to seksjoner, Organisasjonsseksjonen og Seksjon for økonomi og kommunikasjon. I tillegg ligger det budsjett til Politisk ledelse, kommuneledelsen og ombud innenfor budsjettammen til Sentraladministrasjonen.

Endrede styringssignaler/rammebetingelser

Flere statlige reformer og endringer medfører endringer for Fredrikstad kommune fra 2007:

- *Ny arbeidsmiljølov i 2006.* I den reviderte arbeidsmiljøloven settes trygge tilsetningsforhold som et av lovens bærende hensyn, og speiler således reglene om stillingsvern. Videre innskrenkes retten til bruk av midlertidige ansettelser, da hovedregelen skal være fast ansettelse. Tilgangen til bruk av overtid innskrenkes også. Det påpekes at overtidbestemmelser i den forrige arbeidsmiljøloven ikke er i tråd med intensjonene i IA-avtalen og ønsket om at folk skal stå lengre i jobben.
- *Innføring av kunnskapsløftet - ny lærlingordning.* Etter 2007 blir omsorgsutdanningen og hjelpepleierutdanningen erstattet av det nye helsearbeiderfaget. Dette innebærer at de elevene som ble utdannet til hjelpepleiere nå må utdannes igjennom lærlingordningen. Søkertallet vil derfor øke betydelig når helsefagarbeideren skal søke lærlingplasser.
- *Videreføring av avtalen om Inkluderende arbeidsliv og endret sykelønnsordning.* Partene i avtalen om inkluderende arbeidsliv har sagt seg enige i at det er nødvendig med større grad av forpliktende målsetninger i den enkelte virksomhet. Det sies at det er behov for forsterket fokus på å øke avgangsalderen og rekrutteringen av personer med redusert funksjonsevne. I tillegg har det ikke reduksjonen i sykefraværet på 20 prosent blitt nådd. Regjeringen Stoltenberg ønsker derfor å endre sykelønnsordningen slik at den enkelte virksomhet er med på finansieringen av den.
- *Ny arbeids- og velferdsetat (NAV).* Trygdeetaten og Aetat ble lagt ned 1. juli 2006. I stedet etableres en ny arbeids- og velferdsetat. Det skal innen 2010 etableres egne arbeids- og velferdskontor (NAV-kontor) i hver kommune hvor sosialtjenesten og den nye statsetaten samordner sitt tjenestetilbud.
- *Ny lov om offentlige anskaffelser blir innført fra 1. januar 2007.* Dette innebærer nye terskelverdier og nye prosedyrer for anskaffelser.
- *eKommune 2009.* KS har gitt sterke føringer i sitt program eKommune2009 som stiller krav til kommunene om å etablere elektroniske tjenester i løpet av planperioden. Det samme gjør Fornyings- og administrasjonsdepartementets arbeid med Min Side der innbyggerne skal få oversikt over sin dialog med det offentlige.

Utviklingstrekk

Utviklingen i Sentraladministrasjonen følger i stor grad utviklingen i resten av organisasjonen. Økt antall innbyggere, brukere, søknader og ansatte genererer økt antall bilag, journalføringer, dokumenter til arkivering, lønninger, personalsaker, innfordring av skatter og avgifter, innkjøp, IT-utstyr med mer.

I tillegg kommer det nye forskrifter og lovendringer som gjør at administrative rutiner endres og behovet økes. Krav til effektivisering gjør at utvikling av produksjon og rutiner endres. Dette arbeidet initieres og gjennomføres i mange sammenhenger av Sentraladministrasjonen.

Sammenligninger/nøkkeltall

	Fr.stad 2003	Fr.stad 2004	Fr.stad 2005	Sarpsborg 2005	Drammen 2005	Kr.sand 2005	Gj.snitt ASSS
Netto driftsutg. pr innb. i kr politisk styring	246	177	194	128	228	229	..
Netto driftsutg. pr innb. i kr adm og fellesutg	1 529	1 772	1 628	1 682	1 931	2 043	..

Nøkkeltallene over omfatter *hele* organisasjonen, ikke bare Sentraladministrasjonen.

Fredrikstad kommune ligger relativt lavt når det gjelder netto utgifter til administrasjon og utgifter til politisk ledelse.

Økningen for Fredrikstad fra 2003 til 2004 skyldes blant annet utgifter i forbindelse med nytaksering av eiendommer, nettoutgifter til vikarordningen VIKOM, utgift til advokattjenester i forhold til rettsak mot Østfold energi AS. Det er også ført utgifter til nytaksering av eiendommer og VIKOM i 2005, men i noe mindre grad. Mange stillinger ble holdt vakante i hele eller deler av 2005 i Sentraladministrasjonen og de andre administrative enhetene i kommunen. Dette var et innsparingstiltak i 2005.

Målekart

Seksjon for økonomi og kommunikasjon

Fokus-område	Kritisk suksessfaktor	Indikator	Status siste måling	Mål		Skala
				Ønsket	Nedre	
Brukere / kvalitet	B4 Serviceinnstilte medarbeidere	B4.3 Andel av befolkningen som er godt eller meget godt fornøyd med frontservice, (2003)	78	80	78	%
	B5 Stabil finansforvaltning	B5.1 Avkastning langsiktig likviditet (2005)	8,54	Bankrente + 3,0%	Bankrente +1,8%	%
		B5.2 Avkastning kortsiktig likviditet (2005)	2,15	NIBOR 3 mnd	NIBOR 1mnd	%
	B6 Effektiv innkjøps-funksjon	B6.1 Andel innkjøp via e-handel av rekvisita, mat og medisinsk materiell (prognose 2006)	32	70	50	%
	B7 Effektiv regnskaps-funksjon	B7.1 Andel e-faktura (utgående) ift alle fakturaer, (anslag 2006)	1,1	2,0	1,1	%
Medarbeidere	M1 Godt arbeidsmiljø	M1.1 Sykefravær i % (prognose 2006)	6,5	5,5	6,9	%
		M1.2 Medarbeidertilfredshet	4,20	4,40	4,20	1-5
	M2 Medarbeiderne vet hva som forventes av dem	M2.1 Medarbeidere opplevelse av hva som forventes av dem	4,54	4,60	4,51	1-5
M3 Medarbeidere lærer og utvikler seg ved utfordrende oppgaver	M3.1 Opplevelse av læring og utvikling i jobben	4,21	4,25	4,21	1-5	
Økonomi	Ø1 God økonomistyring	Ø1.1 Avvik budsjett i % (2005)	3,0	2,0	0	%

Note: skala i forhold til undersøkelser er høyeste tall best.

Organisasjonsseksjonen

Fokus-område	Kritisk suksessfaktor	Indikator	Status siste måling	Mål		Skala
				Ønsket	Nedre	
Medarbeidere	M1 Godt arbeidsmiljø	M1.1 Sykefravær i % (prognose 2006) M1.2 Medarbeidertilfredshet	5,6 4,27	5,0 4,35	5,5 4,25	% 1-5
	M2 Medarbeiderne vet hva som forventes av dem	M2.1 Medarbeidere opplevelse av hva som forventes av dem	4,45	4,60	4,45	1-5
	M3 Medarbeidere lærer og utvikler seg ved utfordrende oppgaver	M3.1 Opplevelse av læring og utvikling i jobben	4,29	4,40	4,29	1-5
Økonomi	Ø1 God økonomistyring	Ø1.1 Avvik budsjett i % (2005)	3,0	2,0	0,0	%

Note: skala i forhold til undersøkelser er høyeste tall best.

I 2007 vil det arbeides med å utvikle og finne flere indikatorer på flere områder. For mer informasjon om målemetode henvises det til kommunens gjennomgående målekart side 17.

Mål i planperioden

Arbeidsgiverpolitikk

	Periodemål	Ønsket resultat	Aktiviteter/tiltak
1	Arbeidsgiverpolitikken skal bidra til å skape utvikling i organisasjonen gjennom at menneskelige energier og ressurser frigjøres.	<p>Ha en brukerorientert og effektiv tjenesteproduksjon.</p> <p>Arbeidsgiverpolitisk plattform rulleres i 2008.</p> <p>Ha en lønns- og rekrutteringspolitikk som gjør kommunen i stand til å rekruttere og beholde nødvendig og godt kvalifisert arbeidskraft.</p> <p>Kommunen har den bemanningen og kompetansen som det er behov for.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Innføring av elektroniske moduler som reiseregning, personalia, forhandlingsmodul og timeliste. - Det utarbeides en arbeidsgiverpolitisk tiltaksplan. - Lønnspolitisk plan rulleres årlig. - Utarbeide en livsfaseplan i 2007. - Utarbeide overordnet plan for inntak av lærlinger, med spesielt fokus på helsearbeidsfaget. - Kompetanseplanen rulleres i 2008
2	Alle ansatte skal ha et godt arbeidsmiljø med sunne, trygge og stimulerende arbeidsplasser.	<p>Ansatte skal ha tilfredsstillende og utviklende arbeidsoppgaver og inneha tilstrekkelig kompetanse til å utføre dem.</p> <p>Medarbeidere er motivert for å utføre arbeidet i tråd med kommunens mål.</p> <p>Redusert antall deltidsstillinger og derigjennom øke den gjennomsnittlige stillingsstørrelsen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Samarbeid med Høyskolen i Østfold og andre opplæringsinstitusjoner videreføres. - Introdusere og starte opp med lederutvikling/ ledernetverk - Lederopplæring med fokus på Løft-metoden. - Utviklingskurs for å gjøre ansatte bedre rustet til å styrke helse og handlekraft i arbeidet. - Iverksette vedtatte retningslinjer for pengespill og spillavhengighet som del av AKAN-reglementet. - Utvikle veileder til bruk i omstillingsprosesser i seksjoner og virksomheter. <p>Det opprettes et prosjekt med mål om å redusere uønsket deltid.</p>

Service

	Periodemål	Ønsket resultat	Aktiviteter/tiltak
1	Innbyggerne skal oppleve en tilgjengelig og brukerorientert kommune.	Etablere en døgnåpen kommune med flere elektroniske tjenester.	<ul style="list-style-type: none">- Gjennomføre forprosjekt på brukerundersøkelser blant annet gjennom interregionalt prosjekt.- Utvikle mal for brukerundersøkelser på tjenestenivå.- Etablere elektronisk arkiv og utvikle eKommune og Min Side.

Kommunikasjon

	Periodemål	Ønsket resultat	Aktiviteter/tiltak
1	Gi innbyggere og brukere god informasjon om kommunens tjeneste - tilbud. Kunnskap om Fredrikstad kommune skal økes regionalt og nasjonalt.	Kommunikasjonsarbeidet i seksjoner og virksomheter skal ha god kvalitet.	<ul style="list-style-type: none">- Kampanjer- Oppdatere www.fredrikstad.kommune.no,- Utgi Plankebereren og andre publikasjoner- Markedsføring og omdømmebygging- Overordnet kommunikasjonsstrategi- Webpublisering

Økonomiforvaltning

	Periodemål	Ønsket resultat	Aktiviteter/tiltak
1	Tilrettelegge for en effektiv tjenesteproduksjon og god økonomistyring.	God styring og utvikling på tjenestene i virksomhetene gjennom innføring av balansert målstyring. Ha tilfredsstillende kompetanse i forhold til kommunens økonomiske og befolkningsmessige rammebetingelser.	<ul style="list-style-type: none">- Implementere nytt styringsverktøy, Corporator.- Gi veiledning og tilby kompetanseheving innenfor virksomhetsstyring.- Videreføre forbedringsarbeidet av befolkningsprognoser.- Gi tilfredsstillende høringsuttalelser og innspill.- Ha oppfølging og kunnskap om inntektssystemet- Gi råd og veiledning om statistikk internt og eksternt i befolkningen.
2	Ha en mest mulig effektiv innkjøpsfunksjon.	Inngå gode innkjøpsavtaler. Opprette 5 nye avtaleområder i 2007. Være oppdatert på forskrifter og lover og påse at de følges.	<ul style="list-style-type: none">- Fornye alle avtaler som utgår hvert år.- Produsere gode konkurransegrunnlag.- Økt kompetanse gjennom kurs. Delta aktivt i KSI og bruke fagsamlinger.

IT-forvaltning

	Periodemål	Ønsket resultat	Aktiviteter/tiltak
1	Kommunen skal ha en rasjonell og effektiv bruk av IT-utstyr, -nettverk og -systemer.	Optimal drift på egne servere. Fredrikstad kommune skal være en e-kommune innen 2010. Ha et godt brukergrensesnitt basert på WEB-teknologi. All datakommunikasjon skal foregå i kommunens eget nett.	<ul style="list-style-type: none">- Gjennomføre og videreutvikle IT-strategiplanen.- Sentralisert lagring.- Innføring av ny Windows- og Office-plattform- Utvikle og tilby digitale publikums-tjenester- Utvikle "min side".- Videreutvikle tjenester som datagrafikk, telefoni og TV.- Resterende virksomheter skal koples mot eget nett.

Økonomiske betingelser

Prisjusterte tall for 2007-2010 med 3,5 %

Tall i tusen kroner	2006	2007	2008	2009	2010
Opprinnelig budsjett 2006	114 516	118 524	118 524	118 524	118 524
Endr i vedtatt hp 05-08 (bortfall av omst./prosj midl.)		-2 775	-3 810	-3 810	-3 810
<i>Rammekompenserte endringer</i>					
Styrking informasjonstiltak, lærlinger (årsrapp. 2006)	1 500	1 553	1 553	1 553	1 553
Kompensasjon varslede eff.tiltak hp 05-09			311	311	311
Driftsutgifter E-plattform		631	688	745	745
Elektronisk arkiv		2 070	518	518	518
Valg		2 070	0	2 070	0
Økt kapasitet innkjøp, kommuneadvokaten og IT		1 700	1 700	1 700	1 700
Midler til attføringssaker/personalsaker		2 000	2 000	2 000	2 000
Reduksjon i pensjonsutgiftene		-600	-600	-600	-600
Endringer vedtatt av kommunestyret		3 491	3 881	3 881	3 881
<i>Ikke-kompenserte endringer</i>					
Økte utgifter revisjon		240	240	240	240
<i>Effektivisering og innsparingstiltak:</i>					
Tiltak for å holde ramme		-240	-240	-240	-240
Sentraladministrasjonens netto ramme	116 016	128 664	124 764	126 891	124 821

Budsjettet er justert for lønns- og prisvekst med 3,5 prosent og i forhold til oppgaveendringer. Effektiviserings og innsparingstiltak fra 2006 er videreført. Budsjettet er styrket for å imøtekomme nye statlige signaler og reformer, nye oppgaver og økt etterspørsel med til sammen 12,6 millioner kroner sammenlignet med 2006.

For å imøtekomme KS (Kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon) og Fornyings- og administrasjonsdepartementets føringer om innføring av eKommune2009 og Min Side er budsjettet styrket for å iverksette tiltak i forhold til dette. Dette omfatter dataverktøy, programlisenser og annet for å drifte et slikt system som Døgnåpen kommune medfører. Innføring av elektronisk arkiv er en forutsetning for dette og vil kreve økte ressurser i en oppstartsperiode og deretter et årsverk i resten av planperioden.

Gjennomføring av politisk valg høsten 2007 er lagt inn i rammene i de årene det er valg.

Utgifter til revisjon øker med 16 prosent. Dette er høyt og utover lønns- og prisvekst, noe som vil medføre en innstramning i driften av seksjonen.

Det blir avsatt midler sentralt til utgifter i forbindelse med attføringssaker og personalsaker for hele kommunen. Dette vil medføre at virksomheter som får merutgifter i slike saker kan/vil få dette kompensert fra den sentrale budsjettposten.

I tillegg til rådmannens forslag til styrkninger har Kommunestyret økt sentraladministrasjonens ramme med 3,5 millioner kroner. Statsbudsjettet har gitt signaler om reduksjon i gebyrsatsene for tvangsinnndrivelse og utleggsforretninger fra 1. januar 2007. Dette vil medføre rundt 0,8 millioner kroner i mindreinntekter for Fredrikstad kommune som er kompensert i rammene. Videre er budsjettet for lærlinger, sjenkekontroll, og brukerombud styrket. Det er satt av 2,0 millioner kroner til økt satsning på kollektivtrafikk. Midlene legges sentralt til det er avklart hvordan en slik kollektivpakke skal benyttes i sin helhet.

De økonomiske rammene for Sentraladministrasjonen oppleves stramme. Økt aktivitet ute i organisasjonen krever også økt press på aktivitet og økonomi. Det må derfor tilstrebes fortsatt stram økonomistyring for å holde de økonomiske rammene i 2007.

Effektiviserings- og innsparingstiltak

Nr	Tiltak	Kr Tall i tusen	Kommentarer - konsekvenser
1	Ikke helårseffekt av nye foreslåtte stillinger.	-240	For 2007 vil den foreslåtte økning i årsverk ikke få helårseffekt. Det skal jobbes med tiltak slik at utgiftene til revisjon reduseres fra 2008.
	SUM	-240	

VEDLEGG

1. Investeringsplan - utleieboliger for vanskeligstilte
2. Detalj oversikt over investeringer
3. Beregningsgrunnlag for VARF - gebyrene

VEDLEGG 1

Investeringsplan utleieboliger for vanskeligstilte (2005) 2006 - 2009.

Foreslåtte investeringer i 2010 er ikke innarbeidet i planen.

1)Bygging 2) Ombygging 3) Kjøp.

Investeringsplan vedtatt av K-styret: Datert: 11.05.2005
 Revidert: 14.06.2005
 Vedtatt: 08.12.2005
 Forslag 29.03.2006
 Forslag rev 08.06.2006

Forutsetninger: 2005-priser +3% 2006-priser
 Gj.snittspris pr. kvm nybygg: 16 500 16 995
 Gj.snittspris pr. kvm rusboliger: 19 000 19 570
 Gj.snittspris pr. kvm ombygging: 10 000 10 300
 Prisene for enkeltprosjekter vil måtte justeres opp eller ned.

Ant	Adresse	Oppr. forslag	Utbygging		Totalt areal	Ar					Kommentarer				
			Antall	Kvm		2005	2006	2007	2008	2009					
1	Gamle Kirkevei 72. Riving av eks. bygg.	4	4	75	540	8 910 000						Det er foreslått justeringer i investeringsplanen med bakgrunn i "Prosjekt bostedsstøse. På vei mot egen bolig". 28 rusboliger er økt til 31 og skilt ut som 4 prosjekter med særskilte krav til tomter/lokalisering. Pris pr. kvm.			
2	Muskatkroken, Oksviken 10 daa, hvorav 2,8 daa til småhusbebyggelse	6	4	90	360	5 940 000									
3	Sarpsborgveien (Løkkeberg) Byggeklar komm.tomt på 6,3 daa	10	10	60	975	16 087 500									
4	Pansvei, Kjølberg Br 13,3 daa hvorav 5,1 daa til småhusbebyggelse (aktuelt tomt 13, 14 og 15 på 1,2 daa)	7	6	75	450			7 647 750							
5	Råkkollveien 98, Rolvsøy (Felt B1)	6	4	45	520			8 837 400							
6	Krårkerøyveien 19-21 6 leil. i nr. 19 og 4 i nr. 21	8	6	65	690		11 726 550								
7	Rusprosjekt (lokaliseringsforslag) Strykerveien, Sellebakk	0	9	45	405		7 925 850				Utbyggingstall økt til 9. (Kjøp av tillegstomt)				
8	Ambjørnørd (B 114T)	6	9	50	900		15 295 500								
9	Begbyveien (syd for Begbyvn) 5,3 daa. Må reg. Maks 20 boliger.	8	8	60	480			8 157 600							
10	Bråten, Begby Komm.disponerer store arealer. Trinnvis utbygging.	6	0	50	0			0							
11	Rusprosjekt (lokaliseringsforslag) "Industriomt"	0	10	40	400			7 828 000							
12	Bråten, Begby Trinnvis utbygging.	6	4	50	500				8 497 500						
13	Rekustadåsen	6	6	55	630				10 706 850						
14	Sorgenfri Trinnvis utbygging.	6	4	55	520				8 837 400						
15	Rusprosjekt (ikke lokalisert)	0	7	40	280				5 479 600						
16	Bråten, Begby Trinnvis utbygging.	6	4	50	500					8 497 500					
17	Sorgenfri Trinnvis utbygging.	6	4	55	520					8 837 400					
18	Brønnerødli	8	8	50	700					11 896 500					
19	Rusprosjekt (ikke lokalisert)	0	7	40	280					5 479 600					
20	Iurveien (forslag 120505) Vel 3 daa.	0	0	0	0					0					
Totalt nybygg i 2005 og 2006-09						150	161		9 370	30 937 500	34 947 900	32 470 750	33 521 350	34 711 000	166 588 500
Omgjøringsprosjekt															
21	Leiegata 27 - 31 små beholdes.	4	4	35	420	4 200 000								4 200 000	
Kjøp av familieleiligheter i borettslag innenfor rammen av 36 solgte småleiligheter															
22	*Kjøp av 20 fam.leil.i brl (5/år.)	20	20	90	1 800		6 000 000	6 000 000	6 000 000	6 000 000	6 000 000	6 000 000	6 000 000	24 000 000	
Totalt i perioden 2005 og 2006-09						178	189		11 590	35 137 500	40 947 900	38 470 750	39 521 350	40 711 000	194 788 500

* Fullfinansieres ved bruk av inntekter fra salg av 37 småleiligheter i borettslag.
 Antallet leiligheter som kjøpes er avhengig av pris ved salg, og størrelse og pris ved kjøp.

Ved prosjektering må påregnes endringer i rekkefølge og romprogram.
 Dette som følge av fremdrift på reguleringsplaner, på bestillinger fra sosialtjenesten, men også for å gi god arealutnyttelse og reduserte kostnader.

VEDLEGG 2

(tall i mill.kr.)			2007			2008			2009			2010		
	Brutto	Netto	Brutto	Tilsk.	Netto	Brutto	Tilsk.	Netto	Brutto	Tilsk.	Netto	Brutto	Tilsk.	Netto
Felles investeringer														
IT sentrale investeringer	15,6	15,6	3,9	0,0	3,9	3,9	0,0	3,9	3,9	0,0	3,9	3,9	0,0	3,9
E-plattform	4,5	4,5	1,5	0,0	1,5	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0
Ny Windowsplattform (+06 m.4,0)	8,0	8,0	4,0	0,0	4,0	4,0	0,0	4,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Eget nett III	5,0	5,0	1,5	0,0	1,5	1,5	0,0	1,5	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0
Felles investeringer	33,1	33,1	10,9	0,0	10,9	10,4	0,0	10,4	5,9	0,0	5,9	5,9	0,0	5,9
Kultur														
Kulturbyen	35,0	35,0	0,0	0,0	0,0	35,0		35,0			0,0			0,0
Brygge/Museumshavn	0,7	0,3	0,7	0,5	0,3			0,0			0,0			0,0
Diverse utstyr/inventar	1,2	1,2			0,0	1,2		1,2			0,0			0,0
Stjernehallen, kuldeanl.,banedekke, vant	9,7	7,2	9,7	2,5	7,2			0,0			0,0			0,0
Stjernehallen, asfalt P-plass	0,7	0,7			0,0	0,4		0,4			0,0	0,3	0,0	0,3
Gaustadhellen, nytt gulvbelegg	0,4	0,3	0,4	0,1	0,3			0,0			0,0			0,0
Gaustadhallen, ventilasjonsanl/varmegjenv	2,0	1,3				2,0	0,7	1,3			0,0			0,0
Kongstenhallen, friluftsbadet 1.del	2,8	1,9	2,8	0,9	1,9			0,0			0,0			0,0
Kongstenhallen, friluftsbadet 2. del	10,0	7,5			0,0	10,0	2,5	7,5			0,0			0,0
Kongsten gamle - rehab. garder/toal	4,5	3,0	4,5	1,5	3,0	0,0		0,0			0,0			0,0
Kongstenhallen P-plass asfaltering	0,3	0,3			0,0	0,0		0,0	0,3	0,0	0,3			0,0
Kongstenhallen, ny del - gulvbelegg	0,9	0,6			0,0	0,0		0,0	0,9	0,3	0,6			0,0
Lykkeberghallen, fjernvarme - nye fliser	0,6	0,6	0,6		0,6	0,0		0,0			0,0			0,0
Vindebrua, totalrestaurering	1,5	1,5	1,5		1,5	0,0		0,0			0,0			0,0
Solviken, nytt toalett på friomr.	0,5	0,3	0,5	0,3	0,3	0,0		0,0			0,0			0,0
Dypeklo, molokk søppelhåndtering	0,1	0,1			0,0	0,1	0,0	0,1			0,0			0,0
Gamlebyen, nye søppelstativ	0,1	0,1	0,1		0,1	0,0	0,0	0,0			0,0			0,0
Forenkling av grøntanlegg	0,1	0,1			0,0	0,1	0,0	0,1			0,0			0,0
Fornyelse av lekeutstyr	0,5	0,5			0,0	0,5	0,0	0,5			0,0			0,0
Isegranbrygga, restaurering	0,5	0,5			0,0	0,5	0,0	0,5			0,0			0,0
Mærrapanna	0,5	0,3			0,0	0,5	0,3	0,3			0,0			0,0
Foten, søppelhåndtering	0,1	0,1			0,0	0,1	0,0	0,1			0,0			0,0
Merkurbanen	1,8	1,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,8		1,8
Sum kultur	74,2	64,7	20,7	5,8	15,0	50,2	3,4	46,8	1,2	0,3	0,9	2,1	0,0	2,1
Teknisk drift														
4114 - Veier, nye dekker	28,3	28,3	6,7	0,0	6,7	7,2	0,0	7,2	7,2	0,0	7,2	7,2	0,0	7,2
4116 - Eff. renhold	4,0	4,0	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0
4112 - Dampsk.brygga	4,0	4,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,0	0,0	4,0	0,0	0,0	0,0
4112 - Trafikksikring	16,4	14,8	4,1	0,4	3,7	4,1	0,4	3,7	4,1	0,4	3,7	4,1	0,4	3,7
4116 - Rehabilitering bygg	18,0	18,0	4,0	0,0	4,0	6,0	0,0	6,0	4,0	0,0	4,0	4,0	0,0	4,0
4114 - Gatelyst PCB	2,5	2,5	2,5	0,0	2,5			0,0			0,0			0,0
4116 - PCB bygg	7,4	7,4	7,4	0,0	7,4			0,0			0,0			0,0
4116 - Rehab. Ringverven	3,0	3,0	0,0	0,0	0,0	3,0	0,0	3,0			0,0			0,0
4116 - Brannpålegg	6,7	6,7	2,5	0,0	2,5	1,4	0,0	1,4	1,4	0,0	1,4	1,4	0,0	1,4

(tall i mill.kr.)			2007			2008			2009			2010		
	Brutto	Netto	Brutto	Tilsk.	Netto	Brutto	Tilsk	Netto	Brutto	Tilsk	Netto	Brutto	Tilsk	Netto
4112 - Utvikling Sentrum Lykkeb	1,0	1,0	1,0	0,0	1,0			0,0			0,0			0,0
4116 - Strategisk Eiendomsoppkjøp	12,0	12,0	3,0	0,0	3,0	3,0	0,0	3,0	3,0	0,0	3,0	3,0	0,0	3,0
4119 - Biler/maskiner	11,6	11,6	2,4	0,0	2,4	2,4	0,0	2,4	2,6	0,0	2,6	4,2	0,0	4,2
4114 - Istandsetting av Rolvsøysund bru	3,0	3,0	3,0	0,0	3,0			0,0			0,0			0,0
4112 - Kaier og brygger	4,0	4,0	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0
4112 - Tillegg Dampskibsbrygga	2,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0
4114 - Gatelys styringssyst.	3,9	3,9	1,5	0,0	1,5	0,8	0,0	0,8	0,8	0,0	0,8	0,8	0,0	0,8
4116 - Legionellatiltak	1,0	1,0	1,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4116 - Roald Amundsens Minne	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			0,0			0,0			0,0
4116 - Utv.styrkerom Brannst/kjøkk	0,4	0,4	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,4			0,0			0,0
Nytt 2007-2010														
Redn.- og oljevernbat	0,5	0,5	0,5	0,0	0,5			0,0			0,0			0,0
Brannsikr.Gamlebyen	0,5	0,5	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Forsvarets eiend. i Fr. komm	50,0	50,0	50,0	0,0	50,0			0,0			0,0			0,0
Sprinkling omsorgsboliger	0,7	0,7	0,7	0,0	0,7			0,0			0,0			0,0
Internkabling IT	0,7	0,7	0,0	0,0	0,0	0,7	0,0	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tak Brannstasjon	0,7	0,7	0,0	0,0	0,0	0,7	0,0	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum Teknisk drift	182,3	180,7	92,3	0,4	91,9	32,2	0,4	31,8	31,1	0,4	30,7	26,7	0,4	26,3
Pleie- og omsorg														
Gressvik sykehjem	81,9	61,7	61,7	0,0	61,7	20,2	20,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utstyr	4,0	4,0	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0
Rehab. Onsøyheimen	70,0	70,0	5,0	0,0	5,0	35,0	0,0	35,0	30,0	0,0	30,0			0,0
Øvrige Sykehjem	20,0	20,0	5,0	0,0	5,0	5,0	0,0	5,0	5,0	0,0	5,0	5,0	0,0	5,0
Sum pleie og omsorg	175,9	155,7	72,7	0,0	72,7	61,2	20,2	41,0	36,0	0,0	36,0	6,0	0,0	6,0
- Oppvekst														
- Skoleetat														
Cicignon skole														
- Rehab. og utbygging fase I og fase II (8,0 mill i 200	179,0	179,0	99,0	0,0	99,0	74,0	0,0	74,0	6,0	0,0	6,0	0,0	0,0	0,0
Ny skole Østsiden (200 millkr)	80,0	80,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	30,0	0,0	30,0	50,0	0,0	50,0
Torsnes sk nybygg /rehab. (32 mill i 06)	26,0	26,0	5,0	0,0	5,0	21,0	0,0	21,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Borge ungdomskole	30,0	30,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	30,0	0,0	30,0
Inneklima (V)	65,0	65,0	10,0	0,0	10,0	15,0	0,0	15,0	20,0	0,0	20,0	20,0	0,0	20,0
Utvid. av gymsal Slevik barneskole	3,6	3,6	3,6	0,0	3,6									
Uteareal (V)	8,4	8,4	2,1	0,0	2,1	2,1	0,0	2,1	2,1	0,0	2,1	2,1	0,0	2,1
Prosjektering	4,2	4,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,1	0,0	2,1	2,1	0,0	2,1
Paviljonger	16,0	16,0	7,0	0,0	7,0	3,0	0,0	3,0	3,0	0,0	3,0	3,0	0,0	3,0
Bygn.m tilpas. for funksj.h.	12,0	12,0	3,0	0,0	3,0	3,0	0,0	3,0	3,0	0,0	3,0	3,0	0,0	3,0
Rest undergang RV 110	3,0	5,0	3,0	0,0	3,0	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0	1,0			
Sum skoler	427,2	429,2	132,7	0,0	132,7	118,1	0,0	118,1	66,2	0,0	66,2	110,2	0,0	110,2
- Barnehageetat														
Rehab. barnehager	14,4	14,4	3,6	0,0	3,6	3,6	0,0	3,6	3,6	0,0	3,6	3,6	0,0	3,6

(tall i mill.kr.)			2007			2008			2009			2010		
	Brutto	Netto	Brutto	Tilsk.	Netto	Brutto	Tilsk	Netto	Brutto	Tilsk	Netto	Brutto	Tilsk	Netto
Sikkerhet lekepl skoler/bh. Note 7	6,4	6,4	1,6	0,0	1,6	1,6	0,0	1,6	1,6	0,0	1,6	1,6	0,0	1,6
Sum barnehager	20,8	20,8	5,2	0,0	5,2	5,2	0,0	5,2	5,2	0,0	5,2	5,2	0,0	5,2
IT - investeringer skole	14,0	14,0	6,0	0,0	6,0	6,0	0,0	6,0	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0
Sum oppvekst	462,0	464,0	143,9	0,0	143,9	129,3	0,0	129,3	72,4	0,0	72,4	116,4	0,0	116,4
Kirken														
Driftsbygninger, personalrom kirker	1,3	1,3	0,0	0,0	0,0	0,8	0,0	0,8	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	0,5
Rehabilitering kirkegårder	8,7	8,7	2,0	0,0	2,0	1,7	0,0	1,7	2,0	0,0	2,0	3,0	0,0	3,0
Orgler - gravkapell	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rehabilitering kapeller	6,7	6,7	1,4	0,0	1,4	0,3	0,0	0,3	2,0	0,0	2,0	3,0	0,0	3,0
Innkjøp av graver/traktor - bygging av garasje	3,2	3,2	0,4	0,0	0,4	1,8	0,0	1,8	0,5	0,0	0,5	0,5	0,0	0,5
EDB kirkegårder	0,3	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0
Menighetscenter Rolvsøy, Onsøy og Kråkerøy	8,2	8,2	3,0	0,0	3,0	1,7	0,0	1,7	1,5	0,0	1,5	2,0	0,0	2,0
Brannsikring, el-anl., ENØK, varmepumpe	0,9	0,9	0,5	0,0	0,5	0,4	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Lynvern, kirker	2,4	2,4	1,0	0,0	1,0	0,9	0,0	0,9	0,5	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0
Kirkestue Torsnes	1,3	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,3	0,0	1,3
Ny søknad rehab kirkebygg	11,0	11,0	0,0	0,0	0,0	2,0	0,0	2,0	4,0	0,0	4,0	5,0	0,0	5,0
Rehab Kråkerøy Kirke	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rehab Gressvik Kirke	0,7	0,7	0,7	0,0	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rehab Glemmen Kirke	2,2	2,2	2,2	0,0	2,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rehab Østre Fr stad Kirke	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Orgel Torsnes/Glemmen/Kr øy	2,5	2,5	2,5	0,0	2,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum Kirken	49,3	49,3	13,7	0,0	13,7	9,6	0,0	9,6	10,8	0,0	10,8	15,3	0,0	15,3
FSK - disp.	20,0	20,0	5,0	0,0	5,0	5,0	0,0	5,0	5,0	0,0	5,0	5,0	0,0	5,0
Sum investeringer	996,8	967,5	359,2	6,2	353,0	297,9	24,0	273,9	162,4	0,7	161,7	177,4	0,4	177,0

(tall i mill.kr.)			2007			2008			2009			2010		
	Brutto	Netto	Brutto	Tilsk.	Netto	Brutto	Tilsk.	Netto	Brutto	Tilsk.	Netto	Brutto	Tilsk.	Netto
Selvfinansierende investeringer														
VAR Investeringer														
- 4106 Vann	120,0	120,0	30,0	0,0	30,0	30,0	0,0	30,0	30,0	0,0	30,0	30,0	0,0	30,0
- 4106 Avløp	244,0	244,0	61,0	0,0	61,0	61,0	0,0	61,0	61,0	0,0	61,0	61,0	0,0	61,0
- 4104 Renovasjon	13,8	13,8	4,8	0,0	4,8	3,0	0,0	3,0	3,0	0,0	3,0	3,0	0,0	3,0
- Reservevannsledning	30,0	30,0	20,0	0,0	20,0	10,0	0,0	10,0			0,0			0,0
Sum VAR	407,8	407,8	115,8	0,0	115,8	104,0	0,0	104,0	94,0	0,0	94,0	94,0	0,0	94,0
Teknisk														
4116 - Enøk tiltak Note 9 og 10	24,5	24,5	2,0	0,0	2,0	9,5	0,0	9,5	6,5	0,0	6,5	6,5	0,0	6,5
4107 - Parkeringsautomater nye	4,0	4,0	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0
Sum tekniske tjenester	28,5	28,5	3,0	0,0	3,0	10,5	0,0	10,5	7,5	0,0	7,5	7,5	0,0	7,5
OO-seksjonen														
Ny Rød barnehage	18,8	18,8	18,8	0,0	18,8									
Torstroll barnehage	8,5	8,5	8,5	0,0	8,5									
Slevik naturbarnehage	3,5	3,5	3,5	0,0	3,5									
Rekustad og Bjørneklova - pav.	4,0	4,0	4,0	0,0	4,0									
Utvidelse Løen barnehage	5,0	5,0	5,0	0,0	5,0									
Utvidelse Gressvik barnehage	5,0	5,0	5,0	0,0	5,0									
Sum OO-seksjonen	44,8	44,8	44,8	0,0	44,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kultur														
Inventar til konferansesal/foaje`Blå Grotte	2,0	2,0	2,0	0,0	2,0									
Eiendomsutvikling m.v.														
4116 - Bolig	93,5	93,5	34,0	0,0	34,0	23,8	0,0	23,8	12,1	0,0	12,1	23,6	0,0	23,6
4116 - Næring	26,4	26,4	9,6	0,0	9,6	5,6	0,0	5,6	6,6	0,0	6,6	4,6	0,0	4,6
Str.eiendomskj.(bolig/næring)	14,0	14,0	4,5	0,0	4,5	4,0	0,0	4,0	2,0	0,0	2,0	3,5	0,0	3,5
Sum eiendomsutvikling	133,9	133,9	48,1	0,0	48,1	33,4	0,0	33,4	20,7	0,0	20,7	31,7	0,0	31,7
Boligstrategi														
4116 - Utleieb.vanskeligstilte-nybygg	132,5	106,6	32,4	6,0	26,4	33,5	6,7	26,8	34,7	6,9	27,8	31,9	6,3	25,6
4116 - Utleieb.vanskeligstilte - kjøp	24,0	24,0	6,0	0,0	6,0	6,0	0,0	6,0	6,0	0,0	6,0	6,0	0,0	6,0
Sum boligstrategi	156,5	130,6	38,4	6,0	32,4	39,5	6,7	32,8	40,7	6,9	33,8	37,9	6,3	31,6
Sum selvfinansierende	773,5	747,6	252,1	6,0	246,1	187,4	6,7	180,7	162,9	6,9	156,0	171,1	6,3	164,8

VEDLEGG 3

Vann	Resultat	Budsjett	Budsjett	Økonomiplan		
Kalkyle 2005 - 2010	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lønn (gruppe 10)	4 670 626	6 252 000	6 638 000	6 870 330	7 110 792	7 359 669
Drift- og vedlikehold (gruppe 11 og 12)	16 248 479	12 038 000	10 496 000	10 863 360	11 243 578	11 637 103
Kjøp av tjenester (gruppe 13)	19 554 933	24 384 000	23 373 000	24 191 055	25 037 742	25 914 063
Overføringer (gruppe 14)	170 996					
Aktivitetsendring						
Avskrivningskostnad	10 471 631	12 973 000	14 256 000	15 481 000	16 456 000	17 413 000
Alternativkostnad (kalkulatorisk rente)	10 601 688	13 660 000	17 716 000	22 804 000	23 675 000	24 488 000
Sum direkte kostnader	61 718 353	69 307 000	72 479 000	80 209 745	83 523 111	86 811 835
Netto driftsutgifter interntjenester	1 491 429	2 200 000	2 277 000	2 356 695	2 439 179	2 524 551
Avskrivningskostnader interntjenester	0	0	0	0	0	0
Alternativkostnader (kalkulatorisk rente) interntjenester	0	0	0	0	0	0
Sum indirekte kostnader	1 491 429	2 200 000	2 277 000	2 356 695	2 439 179	2 524 551
Sum kostnader - Vann	63 209 782	71 507 000	74 756 000	82 566 440	85 962 290	89 336 386
Kommunale årsgebyrer - 1640	60 282 482	58 905 000	59 817 000	62 389 131	65 071 864	67 869 954
Tilknytningsavgifter - 1641	82 356	98 000	101 000	104 535	108 194	111 981
Øvrige salgsinntekter	6 408 383	250 000	580 000	600 300	621 311	643 056
Overføringer med krav til motytelse			250 000	258 750	267 806	277 179
Overføringer uten krav til motytelse						
Evt. korrigering av andre inntekter enn gebyrinntekter						
Sum direkte inntekter	66 773 221	59 253 000	60 748 000	63 352 716	66 069 174	68 902 170
-/+ Vedtatt avsetning til/bruk av selvkostfond	-4 239 426	11 454 000	13 308 000	10 805 000		
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad selvkostfond	675 987	800 000	700 000	977 000		
+/- Gevinst/tap ved salg/utrantering av anleggsmiddel	0					
Sum inntekter fra fond mv.	-3 563 439	12 254 000	14 008 000	11 782 000	0	0
Sum inntekter - Vann	63 209 782	71 507 000	74 756 000	75 134 716	66 069 174	68 902 170
Utfordringer i planperioden	0	0	0	-7 431 724	-19 893 116	-20 434 215

Avløp	Resultat	Budsjett	Budsjett		Økonomiplan	
Kalkyle 2005 - 2010	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lønn (gruppe 10)	8 696 872	8 296 000	11 944 000	12 362 040	12 794 711	13 242 526
Drift- og vedlikehold (gruppe 11 og 12)	23 504 785	16 994 000	15 475 000	16 016 625	16 577 207	17 157 409
Kjøp av tjenester (gruppe 13)	32 668 249	28 449 000	28 500 000	29 497 500	30 529 913	31 598 459
Overføringer (gruppe 14)	256 000					
Avsetning til fond	393 876					
Avskrivningskostnad	15 382 807	17 211 000	19 214 000	21 396 000	23 379 000	24 446 000
Alternativkostnad (kalkulatorisk rente)	15 503 860	18 084 000	24 323 000	31 683 000	34 059 000	35 219 000
Sum direkte kostnader	96 406 449	89 034 000	99 456 000	110 955 165	117 339 831	121 663 395
Netto driftsutgifter interntjenester	2 550 777	2 200 000	2 722 000	2 817 270	2 915 874	3 017 930
Avskrivningskostnader interntjenester	0	0	0	0	0	0
Alternativkostnader (kalkulatorisk rente) interntjenester	0	0	0	0	0	0
Sum indirekte kostnader	2 550 777	2 200 000	2 722 000	2 817 270	2 915 874	3 017 930
Sum kostnader - Avløp	98 957 226	91 234 000	102 178 000	113 772 435	120 255 705	124 681 325
Kommunale årsgebyrer - 1640	90 751 418	81 113 000	93 310 000	97 322 330	101 507 190	105 871 999
Tilknytningsavgifter - 1641	81 354	110 000	114 000	117 990	122 120	126 394
Øvrige salgsinntekter	4 367 448	600 000				
Overføringer med krav til motytelse			650 000	672 750	696 296	720 667
Overføringer uten krav til motytelse						
Evt. korrigering av andre inntekter enn gebyrinntekter						
Sum direkte inntekter	95 200 220	81 823 000	94 074 000	98 113 070	102 325 606	106 719 060
-/+ Vedtatt avsetning til/bruk av selvkostfond	3 363 130	8 181 000	7 664 000	2 175 000	0	0
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad selvkostfond	393 876	1 230 000	440 000	285 000		0
+/- Gevinst/tap ved salg/utrangering av anleggsmiddel	0					
Sum inntekter fra fond mv.	3 757 006	9 411 000	8 104 000	2 460 000	0	0
Sum inntekter - Avløp	98 957 226	91 234 000	102 178 000	100 573 070	102 325 606	106 719 060
Utfordringer i planperioden	0	0	0	-13 199 365	-17 930 099	-17 962 265

Renovasjon	Resultat	Prognose	Budsjett	Økonomiplan		
Kalkyle 2005 - 2010	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lønn (gruppe 10)	11 327 374	11 685 000	12 970 000	13 423 950	13 893 788	14 380 071
Drift- og vedlikehold (gruppe 11 og 12)	19 490 012	10 078 000	9 351 000	9 678 285	10 017 025	10 367 621
Kjøp av tjenester (gruppe 13)	19 051 673	21 918 000	20 444 000	21 159 540	21 900 124	22 666 628
Overføringer (gruppe 14)	382 000	50 000	50 000	51 750	53 561	55 436
Avsetn.fond/akt.endring	107 567					
Avskrivningskostnad	1 376 986	1 736 000	3 660 000	3 715 000	3 630 000	3 877 000
Alternativkostnad (kalkulatorisk rente)	613 190	740 000	1 342 000	1 709 000	1 666 000	1 628 000
Sum direkte kostnader	52 348 802	46 207 000	47 817 000	49 737 525	51 160 498	52 974 756
Netto driftsutgifter interntjenester	1 690 238	2 460 000	1 611 000	1 667 385	1 725 743	1 786 144
Avskrivningskostnader interntjenester	0	0	0	0	0	0
Alternativkostnader (kalkulatorisk rente) interntjenester	0	0	0	0	0	0
Sum indirekte kostnader	1 690 238	2 460 000	1 611 000	1 667 385	1 725 743	1 786 144
Sum kostnader - Renovasjon	54 039 040	48 667 000	49 428 000	51 404 910	52 886 242	54 760 900
Kommunale årsgebyrer - 1640	43 374 373	47 154 000	48 249 000	50 323 707	52 487 626	54 744 594
Salgs- og gebyrinntekter	734 299	600 000				
Øvrige salgsinntekter	9 503 224	623 000	800 000	828 000	856 980	886 974
Overføringer med krav til motytelse			304 000	314 640	325 652	337 050
Overføringer uten krav til motytelse						
Evt. korrigering av andre inntekter enn gebyrinntekter						
Sum direkte inntekter	53 611 896	48 377 000	49 353 000	51 466 347	53 670 259	55 968 619
-/+ Vedtatt avsetning til/bruk av selvkostfond	319 577	290 000	75 000	-43 437	-771 017	-1 199 719
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad selvkostfond	107 567			-18 000	-13 000	-8 000
+/- Gevinst/tap ved salg/utrangering av anleggsmiddel	0					
Sum inntekter fra fond mv.	427 144	290 000	75 000	-61 437	-784 017	-1 207 719
Sum inntekter - Renovasjon	54 039 040	48 667 000	49 428 000	51 404 910	52 886 242	54 760 900
Utfordringer i planperioden	0	0	0	0	-0	-0

Feier	Resultat	Budsjett	Budsjett		Økonomiplan	
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Kalkyle 2005 - 2010						
Lønn (gruppe 10)	2 976 842	3 158 000	3 331 000	3 447 585	3 568 250	3 693 139
Drift- og vedlikehold (gruppe 11 og 12)	1 532 212	1 253 000	1 226 000	1 268 910	1 313 322	1 359 288
Kjøp av tjenester (gruppe 13)						
Overføringer (gruppe 14)						
Aktivitetsendring/avsetning til fond	4 882					0
Avskrivningskostnad			42 000	42 000	42 000	42 000
Alternativkostnad (kalkulatorisk rente)						
Sum direkte kostnader	4 513 936	4 411 000	4 599 000	4 758 495	4 923 572	5 094 427
Netto driftsutgifter interntjenester	153 000	340 000	158 000	163 530	169 254	175 177
Avskrivningskostnader interntjenester	0	0	0	0	0	0
Alternativkostnader (kalkulatorisk rente) interntjenester	0	0	0	0	0	0
Sum indirekte kostnader	153 000	340 000	158 000	163 530	169 254	175 177
Sum kostnader - Feier	4 666 936	4 751 000	4 757 000	4 922 025	5 092 826	5 269 605
Kommunale årsgebyrer - 1640	4 021 844	4 235 000	4 860 000	5 068 980	5 286 946	5 514 285
Tilknytningsavgifter - 1641						
Øvrige salgsinntekter	116 928	185 000	170 000	175 950	182 108	188 482
Overføringer med krav til motytelse	117 173	0				
Overføringer uten krav til motytelse						
Evt. korrigerings av andre inntekter enn gebyrinntekter						
Sum direkte inntekter	4 255 945	4 420 000	5 030 000	5 244 930	5 469 054	5 702 767
-/+ Vedtatt avsetning til/bruk av selvkostfond	406 109	331 000	-273 000	-322 905	-376 229	-433 162
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad selvkostfond	4 882					0
+/- Gevinst/tap ved salg/utrangering av anleggsmiddel	0					
Sum inntekter fra fond mv.	410 991	331 000	-273 000	-322 905	-376 229	-433 162
Sum inntekter - Feier	4 666 936	4 751 000	4 757 000	4 922 025	5 092 825	5 269 605
Utfordringer i planperioden	0	0	0	0	-0	0